

Årsberetning 2013 for Bydel Sagene

Bydel
Sagene

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	4
2	SITUASJONSBEKRIVELSE	4
2.1	ORGANISASJON/BEMANNING	5
2.2	BEFOLKNINGSGRUNNLAG.....	6
2.3	OMFANG AV POLITISKE ORGANERS VIRKSOMHET	6
3	MÅL OG RESULTATER 2012	7
3.1	BYDELENS OVERORDNEDE MÅL OG OPPNÅDDE RESULTATER	7
3.1.1	Bydelens totale ressursinnsats – driftsregnskapet.....	7
3.1.2	Bydelens investeringer	8
3.1.3	Noter i regnskapet	8
3.2	FUNKSJONSOMRÅDE 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ.....	9
3.2.1	Ansvarsområde.....	9
3.2.2	Hovedmål	10
3.2.3	Situasjonsbeskrivelse.....	11
3.2.4	Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter.....	25
3.2.5	Måltall for tjenesteproduksjon	26
3.3	BARN OG UNGE	27
3.4	FUNKSJONSOMRÅDE 2 A: BARNEHAGER	29
3.4.1	Ansvarsområde.....	29
3.4.2	Hovedmål	29
3.4.3	Situasjonsbeskrivelse.....	29
3.4.4	Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter.....	32
3.4.5	Måltall for tjenesteproduksjon	32
3.5	FUNKSJONSOMRÅDE 2 B: OPPVEKST	33
3.5.1	Ansvarsområde.....	33
3.5.2	Hovedmål	33
3.5.3	Situasjonsbeskrivelse.....	34
3.5.4	Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter	41
3.5.5	Måltall for tjenesteproduksjon	41
3.6	FUNKSJONSOMRÅDE 3: PLEIE OG OMSORG.....	43
3.6.1	Ansvarsområde.....	43
3.6.2	Hovedmål	43
3.6.3	Situasjonsbeskrivelse.....	43
3.6.4	Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter	47
3.6.5	Måltall for tjenesteproduksjon	48
3.7	FUNKSJONSOMRÅDE 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP	49
3.7.1	Ansvarsområde.....	49
3.7.2	Hovedmål	49
3.7.3	Situasjonsbeskrivelse.....	49
3.7.4	Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter.....	49
3.8	GJENNOMFØRTE OMSTILLINGS- OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK, SAMT STØRRE ”PROSJEKTER”	50
4	SÆRSKILT RAPPORTERING	51
4.1	TILTAK FOR FORBEDRET SERVICE OVERFOR BRUKERNE	51
4.2	SAKSBEHANDLINGSTID	51
4.3	HANDLINGSPLAN FOR MENNESKER MED FUNKSJONSNEDSETTELSE	53
4.4	TILTAK/AKTIVITETER I TRÅD MED OSLO KOMMUNES FOLKEHELSEPLAN	53
4.5	LIKESTILLING OG MANGFOLD	54
4.6	RAPPORTERING INNEN HR-OMRÅDET OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS).....	55
4.7	RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	57
4.8	FORVALTNING AV KUNSTVERK I OSLO KOMMUNES VIRKSOMHETER	57
4.9	REKRUTTERING AV LÆRLINGER.....	57
4.10	GJELDSSOFFERASSISTANSE	58
4.11	SPRÅKSTIMULERENDE TILTAK FOR BARN I FØRSKOLEALDER.....	58
4.12	VIKARBRUK I BARNEHAGER	58
4.13	NORSKOPPLÆRING FOR ANSATTE I BARNEHAGENE	58
5	UTARBEIDELSE AV OSLO KOMMUNES MILJØ- OG KLIMARAPPORT 2013.....	59

		3
6	OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER.....	60
6.1	UTKVITTERING AV BYSTYRETS VERBALVEDTAK OG MERKNADER.....	60
6.2	MERKNADER FRA KOMMUNEREVISJONEN OG KONTROLLUTVALGET.....	63
6.3	ANDRE SPØRSMÅL FRA BYRÅDET / BYSTYRET	63
6.4	UTKVITTERING AV BU-VERBALVEDTAK BUDSJETT 2013	63

1 INNLEDNING

Årsberetningen for 2013 gir grunnlaget for et hovedinntrykk av driften i Oslo kommune Bydel Sagene. Årsberetningen for 2013 er en administrativ rapportering og vurdering av driftsåret 2013. Bydelsutvalget i Bydel Sagene vil bli forelagt årsberetningen til sitt møte i februar 2014 til behandling og uttalelse.

Tjenesteansvar

Bydelen har primært ansvaret for å sørge for følgende tjenester til bydelens innbyggere -

- Sykehjems- og aldershjems plasser
- Hjemmesykepleie og praktisk bistand i hjemmet
- Sosialhjelp (inkl. tildeling av kommunale boliger og råd og veiledning)
- Helsestasjonstilbud
- Barnehageplasser
- Dagtilbud til eldre og funksjonshemmete
- Eldresentertilbud
- Fritidstilbud til barn og unge
- Barneverntjenester
- Kommunale helsetjenester

Bydelen gir økonomisk støtte til kultur- og frivillighetstiltak og finansierer bydelens vedlikehold av bydelens parker og grøntområder.

2 SITUASJONSBEKRIVELSE

Bydelens virksomhet påvirkes sterkt av raske demografiske endringer. Antall eldre reduseres mens antall barn og unge øker. Bydelens tjenesteproduksjon er i kontinuerlig omstilling for å kunne tilpasse seg aktuell situasjon.

Tjenester til barn og unge og spesielt barnehageplasser er under rask oppbygging, mens omfanget av behov for pleie- og omsorgstjenester reduseres.

Det er utfordrende for bydelen å gjennomføre de nødvendige omstillingstiltakene like raskt som de budsjettmessige forutsetninger endres.

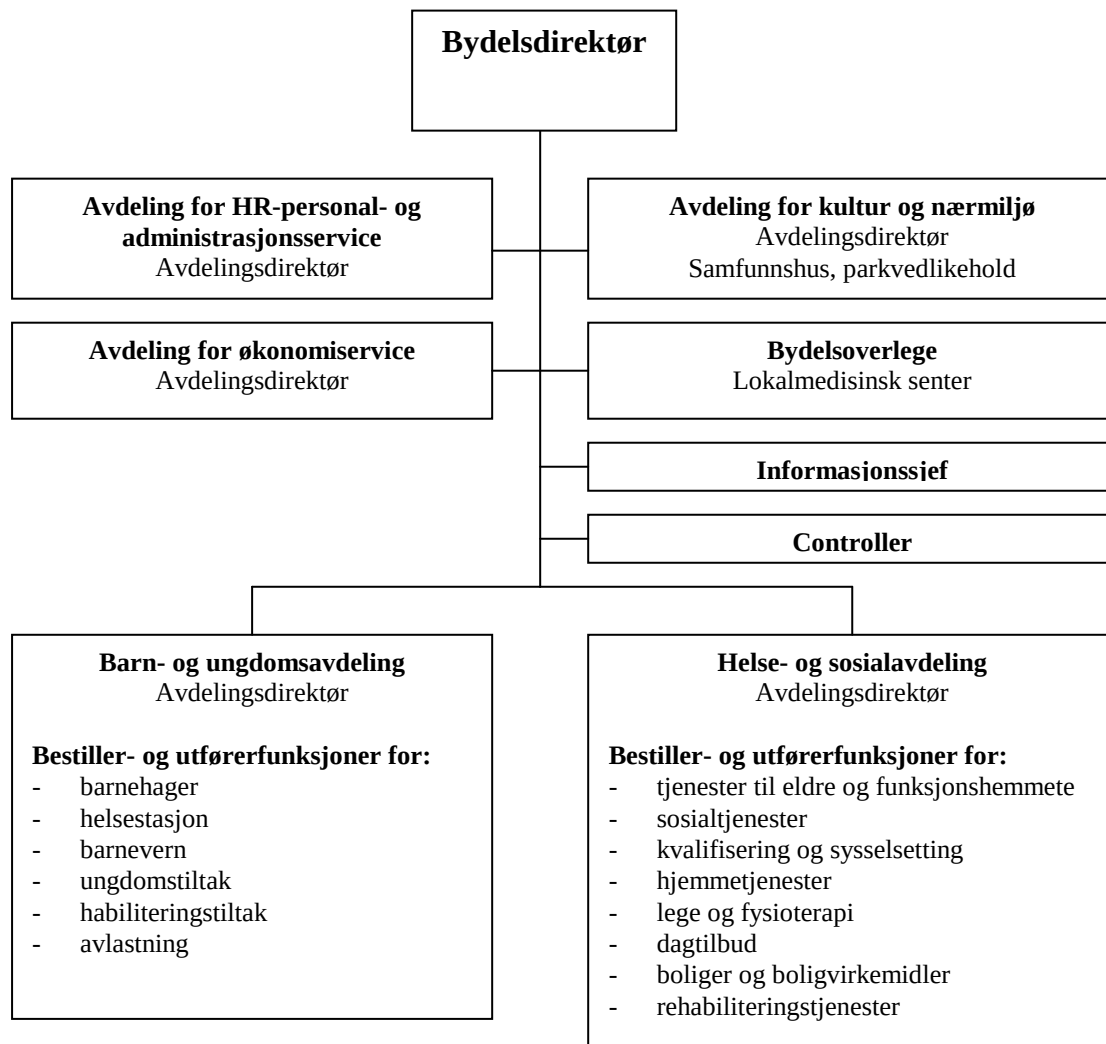
Bydelen har på denne bakgrunn satt i gang arbeid med utarbeidelse av ny strategiplan. Planen vil konkretisere mål og tiltak innen følgende sju hovedutfordringsområder:

1. Endrings- og forskjellsbydelen
2. Tjenestene
3. Kompetanse og rekruttering
4. Boligstruktur
5. Barn og unge (barnebefolkning)
6. Fellesområder og miljø
7. Økonomi

Arbeidet med planen vil bli fullført i 2014.

2.1 ORGANISASJON/BEMANNING

Figur: Organisasjon

Tabell: Ansatte - Årsverk

	01.01.2013	31.12.2013	Endring
Ansatte*	1 227,00	1 167,00	-60,00
Årsverk	981,77	983,97	2,20

*Rapport vedrørende antall ansatte er tatt direkte ut av HR-system og kan være tilknyttet usikkerhet.

2.2 BEFOLKNINGSGRUNNLAG

Befolknings- utvikling	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2012	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2013
0 år	768	789	781	782	0,13 %	0,13 %
1-2 år	1 076	1 143	1 130	1 176	0,18 %	0,19 %
3-5 år	961	1 016	1 059	1 088	0,17 %	0,17 %
6-12 år	1 174	1 223	1 266	1 335	0,21 %	0,21 %
13-17 år	655	652	666	656	0,11 %	0,11 %
Sum 0-17 år	4 634	4 823	4 902	5 037	0,80 %	0,81 %
18-24 år	2 839	3 126	3 352	3 645	0,55 %	0,58 %
25-66 år	24 513	24 932	25 472	26 046	4,15 %	4,17 %
67-79 år	1 326	1 341	1 424	1 514	0,23 %	0,24 %
80-89 år	728	684	638	592	0,10 %	0,09 %
90 år +	246	249	242	242	0,04 %	0,04 %
Sum 67 år +	2 300	2 274	2 304	2 348	0,38 %	0,38 %
Sum bydel	34 286	35 155	36 030	37 076	5,87 %	5,94 %
Herav innvandrere	5 553	5 716	5 865	6 027		
OSLO	586 860	599 338	613 384	624 072		

*) Innvandrere er definert som personer med bakgrunn fra land utenom vestlige land iht. SSB's definisjon.

2.3 OMFANG AV POLITISKE ORGANERS VIRKSOMHET

	2012		2013	
	Møter	Saker	Møter	Saker
POLITISK UTVALG				
Bydelsutvalg	9	128	8	48
Arbeidsutvalg	9	52	9	43
Barn- og ungekomiteen (BUK)	9	42	7	29
Kultur- og nærmiljøkomiteen (KNK)	9	80	8	64
Helse- og sosialkomiteen (HOS)	9	46	7	42
TOTALT	45	348	39	226
BRUKERUTVALG				
Eldreråd	9	40	7	27
Råd for funksjonshemmete	9	34	7	28
Barne- og ungdomsrådet (BUR)	9	53	8	15
Tilsynsutvalg alders- og sykehjem	7	7	11	11
Tilsynsutvalg hjemmetjenester	0	0	2	2
TOTALT	34	134	35	83

3 MÅL OG RESULTATER 2012

3.1 BYDELENS OVERORDNEDE MÅL OG OPPNÅDDE RESULTATER

3.1.1 Bydelens totale ressursinnsats – driftsregnskapet

Tabell 0.1 Brutto driftsutgifter i 1000 kr.

Brutto driftsutgifter	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
Funksjonsområde 1	224 563	197 401	197 620	178 305	19 315
Funksjonsområde 2A	377 104	372 360	381 799	413 486	-31 687
Funksjonsområde 2B	148 674	141 344	143 147	163 203	-20 056
Funksjonsområde 3	441 706	447 521	445 440	494 451	-49 011
Sum brutto utgifter, drift	1 192 047	1 158 626	1 168 006	1 249 445	-81 439
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (brutto utg.)	115 384	110 116	114 150	120 341	-6 191
Sum brutto utgift + sosialhjelp	1 307 431	1 268 742	1 282 156	1 369 786	-87 630

Tabell 0.1 B Netto driftsutgifter i 1000 kr.

Netto driftsutgifter	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
Funksjonsområde 1	129 493	144 678	149 736	106 246	43 490
Funksjonsområde 2A	318 147	330 610	340 898	345 173	-4 275
Funksjonsområde 2B	137 215	135 786	137 589	150 386	-12 797
Funksjonsområde 3	383 992	380 014	377 932	409 621	-31 689
Sum netto utgifter, drift	968 847	991 088	1 006 155	1 011 426	-5 271
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (netto utg.)	99 688	101 616	104 740	107 485	-2 745
Sum netto utgift + sosialhjelp	1 068 535	1 092 704	1 110 895	1 118 911	-8 016

Bydelens vurderinger:

Bydelens regnskap for 2013 viser et nominelt merforbruk på 8 millioner kroner etter at merforbruket fra på 6,1 millioner kroner fra 2012 er dekket. Korrigert for øremerkede midler er merforbruket 14 millioner.

Avvikene i forhold til opprinnelig budsjett er betydelige når det gjelder barnevern, sykehjemsplasser og kjøp av tjenester til ulike ressurskrevende brukergrupper. Det er benyttet 11 millioner mer enn budsjettet til barnvern, mens nedtrappingen av sykehjemsplasser har vært vesentlig lavere enn forventet.

Bydelen var i 2012 pilot ved innføringen av nytt lønns- og personalsystem. Bydelen opparbeidet i den forbindelse restanser ved registrering og avstemming av refusjoner for syke- og fødselspenger

som bydelen ikke har lyktes å komme ajour med i 2013. I regnskapet er det derfor anordnet refusjoner for totalt 8 millioner kroner.

3.1.2 Bydelens investeringer

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Prosjektnavn	Prosjekt-nummer	Arts-gruppe	Bystyr e-vedtatt ferdig (kv/år)	Faktisk/ forventet ferdig (kv/år)	Dok 3 2013	Regulert budsjett 2013 (inkl. y.disp-fra 2012)	Regn-skap 2013	Avvik (VII-VIII)	Kommen-tarer/årsak til avvik
Haarklous plass – sandvolley-ballbaner	110024	230		3. kvartal 2014		240 000	0	240 000	Innarbeides i større plan
Barnehager - inventar og utstyr	10506903	208		2. kvartal 2014		551 000	432 675	118 325	
Sum kap.xx						791 000	432 675	358 325	

* Budsjett- og regnskapstall skal kun være sum finansieringsbehov, dvs. sum artsgruppene 000-599

3.1.3 Noter i regnskapet

Driftsresultat for funksjonsområdene vises av følgende tabell, hele 1000 kr:

I	II	III	IV (II-III)	V	VI (IV-V)
Funksjonsområde	Regulert budsjett	Forbruk	Avvik nominelt	Øremerkete midler	Avvik reelt
FO1	150	106	44	4	40
FO2A	341	346	-5		-5
FO2B	138	150	-12	1	-13
FO3	377	409	-32	1	-33
FO4	105	108	-3		-3
Kap 003	1 111	1 118	-7	6	-14

Regnskap pr kostrafunksjon viser store avvik fra budsjett. Dette skyldes at det sentralt er fastsatt nye retningslinjer for føring av administrasjonsutgifter. Mens disse tidligere er ført og budsjettert på kostra 120, er de nå i regnskapet i hovedsak fordelt på øvrige kostrafunksjoner.

3.2 FUNKSJONSOMRÅDE 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ

3.2.1 Ansvarsområde

Helse – og sosial består av følgende resultatenheter:

302 Tilskudd til fysioterapeuter
 321 Sosialtjenesten
 810 Økonomisk sosialhjelp
 324 Utviklingssenteret
 501 Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete

Bydelsoverlegen har driftsansvar for:

311 Sagene lokalmedisinske senter og Frisklivssentral

Tjenestetilbudene omfatter:

- Allmennlegetjeneste gjennom fastlegeordningen
- Helsestasjonstjeneste (beskrives under funksjonsområde 2B)
- Fysio- og ergoterapitjenester
- Miljørettet helsevern og smittevern
- Sosiale tjenester i NAV
- Utviklingssenteret for kvalifisering og arbeid
- Kommunale boliger
- Tilrettelagte boliger og booppfølging (beskrives under funksjonsområde 3)
- Rehabiliteringstjenester

Tjenestene er hjemlet i følgende lovverk:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester mm
  - Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
  - Lov om folkehelsearbeid
  - Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere
- Forskrift om tildeling av kommunal bolig i Oslo kommune

Kultur og nærmiljø omfattes av følgende resultatenheter:

601 Kultur- og frivillighetsmidler
 611 Enhet for bærekraft
 Administrasjon og fellesavsetninger

Kultur og fritid

Forankret i Strategisk plan:

«Bydelens politiske og administrative ledelse skal sikre at Bydel Sagene

- ”etterstreber gode forebyggende tiltak” og ”bidrar til utvikling av bydelens fysiske utforming, miljø og kulturtiltak” (fra pkt 1)
- ”Satse på gode og varierte lokale tiltak for barn og unge: Aktivt støtte opp om de frivillige barne- og ungdomsaktivitetene” (fra pkt 3)
- ”Stimulere og samarbeide med bydelens aktive og mangfoldige kulturliv” (fra pkt 3)

Parkforvaltning

Bydelen har ansvar for forvaltning av lokale parker og grøntområder i bydelen.

Forvaltningsoppgaven omfatter:

- Drift og skjøtsel: Bydelen har ansvaret for å drifte bydelens 21 parker. Hovedoppgaver omfatter bl.a. gressklipping, avfallstømming, stell av planter og busker, samt drift av ulike installasjoner og apparater
- Driftsavtalen med ISS (Vaktmesterkompaniet fra høsten 2013) ble forlenget ut 2014, i et samarbeid med bydelene Gamle Oslo og St. Hanshaugen
- Vedlikehold: Løpende oppfølging og vedlikehold av dekker, lekeplasser, spillplasser, parkmøbler, fontener, murer og andre installasjoner
- Forvaltning: Omfatter behandling av søknader, tillatelser og avtaler, befaringer og saksbehandling, samt oppfølging av avtalen med Vaktmesterkompaniet
- Utvikling: Oppgaver knyttet til mer langsiktige oppgraderinger og investeringer. Herunder kommer medvirkningsprosesser med ulike aktører i bydelen

Enhet for bærekraft

Styringsdokumenter

- Oslo kommunes Handlingsplan for Miljø og klima 2012 – 2015; vedtatt i Byrådet 12.04.2012
- Byøkologisk program 2011-2026; vedtatt 23.mars.2011
- Bystyremelding 3/2003 Innføring av miljøeffektivitet i Oslo kommune
- Strategisk plan for Bydel Sagene 2008–2011
- Bydelens plan for bærekraftig bydelsutvikling 2008-2012

Enheten består av følgende tjenester:

- drift av Sagene samfunnshus
- utleie av kommunal grunn
- parkdrift og skjøtsel
- fagenhet for miljøfyrtårnsertifisering og bærekraftig nærmiljøutvikling

3.2.2 Hovedmål

Helsetjenester

Helsetjenestens tilbud skal være helhetlige og brukerorienterte. Folkehelsearbeidet skal bidra til å forebygge helsesvikt, fremme helse og gi grunnlag for å målrette helsetjenesten og planarbeidet i bydelen.

Sosialtjenester

Formålet med Lov om sosiale tjenester i NAV er å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, herunder at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, og fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet.

Loven skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier få et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Loven skal bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.

I tråd med dette har hovedmålsettingen for sosialtjenesten og Utviklingssenteret i 2013 har vært å:

- Sørge for at alle brukere som har et potensiale i forhold til arbeidsmarkedet kommer i gang med aktive tiltak i form av kvalifisering og arbeid
- Øke antallet syke og uføre langtidsmottakere av sosialhjelp som får avklart sine rettigheter i forhold til trygd
- Sørge for at både kvinner og menn i familier med sosialhjelp får oppfølging i forhold til arbeid og kvalifisering og at barnas behov i forhold til barnehage, skole, aktivitets-skole og fritid vurderes
- Arbeide sammen med barn- og ungeavdelingen for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom, jfr. vedtatt "Handlingsplan for å forebygge og redusere barne- og

familiefattigdom i Bydel Sagene».

- Gi alle ungdommer som mottar sosialhjelp eller som henvises fra barnevernet eller videregående skole, tilbud om kvalifisering og andre oppfølgingstjenester (OT-tjeneste)

Kultur og frivillig arbeid

- Utvikle nærmiljøet sosialt og kulturelt i tråd med bydelens kulturstrategi, i samarbeid med frivillige organisasjoner, private & offentlige institusjoner, og med næringslivet
- Skape gode opplevelser, tilhørighet og trygghet for bydelens innbyggere, samt styrke innbyggernes egenaktivitet, samhandling og sosiale relasjoner
- Tilrettelegge for et attraktivt kultur- og fritidstilbud i bydelens kulturarenaer; åpne og tilgjengelige for alle brukergrupper

Parkforvaltning

Hovedmålet er å drifte, forvalte, vedlikeholde og utvikle bydelens 21 lokale parker slik at bydelens innbyggere har tilgang til et godt rekreasjonstilbud.

Enhet for bærekraft

- Styrke og synliggjøre bydelens innsats og deltakelse for en bærekraftig nærmiljøutvikling
- Arbeide for å styrke miljøeffektiviteten i bydelsforvaltningen
- Tilrettelegge for nettverk og informasjonsutveksling mellom befolkningen, frivillige organisasjoner og lokale beslutningstakere
- Drifte Sagene samfunnshus som et senter for bydelens befolkning og grupper; særlig tilknyttet miljø, nærmiljøutvikling og muligheter for medvirkning.

3.2.3 Situasjonsbeskrivelse

Samfunnsmedisin

Bydel Sagene har bydelsoverlege i full stilling. Bydelsoverlegen er bydelens medisinske faglige rådgiver og inngår i bydelens ledergruppe. Bydelsoverlegen har ansvar for samfunnsmedisinske oppgaver innenfor beredskap, folkehelsearbeid, helseadministrasjon og psykisk helsevern, samt delegert fagansvar for miljørettet helsevern og smittevern. Bydelsoverlegen har ansvar for allmennlegetjenesten som leder av Sagene lokalmedisinske senter og har forvaltningsansvar for fastlegeordningen. Bydelsoverlegen deltar i samarbeid og samhandlingsstrukturer med spesialisthelsetjenesten.

Fastleger

Allmennlegetjenesten utgjør en sentral rolle i kommunens førstelinjetjeneste. Bydel Sagene har 8 fastlegesentre med 31 fastlegehjemler ved utgangen av 2013. Av fastlegesentrene er 7 sentre med til sammen 26 fastleger organisert som selvstendig virksomheter, mens ett senter er kommunalt (Sagene lokalmedisinske senter). Næringsdrivende fastleger har sitt arbeidsforhold regulert gjennom sentral fastlegeforskrift, rammeavtale og individuelle fastlegeavtaler. I 2013 ble en solopraksis avvirket og denne fastlegehjemmelen ble overført til et annet fastlegesenter. Samarbeidet med Bydelsadministrasjonen skjer gjennom Lokalt samarbeidsutvalg og Allmennlegeutvalg.

Sagene lokalmedisinske senter

Sagene lokalmedisinske senter er en allmennlegetjeneste som er integrert i bydelens øvrige tjenestetilbud. Samlokalisering med andre sentrale førstelinjetjenester og organisatorisk tilhørighet er viktige elementer. Senteret har som målsetting å bidra til utvikling av allmennlegetjenesten og fastlegeordningen. Sagene lokalmedisinske senter gir et åpent fastlegetilbud, men senteret har samtidig et særlig fokus på sårbare brukergrupper og personer med behov for sammensatte

tjenester. Dette omfatter pasientgrupper som kan ha størst fordel av et nært samarbeid mellom ulike tjenestetilbud. Samarbeid med andre tjenestesteder i bydelen vektlegges i utstrakt grad.

Sagene lokallmedisinske senter har gjennomgått en utvikling siden etableringen har ved utgangen av 2013 stillinger for 5 bydelsleger/fastleger, 2 turnusleger, bydelspsykolog, 3 helsesekretærer samt fagkonsulent. Videre er det inngått samarbeid med Helseetaten om deling av to legestillinger med Oslo legevakt. Bydelsoverlegen er leder av tjenestestedet.

Legenes arbeidstid fordeles mellom vanlig allmennpraksis og andre legeoppgaver som helsestasjon for barn og ungdom, skolehelsetjeneste og bosenter/servicehjem. Videre ytes medisinsk faglig rådgivning på systemnivå og individuelt gjennom fast samarbeid med Søknaadskontoret, rehabiliteringstjenesten og NAV/Utviklingssenteret. Ansvar for det praktiske smittevernarbeidet og lovpålagt tuberkulosekontroll er også overført til senteret.

Sagene lokallmedisinske senter har ca 2 900 listepasienter ved utgangen av 2013. Det ble utført ca 8 500 legekonsultasjoner og ca 550 konsultasjoner hos psykolog i løpet av året. Legene deltok i 350 tverrfaglige møter/samarbeidsmøter med andre instanser om enkeltbrukere.

Folkehelsearbeid og miljørettet helsevern

Bydel Sagene vedtok lokal folkehelseplan i mars 2011 og det var planlagt revisjon av planen i 2013. Revisjon av planen har blitt forsinket. Bydelen har hatt helse- og miljøkonsulent i 50% stilling i 2013, men denne funksjonen avvikles ved utgangen av året. Alle skoler og barnehager som er i drift er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern, men noen virksomheter har fortsatt avvik og merknader. Saksbehandlingstiden er for de fleste saker på mindre enn 1 uke.

Sagene frisklivssentral

Frisklivssentralen har i 2013 vært i helårsdrift etter at tiltaket startet opp september 2012. Frisklivssentralen har tilbud om kostholdskurs, treningsgrupper, røykesluttkurs og kurs i depresjonsmestring. Frisklivssentralen har til sammen 1,5 årsverk. Frisklivssentralen har hatt fokus på å rekruttere deltakere i målgruppen, informasjonsarbeid innad i bydelen og har påbegynt arbeidet med å utvikle samarbeidet med sykehuset og tilhørende sektorbydeler.

Frisklivssentralen er organisert under Sagene lokallmedisinske senter som et forebyggende helsetilbud. Målgruppen for tjenesten er personer som har økt risiko for eller som allerede har sykdommer eller lidelser, som overvekt, diabetes type 2, fysisk inaktivitet, muskel- og skjelettlidelser, hjerte- og karsykdom, KOLS og psykiske lidelser.

I 2013 har frisklivssentralen gjennomført inntak av vel 100 nye deltakere henvist på frisklivsresept. Alle ble innkalt til en individuell oppstartsamtale hvor hver deltaker satte opp en plan for frisklivsperioden. Tilbudet er gratis.

Frisklivssentralen har utarbeidet egen årsrapport som er tilgjengelig på Frisklivssentralens nettsider under Bydel Sagene.

Fysioterapi-avtaler

Fysioterapitjenesten er en lovpålagt tjeneste og yter forebyggende og kurativ virksomhet, rehabilitering og habilitering i og utenfor institusjon. 9,4 årsverk i fysioterapitjenesten utøves av privatpraktiserende fysioterapeuter etter avtale med bydelen. Disse dekker hovedsakelig den delen av behandlingen som foregår på institutt samt hjemmefysioterapi. De privatpraktiserende fysioterapeutene representerer en viktig ressurs i bydelens rehabiliteringstjeneste.

Driftstilskuddene i 2013 er fordelt på 14 privatpraktiserende fysioterapeuter. Tilskuddene fordeler seg på følgende måte:

100 % tilskudd	–	4 fysioterapeuter
75-77 % tilskudd	–	2 fysioterapeuter
50 % tilskudd	–	7 fysioterapeuter
40 % tilskudd	–	1 fysioterapeut

Det ble i 2012 gjennomført tilsyn med avtalefysioterapeutene i bydelen. Det er ikke gjennomført nye tilsyn i 2013.

Bydelen har to fysioterapeuter med driftstilskudd som behandler pasienter i eget hjem. Bydelen jobber for at disse i større grad benyttes til bydelens brukere med behov for fysioterapi hjemme, som supplement til bydelens egne fysioterapeuter. Bydelen har også fokus på å involvere fysioterapeutene med driftstilskudd slik at de i større grad blir en del av bydelens helse- og omsorgstrapp.

Hjembasert fysio- og ergoterapitjenester

Bydelens ergo- og fysioterapeuter har en viktig rolle i forbindelse med samhandlingsreformen og rehabilitering av utskrivningsklare pasienter i samarbeid med avklaringsplasser ved Møllehjulet bosenter, bydelens innsatsteam og privatpraktiserende fysioterapeuter.

Bydelen har videre et stort fokus på å forebygge og redusere behovet for pleie- og omsorgstjenester. Ergo- og fysioterapitjenesten i Bydel Sagene har i 2013 drevet et utviklingsprosjekt kalt «Hverdagstrening». Prosjektet var tenkt som et steg i retning av å innføre hverdagsrehabilitering i bydelen. For å styrke dette arbeidet videre samlokaliseres ergoterapitjenesten og fysioterapitjenesten med hjemmetjenesten fra 2014.

Oppfølging av hjemmeboende barn, unge og voksne er en viktig del av terapeutenes arbeid. Flere har til dels omfattende funksjonsnedsettelse og problemer med å utføre daglige aktiviteter. Noen har varige og progredierende plager og sykdommer, hvor behov er i stadig endring. Terapeutene følger opp med trening, tilrettelegging av aktiviteter og tilpasning av hjelpemidler. Målet er å fremme selvhjelp, aktivitet og deltagelse i samfunnet.

Rehabiliteringssenteret og koordinerende enhet for rehabilitering og habilitering.

Rehabiliteringssenteret gir poliklinisk rehabilitering i bydelen til beboere som kommer til kort eller faller ut av det ordinære tilbudet og som trenger bistand for å komme seg videre, i et tett samarbeid med andre aktører i og utenfor bydelen. Selvstendigjøring og fokus på fysisk helse er sentralt – hva kan gjøres for å minske behov for hjelp og andre tjenester for personer i yrkesfør alder.

Rehabiliteringssenteret har årlige markeringer av ReHabuka med støtte fra Helsedirektoratet. Som koordinerende enhet har senteret oversikt over individuell plan, koordineringsbehov og ansvarsgrupper i bydelen.

Rehabiliteringssenteret 2013:

brukere totalt	Menn/kvinner	t.o.m 29 år	30-39 år	40-49 år	50-66 år	avsluttet	Annen oppfølging
133*	54 / 79	57	19	34	24	41	14

*48 brukere med minoritetsbakgrunn

Sosialtjenesten i NAV

Sosialtjenesten i NAV har et bredt spekter av ytelser og tjenester. Mange av sosialtjenestens brukere har behov for råd og veiledning, et koordinert hjelpetilbud og tett oppfølging for å kunne nyttiggjøre seg av helse- og velferdssystemets ulike tilbud.

Tabellen nedenfor viser hvordan aktive brukere i sosialtjenesten fordeler seg på ulike helse- og rusrelaterte utfordringer. Antall aktive brukere holder seg stabilt, mange som går over på trygdeytelser fortsatt får oppfølging i form av råd og veiledning, forvaltning, rustiltak, helseavklaring, arbeidstrening eller booppfølging.

Antall brukere med arbeidsavklaringspenger og uføretrygd som viktigste inntektskilde overstiger nå antall brukere med sosialhjelp som viktigste hovedinntektskilde.

Det er en økende andel sosialhjelpsmottakere som har opprinnelsesland utenfor Norge, 47 % har Norge som opprinnelsesland. Hoveddelen av langtidsmottakere med store helseutfordringer er norske. Innvandrere og flyktninger utgjør den største gruppen av de som skal ha tilbud om kvalifisering og sysselsetting.

Aktive brukere i sosialtjenesten i 2 tertial 2013 ⁽¹⁾ og deres helseutfordringer ⁽²⁾	Rus misbruk	Psykisk helse	Somatisk helse	Ikke helse-relatert	SUM	Hvorav LAR ⁽³⁾	Hvorav Forvaltning ⁽⁴⁾
Mottaksseksjon	38	98	94	183	347	2	17
Kvalifisering og arbeidsseksjon	51	217	233	309	644	1	99
Oppfølgingsseksjon	383	458	247	6	534	101	221
Kun Forvaltning - ikke sosialhjelp	89	159	99	18	246		252
Sum brukere	561	932	673	516	1 771	104	589

1. Siste oppdaterte tall – manuell telling / klientkartlegging

2. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder

3. Antall i legemiddelassistert rehabilitering

4. Hvorav antall med tiltaket forvaltning

Sosialhjelp

Brutto utgifter til sosialhjelp og antall brukere var stabilt fra 2012 til 2013. NAV Sagene hadde som eneste bydel i Oslo reduksjon i brutto sosialhjelpsutgifter de første to tertialene i 2013. Økte utgifter i desember gjaldt i hovedsak utgiftsført tap på trygdeerefusjoner, kr. 700 000, samt ekstrakostnader i forbindelse med boligetablering i Holmestrandgata, økt juletillegg og dekning av restanser i barnehager.

Etter avtale med barnehagekontoret og barnevernet blir brukere med barnehagerestanser nå formidlet til NAV i stedet for til barnevernet. Formålet er at NAV kan bruke anledningen til å hjelpe brukere med å øke inntekter via arbeid eller kvalifisering slik at de kan få råd til å dekke barnehage. Utgifter til barnehage dekket av NAV sosialtjenesten økte fra 150 000 i 2012 til 440 000 i 2013.

Antallet eldre sosialhjelpsmottakere med helse og rusrelaterte problemstillinger går ned etter hvert som disse får trygd og overføres forvaltning. Dette motsvares av en økning i antallet arbeidsledige yngre med innvandrerbakgrunn. Det er økning i antallet familier og enslige forsørgere som tidligere har mottatt overgangsstønning.

NAV Sagene stat og kommune

NAV Sagene har i 2013 fulgt opp felles virksomhetsplan og opplæringsplan for stat og kommune. Felles publikumsmottak fungerer bra, og det har i 2013 vært et spesielt fokus på sikkerhet og

beredskap i publikumsmottaket. Det er etablert tett samarbeid og felles rutiner for innsøking til arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, og for oppfølging av langtidsmottakere av sosialhjelp som nå mottar arbeidsavklaringspenger. På Sagene fungerer NAV- reformen langt på vei etter hensikten; flere i aktivitet, færre på passiv ytelse. Kvalifiseringsprogrammet er en viktig ressurs og langtids-mottakere av sosialhjelp som har krav på trygd får hjelp til å fremme sin sak uten å bli kasteball i systemet

Arbeid, kvalifisering, rehabilitering og helseavklaring

Utviklingssenteret følger opp brukerne i forhold til kvalifisering og arbeid, avklaring av helse og avklaring av trygderettigheter. Antallet brukere som følges opp på Utviklingssenteret øker. Økningen skyldes flere henvisninger av brukere med somatiske og psykiske helseutfordringer til arbeid og helseseksjonen.

Aktive brukere på Utviklingssenteret pr. 01.10.2013 ^{(1) (2)}	Rus- midler	Psykisk helse	Somatisk helse	Ikke helse- problem	SUM
Arbeid- og helseseksjon	117	264	152	62	392
Norsk- og praksisseksjon	1	41	61	155	233
Kursenheten	7	26	21	72	117
Sum brukere	125	331	234	289	742

1. Siste oppdaterte tall – manuell telling / klientkartlegging
2. Enkelte brukere er registrert med flere problemområder

Tabellen nedenfor viser utviklingen over tid på Utviklingssenteret. Antallet brukere som kommer i arbeid og antall som søkes over til trygdeytelser øker.

Antall deltakere, tiltak og resultat Utviklingssenteret	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Utredning / oppfølging	246	300	364	438
Opplæring/norskopplæring/ kommunal praksis	130	143	170	181
Statlige arbeidsmarkedstiltak	168	150	129	129
Sum under utredning kvalifisering	544	593	663	748
Fått arbeid/selvhjelpen/ blitt borte	118	157	176	217
Avklart for trygdeytelser	175	159	209	161
Tilbakeført sosialkontor	94	18	21	32
Flyttet	60	60	47	63
Sum	468	468	453	473
Sum brukere i alt	996	1 061	1 116	1221

Ungdom og barnefamilier – samarbeid med barnevernet

Det er vedtatt en handlingsplan for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom i bydelen. Planen følges opp i et samarbeid på tvers av tjenestene. Alle ungdommer som har falt ut av grunnskole eller videregående skole, eller står i fare for å falle ut, skal henvises fra barnevernet til Utviklingssenteret og få både tilbud om tiltak og økonomi derfra. Det er videre etablert et tverrfaglig oppfølgingsteam med deltakelse fra NAV og BOU og en tverrfaglig ledergruppe som har ansvar for koordinering av oppfølgingsarbeidet.

Det er etablert et ungdomsteam som skal sikre tett oppfølging av ungdommer som mottar ytelser fra NAV, enten det gjelder sosialhjelp, kvalifiseringsstønad, dagpenger eller arbeidsavklaringspenger. Pr. 31. desember 2013 har 230 ungdom i alderen 18-24 år fått sosialhjelp, en økning fra 201 pr. 31. desember 2012. I månedlig snitt har det vært 85 ungdommer mot 64 i 2012. Dette er en økning på 33 %. Årsak til dette er økt tilflytning av ungdom, et strammere arbeidsmarked og at barnevernet i tråd med fattigdomsplanen overfører ungdom som har falt ut av videregående skole til NAV, for tiltak og økonomi tidligere enn før.

Det er opprettet et familieteam som består av 4 sosialkonsulenter og 4 tiltakskonsulenter som samarbeider om oppfølging av familier med sosialhjelp og andre familier som henvises fra barnevernet og samarbeidspartnere i BOU-avdelingen og skolene i bydelen. Dette for å sikre at alle voksne i husstanden får tilbud om kvalifisering eller avklaring av trygderettigheter, og at barna følges opp i forhold til barnehage, aktivitetsskole, fritidstiltak mm. Arbeidet støttes av statlige tilskuddsmidler til bekjempelse av barnefattigdom og til tiltaket Jobbsjansen.

Vurdering av barnas situasjon i forbindelse med sosialhjelpsvedtak

Oppfølging av familier med sosialhjelp er samlet på 4 sosialkonsulenter på sosialkontoret. Dette er gjort for å sikre at alle voksne i familien får tilbud om kvalifisering eller avklaring av trygderettigheter og at barna følges opp i forhold til barnehage og aktivitetsskole. Sosialkonsulentene samarbeider tett med Norsk-, familie- og praksisseksjonen på Utviklingssenteret.

Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger og asylsøkere har i 2013 hatt et snitt på 45 deltakere pr. måned, sammenlignet med et snitt på 40 deltakere pr. måned i 2012. Økningen i forhold til tidligere år skyldes rett til introduksjons-program for familiegjennforente ektefeller og barn. Det har de siste årene vært en utvikling der færre kvinner har overgang til arbeid enn tidligere år og flere som avslutter introduksjons-programmet med å søke overgangsstønad. Det arbeides med å få flere kvinner til å gjennomføre programmet.

Kvalifiseringsprogrammet

Måltallet for 2013 var 146 deltakere. Snittet for 2013 er 147 deltakere.

Det er utnotert 81 deltakere i løpet av 2013:

- 17 har kommet i arbeid
- 5 har fått arbeid med lønnstilskudd / statlige arbeidsmarkedstiltak
- 3 har gått over i skole / utdanning
- 23 har søkt / fått innvilget arbeidsavklaringspenger
- 10 har gått over på økonomisk sosialhjelp
- 13 er utnotert av andre årsaker; fengsel, fødsel, død, overgangsstønad og bortfall av oppholdstilltelse.

Ny sjanse / Jobbsjansen

IMDI (Integrasjons- og mangfoldsdirektoratet) har i 2013 gitt tilskudd til kvalifisering av 45 hjemmeværende innvandrerkvinner og eneforsørgere med overgangsstønad. Det er videre innvilget midler til 15 plasser for ungdom. Dette er et viktig virkemiddel for å gi lavinntekts-familier økonomisk støtte til å komme i gang med kvalifisering.

Økonomioppfølging, økonomirådgivning og forvaltning

En stor andel av sosialtjenestens brukere som går over på trygdeytelser får problemer med å forvalte sin trygd. Det er nå 580 brukere som får forvaltet sin trygd av 6 ansatte forvaltere i sosialtjenesten og 1 på Søknadskontoret. De fleste brukere er fornøyd med den hjelpen de får til økonomisk forvaltning og den veiledning og økonomiske trygghet som følger med. Tiltaket bidrar til å holde sosialhjelpsutgiftene under kontroll og er en viktig stabiliseringsfaktor i brukernes liv.

NAV Sagene høyskoleklinikk for fagutvikling, forskning og undervisning i sosialt arbeid

HUSK prosjektet er avviklet som prosjekt. Det er avtalt et videre samarbeid der NAV Sagene knyttes til Høyskolen i Oslo som en «høyskoleklinikk i sosialt arbeid». Det betyr bla at HIOA

betaler for undervisningen som gis 200 studenter om mottaks-, oppfølgings- og tiltaksarbeid i NAV.

Rusomsorg

Sosialtjenesten har jevnlig kontakt med omkring 600 brukere med rusrelaterte problemstillinger. De fleste av disse følges opp i en av sosialtjenestens oppfølgingsseksjoner i forhold til økonomi og rustiltak. I tillegg bistår seksjon for økonomiservice med økonomirådgivning og forvaltning av trygdeinntekter. På Utviklingssenteret gis brukere tilbud om helsetiltak, kvalifiserings- og aktiviseringstiltak samt avklaring av helse og trygderettigheter (STYRK-prosjektet).

Av de 600 brukerne med rusrelaterte problemstillinger var det i 2013:

- 11 brukere som pr. 31.12.2013 fikk TSB (Tverrfaglig Spesialisert Behandling) mot 11 i 2012
- 77 brukere som fikk tilbud i Velferdsetatens lavterskel-, rehabiliterings- og omsorgsinstitusjoner pr. 31.12.2013 mot 76 i 2012
- I alt 164 brukere som fikk tilbud i Velferdsetatens tilbud i 2013 mot 197 i 2012
- Det var 107 brukere som fikk bistand av tiltakskonsulent til arbeidsrettede tiltak eller helseavklaring
- Det var 189 fikk bistand til forvaltning
- Det var 142 som fikk oppfølging av ruskonsulent
- Det var 142 som fikk bistand fra kommunale tiltak Villa Mar, Mar Oslo klinikk, N23, ROP, psykisk helsearbeider, hjemmesykepleie og praktisk bistand

Reduksjonen i antallet brukere i rusinstitusjon skyldes både bedre oppfølging i eget hjem og at noen blir syke og overføres til sykehjem.

Det var 153 brukere fra Sagene i legeassistert rehabilitering (LAR) i 2013. Av disse fikk 125 tilbud om oppfølging i sosialtjenesten. Det var 28 som ikke hadde kontakt, som mottar trygd og har kontakt med behandlingssystemet via fastlege.

Av de 125 brukerne som hadde tilbud om oppfølging av sosialkonsulent, hadde følgende antall brukere også oppfølging av:

- tiltakskonsulent: 10 personer
- ruskonsulent: 55 personer,
- booppfølger: 10 personer,
- kommunale tiltak: 41 personer,
- statlige tiltak: 56 personer,
- forvaltning: 49 personer.

Bydelen har i 2013 hatt et ROP team (rus- og psykisk lidelse) som har fulgt opp 25 brukere med dobbeltdiagnose i samarbeid med DPS. Teamet er avsluttet pr. 31.12.2013 og avløses av det nye fleksible oppfølgingsteamet, FOT, som etableres i bydelen.

Statlig tilskudd til kommunale rustiltak - Styrk-prosjektet

Styrk-prosjektet er delfinansiert med statlige tilskudd til kommunale rustiltak. Målsettingen er at alle langtidsmottakere av sosialhjelp skal få kartlagt helse- og rusrelaterte utfordringer med sikte på avklaring av trygderettigheter og riktige helse-, kvalifiserings- og omsorgstiltak. Det er etablert et fast organisert samarbeid med fastleger via bydelsoverlege og to spesialister i henholdsvis psykiatri og nevropsykologi. Kartlegging er gjennomført for 430 brukere siden starten i 2009. Det er nå innvilget midler til styrk-kartlegging av unge og barnefamilier med uavklarte helseutfordringer når disse søker sosialhjelp eller henvises fra barnevernet eller andre samarbeidspartnere.

Booppfølging

Bydel Sagene har 3 booppfølgere som arbeider med tilrettelegging og oppfølging av vanskeligstilte brukere som bor eller får tildelt kommunal bolig. De har i 2013 fulgt opp tilsammen 63 brukere med individuell booppfølging. I tillegg har mellom 80–100 personer fått oppfølging av booppfølgerne på treffstedet Nordkappgata 23 som er åpent 1 dag pr uke.

Boligvirkemidler

Boligkontoret mottok 11,5 % flere søknader på startlån og tilskudd i 2013 enn i 2012. De fleste av boligkontorets lånesøkere har i 2013 fått benyttet sine lånetilsagn og kjøpt seg egen bolig. Av de som fikk innvilget startlån og tilskudd bodde 21 i kommunale boliger, og 5 av disse var barnefamilier (pr. oktober 2013). Boligseksjonen har siden 2009 fått 508 flere mottakere av bostøtte. Dette er en økning på 32 %.

Boligvirkemidler – antall saker per år

	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013	Måltall 2014
Antall søknader etableringslån	226	217	242	220
Antall tildelinger av etableringslån	119	57	72	100
Antall innvilgede utbedringstilskudd	92	19	9	10
Antall personer innvilget bostøtte	3 467	3 551	3 487	3 640
- herav statlig bostøtte	2 087	2 144	2 101	2 100
- herav kommunalt boligtilskudd	411	482	508	510
- herav bostøtte kommunale boliger	969	925	878	930

Kommunale boliger

Bydelen har fortsatt flest kommunale boliger i Oslo med over 2 300 kommunalt disponerte boliger, inklusive omsorgsboliger og Omsorg+. Bydelens utfordring er at den har for mange kommunale boliger i forhold til bydelens befolkning.

Det er etablert et godt samarbeid med Boligbygg om hvordan bydelen skal håndtere disse utfordringene. Det er laget en plan for utsalg og seksjonering for de neste årene.

Bydelen er opptatt av at de kommunale boligene skal være bærekraftige bomiljøer og er derfor positive til seksjonering som på sikt vil gi mer balansert fordeling av mellom ordinære eiere og kommunale leietakere. Det er også viktig for bydelen at kommunale beboere som har mulighet til kjøp av bolig får realisert denne muligheten.

Bydelen har fremdeles store utfordringer knyttet til dårlig bomiljø i de kommunale gårdene og det planlegges nå igangsetting av en tverrfaglig områdesatsing rundt Sandaker/Åsen hvor storparten av de kommunale boligene i bydelen ligger.

Enhet for fleksible tjenester - FOT

Bydelen vedtok i 2013 opprettelsen av en ny enhet under helse- og sosialavdelingen; Enhet for fleksible tjenester. Enheten vil bestå av et fleksibelt oppfølgingsteam (FOT) og fra høsten 2014 vil boliger psykisk helse bli tilknyttet den nye enheten.

Målet med FOT er å utvikle et bedre og mer effektivt tjenestetilbud som er tilpasset dagens og fremtidige brukere. Tilbudet skal ikke være diagnoseavhengig, men gis utfra brukerens behov og funksjons-nivå. Målgruppen er hjemmeboende brukere med rus-, psykiatri- og atferdsproblemer og i tillegg dårlig boevne – dette er brukere som i liten grad klarer å nyttiggjøre seg det ordinære tjeneste-tilbudet. De ansatte i teamet skal gi individuell booppfølging tilpasset brukerens ønsker og behov.

I tilknytning til FOT har bydelen etablert et botilbud i Holmestrandgata 1 i samarbeid med Boligbygg. Der skal det etableres 11 brukere som tidligere ikke har fungert i egen bolig. Det er avsatt en leilighet til personalbase hvor FOT-teamet vil ha tilstedetid. Brukerne vil få oppfølging av FOT teamet og det stilles vilkår om at de tar i mot oppfølgingen for å få tildelt bolig.

FOT- teamet er tverrfaglig sammensatt med ansatte fra flere ulike tjenestesteder.

Kultur og frivillig arbeid

Budsjettet er overholdt og er anvendt på følgende vis:

Tilskudd til frivillig aktivitet (kr 1,3 mill)

Bydelen opprettholdt sin solide støtte på vel 1,6 mill til frivillig aktivitet, hvorav kr 0,350 mill var forbeholdt aktører innen helse- og sosialsektoren. Midlene ble fordelt slik:

- 43 % til barn- og ungeformål
- 24 % til helse- og sosialformål
- 16 % til kulturelt arbeid
- 17 % til øvrige formål.

Av årets 50 søkere (48 i 2012) mottok 40 (40) støtte. Søknadsfristen var 1. februar, behandlingen i bydelsutvalget 28. mars og søkerne fikk svar i begynnelsen av april. Vi mottok ingen klager på vedtakene.

Egne arrangementer (ca kr 1,15 mill.)

Også «Kulturåret» 2013 oppsummeres som meget vellykket.

Det største arrangementet var *Elvelangs i fakkellys* dersom man vektlegger publikumsoppslutning og arbeidsinnsats fra frivillige, administrasjon og innleide krefter. Årets vandring hadde rekordstor oppslutning, og vi hadde ca 20 kulturinnslag i vår bydel.

Den største kunstneriske suksessen var *Sagene sommerkonsert* med Oslofilharmonien på Myraløkka, med ca 8 500 tilhørere. Arrangementet er et spleiselag mellom Oslo-filharmonien og oss.

Nytt av året er en konsertrekke med kammermusikk som avholdes i Treschows hus, i samarbeid med Sagene Torshov seniorsenter. Vi har fått et lite bidrag fra Den kulturelle spaserstokk, nok til at vi ønsker å videreføre tiltaket i 2014.

Bydelsdagene ble avholdt både på Sagene torg, Haarklous plass og Vøienvolden med bra publikumsoppslutning, men med noe dårlig vær lørdag.

Musikkfest Oslo i Torshovparken hadde meget god oppslutning og *Barnas kulturhelg* hadde nok et godt år (se også under Sagene samfunnshus).

Sagenecabareten 2013, den femte i rekken, ble også i år en suksess, med fem utsolgte hus, og et godt voksent, lokalt publikum.

Av andre arrangementer bydelen var involvert i, kan nevnes Sirkuslandsbyen med Cirkus Xanti, tilbudene i *Hønse-Lovisas hus* og tilbudene på *Cosmopolite*, inkludert konsertene i samarbeid med *Oslo World Music Festival*. Økonomisk var Sagene sommerkonsert og Sagenecabareten de største løftene.

De fleste av de større kulturarrangementene i bydelen er bredt finansiert, der bydelens bidrag er ett av flere. Men vårt bidrag er ofte avgjørende for at arrangementet lokaliseres i vår bydel. Dermed får bydelens befolkning tilgang til meget gode og profesjonelle teater-, film-, musikk- og kunsttilbud.

Støtte til kulturarrangementer (ca kr 650 000)

Støtte til ca 30 søkere. De største i 2013 var Oslo World Music Festival, Sirkuslandsbyen og Cosmopolite. Men også Hønse-Lovisas hus, Musikkverkstedet (i Biermannsgården) og Lilleborg Teatergruppe mottok større beløp. Alle disse mottakerne er i tillegg finansiert av eksterne, som Kulturrådet, Fond for utøvende, Fritt Ord, stat og kommune og diverse privat finansiering.

Lokalhistorisk arbeid (ca kr 10 000)

Arbeidet med å etablere Akerselva Arbeidermuseum kulminerte med høytidelig og hyggelig åpning 17. juni.

Og relansering av bydelens egen historiebok, «Livet langs elva», skjedde, karakteristisk nok, i og utenfor lokalene til pølsemaker Strøm-Larsen på Torshov. Boka er utvidet med en god del nytt stoff og en mengde nye bilder – til sammen 100 nye sider. Det er Motor forlag som har tatt på seg ansvaret med nytgivelsen. Kontakten med historielaget og Fortidsminneforeningen er fremdeles god.

Lovisaprisen (kr 0)

Årets pris gikk til Anne Mette Hegdahl, som blant annet driver virksomheten i Hønse-Lovisa hus. Lovisaprisen, for tiden en statuett av Nina Sundbye, ble innkjøpt i 10 eksemplarer i 2008. Det er delt ut 4 av disse, vi er således dekket fram til 2019.

Informasjonsarbeid (ca kr 10 000)

Kulturavdelingen har en kontaktbase som rommer flere hundre kontakter innen det frivillige arbeid, lokalt kulturliv og næringsliv. Dette nettverket utgjør, sammen med kommunale tjenestesteder, viktige sosiale funksjoner i lokalsamfunnet. Vi har god kontakt med «medlemmene» i nettverket; ved oppsøkende, direkte kontakt, utsendelse av egen informasjonsavis (3 utsendelser i 2013) og Kulturkalender (ca 45 utsendelser i 2013), samt informasjon på nettet og via bydelens side i Aftenposten (Byliv). Kontakten opprettholdes også med frivillighetskonferanser og den sosio-kulturelle aften.

Bydelens kulturkalender vedlikeholdes daglig og er tilgjengelig på våre nettsider. Den distribueres også gratis via e-post. I 2013 ble det i Kulturkalenderen publisert ca 1 300 (= 2011) arrangementer, hvorav ca 70 (70) var bydelens egne og ca 350 (360) ble støttet av bydelen økonomisk, og, i noen tilfeller også på andre måter.

Når man tar hensyn til ferier og høytider, er antallet arrangementer betydelig, omtrent fire arrangementer pr dag i snitt. Våre tre teatre, Torshovteatret, Oslo Nye Trikkehallen og Det Andre Teatret, står for en betydelig andel av tilbudene. Biermannsgården, Hønse-Lovisas hus og Cosmopolite er også viktige kulturleverandører, i tillegg til våre egne arrangementer.

Oppfølging & kontakt (ca kr 10 000)

Administrasjonen, og politikerne, deltar på en rekke arrangementer, dels fordi man er invitert, men også for å følge med og vil vise at vi setter pris på det arbeidet som gjøres. Vi stiller opp på møter, forestillinger, konserter, åpninger, jubileer, utstillinger, vandringer, seminarer og øvrige fora der bydelens eller byens kulturelle nettverk møtes. Vi hilser på folk, prater, overrekker blomster etc., det vil si: Vi ”kjenner bydelen på pulsen”.

Løpende kontakt med de profesjonelle kulturaktørene (ca kr 10 000)

Et viktig element i kultur- og nærmiljøarbeidet er relasjonsbygging også innen den profesjonelle delen av kultursektoren i Oslo. Arbeidet har opp gjennom årene ført til gode kulturarenaer for bydelens innbyggere: Arbeidermuseet, Trikkehallen / Oslo Nyes dukketeater, Kulturslottet Soria Moria med Cosmopolite, Bjølsenhallen og nok også Ringen kino er gode resultater av dette arbeidet.

Enhet for bærekraft

Generelt har Enhet for bærekraft lagt vekt på miljøhensyn, mangfold og medvirkningsmuligheter ved alle driftsoppgaver for å møte behovene som følge av befolkningsøkningen og økt behov for gode møteplasser i nærmiljøet.

Innenfor parkdriften og investeringer er det utredet hvilke områder som kan ha størst betydning for barn og unges utfoldelsesmuligheter for fysisk aktivitet. Det er også tatt hensyn til hvilke tiltak som er viktig for universell utforming.

Innenfor samfunnshusets drift er det gjort utredninger om hvilke tiltak som kan gjøre bygningen i bedre stand for flerbruk og mangfold. I tillegg til økte rabatter for frivillige organisasjoner er det satt fokus på kontraktsamarbeid med ulike små grupper for å sikre tilgang for dem med beskjeden økonomi.

I 2013 har arbeidet i enheten fokusert på ledelsens føringer på samordning av tjenestene og serviceproduksjon og styrket nettverk blant bydelens frivillige grupper.

Denne enheten har fortsatt hatt ansvaret for bydelens arbeid med å prioritere Miljøfyrtårnsertifisering av alle bydelens tjenestesteder.

Overordnede satsinger i 2013

1. Sagene samfunnshus – tilgjengelighet og mangfold. Fortsette arbeidet med å gjøre Sagene samfunnshus mer tilgjengelig for ulike frivillige organisasjoner ved å tilrettelegge bygningen, rommene og utstyr for flere kulturtiltak, og tilgjengelighet via elektroniske og tekniske løsninger for driften. (egen avsnitt nedenfor)

2. Parkforvaltning / forenklet drift og tilgjengelighet. Prioritere sikkerhet, trivsel og utvikling av bydelens lokale parker. Retningslinjene for utleie av kommunal grunn er oppdaterte og det er gjennomført en ny anbudsrunde for parkdrift sammen med Bydel Gamle Oslo og Bydel St. Hanshaugen.

Parkforvaltningen har hatt en nøye oppfølging av utviklingsprosjektene i Bjølsenparken, Haarklous Plass, og andre viktige tiltak; som avslutningen av tiltakene for universell utforming i parkene.

3. Nærmiljøutvikling. Sette fokus på fagarbeidet, "Nærmiljøutviklingsarbeid", ved å systematisere denne metodikken innen bydelens innsats for å motvirke barnefattigdom, og ha koordineringsansvaret for Planen for Områdeløft på Søndre Åsen.

Nærmiljøutvikling (Community development)

Enheten har fortsatt et utstrakt samarbeid med SALTO-koordinatoren og Boligkontoret når det gjelder bomiljøprosjekter i de kommunale leilighetene rundt Sagene Torg.

Nærmiljøutvikling og boligsosialt arbeid er det faglige grunnlaget for samarbeidet innen satsingen i Plan for Områdeløft Søndre Åsen 2013 / 2014 og videre.

Enhet for bærekraft har hatt et tettere samarbeid med Sagene Frivilligsentral og Sagene Flerkulturell og internasjonal frivilligsentral angående nærmiljøutviklingen og felles aktiviteter.

Enheten har også samarbeidet med Miljøkonsulenten i forbindelse med Oslo Kommunes etablering av nettverket for bærekraftig mat, URBACT; ved å ha et fast møteplass på samfunnshuset, samt om oppfølging av planer for miljøinformasjon og miljøgrupper.

4. Miljøfyrtårnsertifisering. Lede bydelens arbeid med Miljøfyrtårnsertifisering. (egen rapportering i punkt 5)

5. Internasjonalt arbeid.

Enheten har vært representert ved seminarer og workshops angående bærekraftig nærmiljøutvikling, «In Context!» arrangert av ICLEI; Local Governments for Sustainability; et internasjonalt nettverk hvor Oslo kommune er medlem. Deler av opplæringen er en del av strukturering av arbeidet med Områdeløftet.

Det er også bevilget finansiering av et Norway Grants prosjekt; «Nurturing Active Citizenship - Community Centers», og avdelingen / enheten er aktiv partner innen 2013 – 2014. Lokale samarbeidspartnere er frivillige organisasjoner, skoler og ansatte som arbeider med medvirkning blant beboere.

Parkforvaltning

•Driftsavtalen

Det ble i 2012 startet opp en ny driftsavtale med ISS Landscaping som drifter av bydelens parker. På forsommeren i 2013 foretok vi en kvalitetssikring av arbeidet ISS utfører ved hjelp av en innleid konsulent. Her fant vi at ISS i hovedsak utførte sine oppgaver tilfredsstillende innen plenklipping, søppeltømming og renhold av parkflatene, men at enkelte andre elementer i driftsavtalen burde vært utført bedre eller raskere. Etter en grundig gjennomgang med konsulenten og ISS har vi registrert forbedret kvalitet på tjenestene fra ISS (nå Vaktmesterkompaniet).

•Utviklingen av Bjølsenbanen

Utviklingsarbeidet startet i 2011 gjennom søknader om eksterne tilskudd. Bydelen brukte i 2012 og 2013 tid på å avklare ulike forhold knyttet til utviklingen av banen. Målet er å utvikle et helt nytt nærmiljøanlegg med et bredt spekter av aktivitetstilbud på den nåværende leke- og spillplassen ved skolen.

Det fysiske arbeidet med å oppgradere Bjølsenbanen til et nærmiljøanlegg ble igangsatt i 2013 og videreføres i 2014. I 2013 fikk bydelen tilskudd på kr 40.000 fra spillemidlene til etablering av et treningsområde med trimapparater. Apparater ble innkjøpt, og monteringen skjer i april/mai 2014.

I 2012 fikk vi tilsagn om kr 400.000 i spillemidler, utløst av bydelens egenandel på kr 600.000.

I 2013 forberedte bydelen søknader om eksterne tilskudd til øvrige elementer på Bjølsenbanen, som skal realiseres i 2014: sykkelbane, klatrenett og lekeapparater, nettopbane, petanquebane, bordtennisbord, parkbenker.

•Tilskudd til torg- og møteplasser / Områdeløft Søndre Åsen

Et av tiltakene i «områdeløftet» for Søndre Åsen er å utvikle Haarklous plass gjennom medvirkningsprosesser der beboerne får slippe til med sine ønsker for friområdet. Målet er at Haarklous plass skal bli en møteplass for alle beboere og styrke muligheten for trygghet og fysisk rekreasjon. I 2013 samlet bydelen inn ideer og ønsker fra beboerne på bydelsdagen, på aktivitetdagen der i regi av Sagene frivilligsentral og gjennom andre kanaler.

Bydelen har tidligere mottatt støtte fra EBY til å etablere to sandvolleyballbaner. Vi fikk i 2013 tillatelse til å omdisponere midlene til et møtested – som blir utformet som en skulptur, kalt «skilpadden». Den vil tjene som sitteplass for barn og voksne, samt sandkasse. Den kles med mosaikk som lages av barn og voksne i området, og plasseres på den østre delen av plassen.

Utformingen av skulpturen startet opp i 2013, og montering/bygging på plassen vil skje i mai 2014.

Vi fikk i desember 2013 tilsagn om kr 240.000 i gave fra Sparebankstiftelsen DNB til "skilpaddeløypa" – en tursti for lavt tempo som kan inspirere flere beboere til rusleturer i nærområdet. Stien vil omkranse hele området, og forsynes med opplevelsespunkter med beplantning, kunnskap om natur og kulturminner i området, spill, benker og trimapparater.

•Universell utforming i parkene

Arbeidet med universell utforming i åtte av bydelens parker ble fullført i 2013. Prosjektet omfattet etablering av rekkverk, taktil merking av trappeløp, utbedring av grus- og asfaltdekker, samt andre tilretteleggingstiltak.

•Vedlikehold lekeplasser

Bydelen har ansvaret for ti lekeplasser fordelt på åtte parker. Med bakgrunn i meldte avvik sommeren 2013 ble det gjennomført en runde med reparasjons- og utbedringsarbeider på lekeplassene. Det er fortsatt behov for å gjennomføre flere vedlikeholds- og oppgraderingsarbeider.

•Oppussing av benker

Samarbeidet med Rusken 2 i Bydel Grünerløkka om pussing av samtlige benker i parkene i Bydel Sagene ble videreført i 2013. Til sammen er nå over 60 benker pusset opp, og det gjenstår da arbeid med rundt 40 benker.

•Sommertoaletter i bydelens parker

Ordningen med sommertoaletter i fire av bydelens parker – Iladalen, Bjølsenparken, Torshovparken og Lilleborgbanen – ble videreført. Toalettene er tilgjengelige for funksjonshemmede, og var utplassert i perioden mai-august/september.

•Styrket renhold

Bydelen mottok i 2013 Ruskenmidler på kr 300.000 fra Ruskenkontoret i Bymiljøetaten til styrket renhold i bydelens parker. Midlene ble brukt til sikre god kvalitet og bruksstandard i bydelens parker gjennom supplerende renholdsoppgaver, som for eksempel rydding av dekker, ekstra tømning av avfallsbeholdere, sommertoaletter i parkene, fjerning av tagging, renhold og bortkjøring av gjenstander.

•Fellesgriller i parkene

Bydelen utplasserte tre fellesgriller i parkene, for å tilrettelegge utendørs møteplasser og å bidra til redusert bruk av engangsgriller. To av grillene ble plassert på Haarklous plass og én i Iladalen.

•Torshov uteservering

Prøveprosjektet med uteservering ved paviljongen i Torshovparken ble startet opp i 2012. Dette var et toårig prøveprosjekt med sesongdrift. Prosjektet ble avsluttet i 2013, og bygningen ble demontert.

•Utleie av kommunal grunn

Bydelen gir tillatelser til bruk av fortau, torg og parker i bydelen. I 2013 omfattet virksomheten bl.a. utleie/utlån av arealer til uteservering, juletresalg, filmopptak, ulike kulturarrangementer og politiske markeringer. Bydelens rutiner og priser ble oppdatert av bydelsutvalget i september. Kommersiell aktør betaler markedspriser, mens arrangementer med et ideelt formål, som for eksempel kulturarrangementer og lignende, bruker bydelens arealer vederlagsfritt.

I 2013 hadde vi én omfattende utleieavtale knyttet til riggplass på Sandaker ballplass, samt noen mindre riggavtaler.

Arrangementer og aktiviteter i parkene i 2013:

De ble inngått flere avtaler om bruk av bydelens parker til ulike arrangementer, f. eks:

- Film- og TV-opptak
- Cirkus Xanti – sirkuslandsby i Torshovparken
- Kulturformidling: dans-, musikk- og teaterarrangementer
- Støtteaksjoner for humanitære formål
- Informasjonsstand
- Salgsstand
- Stemmelokaler

De fleste arrangementene var i Torshovparken og på Gråbeinsletta/Arne Gjestis plass.

•Prøveprosjekt med kildesortering i park

Samarbeidet med Renovasjonsetaten og Bydel St. Hanshaugen ble videreført i 2013, og bydelene avventer tilbakemeldinger fra Renovasjonsetaten om tekniske løsninger og utstyr.

•Andre vedlikeholdsarbeider

Det er også gjennomført en rekke andre vedlikeholdsarbeider i bydelens parker i 2013. Disse omfatter bl.a. nedklipping av hekker og buskfelt, utskifting av benker og reparasjon/tilbakestilling av dekker. Vi mottok kostnadsfritt fra Slottsgartneren fire pent brukte avfallsbeholdere for brennbart materiale.

Videre er det igangsatt byggesak for etablering av et lagerrom (bygging av en lecamurvegg under overbygget) på Lilleborgbanen. Det kom ingen innsigelser fra naboer, og søknad ble sendt Plan- og bygningsetaten.

•Strømskap

Arbeidet for etablering av nytt strømskap i Torshovparken ble avsluttet, da kostnadene med byggingen ville bli uakseptabelt store i forhold til nytten.

Sagene samfunnshus

Sagene samfunnshus har i 2013 hatt et jevnt godt besøk (anslagsvis 65 000 besøk), hovedvekten av aktivitetene består stadig i kurs- og fritidsaktiviteter, møter og kulturarrangement. Huset har vært åpent alle dager og kvelder bortsett fra i påska og jula, takket være samarbeidet med den godt besøkte (anslagvis 100 000 besøk) Nazar café-bar, som har et delegert tilsynsansvar.

I budsjetthandlingen for 2013 (TK8) vedtok bydelsutvalget følgende:

Sagene samfunnshus er et unikt samfunnshus i Oslo sammenheng, og utvikler seg til å møte morgendagens brukere. Bydelsutvalget ber direktøren senke leieprisene for ideelle og frivillige organisasjoner, samt utvikle huset i tråd med fremlagt sak i bydelsutvalget høsten 2012. Det avsettes kr. 200.000 til dette.

Følgende har blitt gjort innenfor denne rammen:

- Øke rabattene for frivillige grupper. Frivillige grupper får nå 50 % rabatt (før 25 %) på enkeltarrangementer, og 25 % rabatt (før 10 %) på allerede lavere fastleiepriser.
- Styrke tilretteleggingen for frivillig baserte kulturaktiviteter (jf BU-sak 12/85), ved blant annet å investere i scenelys, scenetepper og publikumsbenker i Kaysalen, og utvendig strømuttak.

Som et resultat av dette har vi registrert:

- En økning i antallet frivillige grupper som benytter huset (fra 21 grupper i 2012 til 31 grupper i 2013)

- En liten økning i antallet frivillig baserte kulturarrangementer, som antas å øke ytterligere i 2014.
- Etablert seg som en scene for forestillinger for barnehager. Gjennom samarbeid med ulike teatergrupper har vi kunne tilby rimelige/gratis forestillinger for byens barnehager, og på den måten utnyttet ledig kapasitet på tidspunkt der det ellers er lavt belegg.
- Styrket kurstilbudet til barn og voksne, ved å utvikle tilbud på tidspunkt der lokalene stort sett vært ledige («Teaterlek» - kurstilbud til barn 3-7 år, «Vi danser» - kurstilbud i selskapsdans til ungdom og voksne, «Dagsangerne på Sagene» - gratis kortilbud til voksne på dagtid)

Noen nye tiltak i 2013: Sagene samfunnshus – mangfold, miljø og medvirkning

- Etablert seg som en scene for forestillinger for barnehager. Gjennom samarbeid med ulike teatergrupper har vi kunne tilby rimelige/gratis forestillinger for byens barnehager, og på den måten utnyttet ledig kapasitet på tidspunkt der det ellers er lavt belegg.
- Styrket kurstilbudet til barn og voksne, ved å utvikle nye tilbud på tidspunkt der lokalene stort sett vært ledige («Vi danser» - kurstilbud i selskapsdans til ungdom og voksne på søndager, «Dagsangerne på Sagene» - gratis kortilbud til voksne på dagtid)

3.2.4 Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter

driftsutgifter

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/r egn-skap 2013
100 Politisk styring	1 572	1 256	1 241	1 557	-316
110 Kontroll og revisjon	272	343	343	295	48
120 Administrasjon	36 746	41 541	40 554	6 376	34 178
130 Adm.lokaler	2 658	2 943	2 943	112	2 831
180 Div. fellesutgifter		6 443	7 415		7415
233 Annet forebyggende helsearbeid	869	990	2 000	2 380	-380
241 Diagnose, behandling og rehabilitering	13 505	14 491	14 550	20 071	-5 521
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	45 768	39 887	39 211	45 972	-6 761
243 Tilbud til personer med rusproblemer	7 107	10 863	12 588	9 911	2 677
265 Kommunalt disponerte boliger	-2 063	124	115	-495	610
273 Kommunale sysselsettingstiltak	4 255	4 545	6 747	2 523	4 224
275 Introduksjonsordn.	5 125	1 657	3 573	3 062	511
283 Bistand til etabl. og opprettholdelse av egen bolig	3 154	5 234	4 406	2 677	1 729
301 Plansaksbehandling		735	734		734
335 Rekreasjon i tettsted	1 910	2 737	2 722	2 850	-128
360 Naturforvaltning og friluftsliv	15				
380 Idrett og tilskudd til andre idrettsaktiviteter				10	-10
385 Andre kulturakt.	5 201	5 795	5 800	5 834	-34
386 Komm. kulturbygg	3 399	5 094	4 794	3 111	1 683
Sum netto utgifter *)	129 493	144 678	149 736	106 246	43 490

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurdering:

Funksjonsområdet viser vesentlig mindreforbruk på grunn av at administrasjonsutgifter er fordelt fra kostra 120 til de enkelte kostrafunksjoner.

3.2.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 1 – Sosialtjenesten	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Finansiering til kjøp av boliger - andelen søknader behandlet innen 1 måned	93 %	80 %	80 %	78 %	-2 pp
Søknad om kommunal bolig - andelen søknader behandlet innen 3 måneder	95 %	94 %	95 %	90 %	-5 pp
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 måneder	83 %	95 %	80 %	92 %	12 pp
Antall personer i døgnovernatningssteder uten kvalitetsavtale (pr 31.12.)	0	0	0	4	-4
Antall personer i døgnovernatting pr 31.12 med opphold > 3 måneder	1	1	0	1	-1
Økonomisk sosialhjelp - andel søknader behandlet innen to uker	76,0%	75 %	95 %	79 %	-16 pp
Minimum andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelser i sosialtjenesten	-	-	-	83%*	

Antall sosialhjelpsmottakere (KOSTRA bydel nivå 3)	1 777
Antall deltakere i introduksjonsordningen 31.12. (årsstatistikk)	38
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet 31.12. (Qustback)	154
Utbetalt sosialhjelp (funksjon 281 brutto utgift i 1 000 kr.)	80 078
Utbetalt introduksjonslønn (funksjon 275 art 1089 i 1000 kr.)	7 870
Utbetalt kvalifiseringsstønad (funksjon 276 art 1089 i 1000 kr.)	41 051

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 1 og 4 - Helse, sosial og nærmiljø (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	1 933	1 931	1 780	1 777
Antall deltakere i kvalifiseringprogram pr 31.12.	184	145	158	154
Antall deltakere i introduksjonsordning pr 31.12.	26	33	48	38
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	6,7	6,5	6,1	5,8
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	6,9	6,9	6	6,3
Gjennomsnittlig brutto utbetalt stønad til sosialhjelp pr. mottaker (stønad + lån)	45 000	41 179	44 952	45 064
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	5,4	5,2	4,8	4,8
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	4,5	4,7	4	4,6
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	50,5	44	40	39
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	42,1	34	36,9	38,8

3.3 BARN OG UNGE

Barn og unge omfattes av følgende resultatenheter innen FO 2A:

- 401 BOU-søknadskontor
- 411 Akerselva barnehageenhet
- 412 Bjølsen barnehageenhet
- 413 Sagene barnehageenhet
- 414 Torshov barnehageenhet
- 415 Margarinfabrikken barnehageenhet

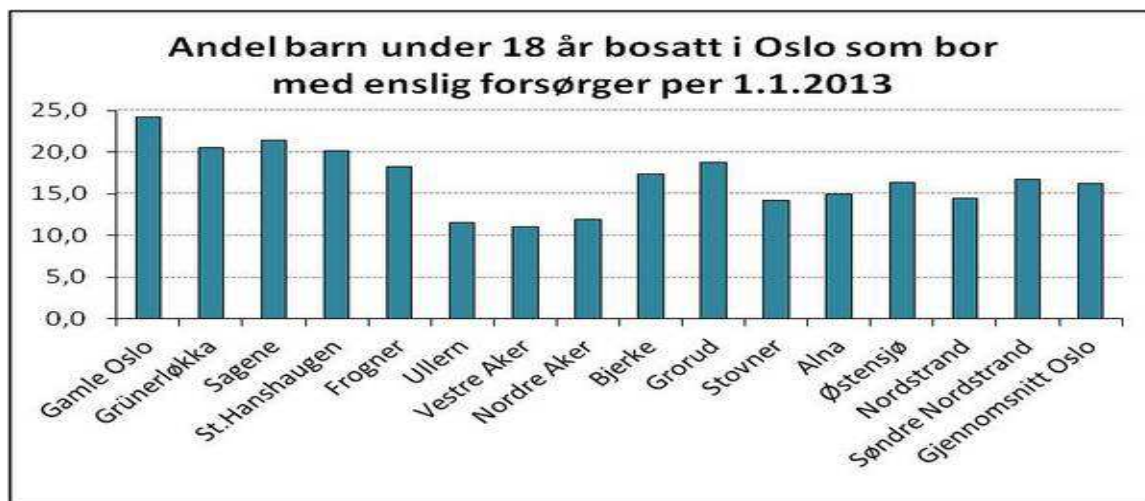
Barn og unge omfattes av følgende resultatenheter innen FO 2B:

- 429 Ungdomstiltak
- 431 Helsestasjon
- 440 Barnevern

Barne- og ungdomsavdelingens fokusområder 2012-2014

Bydel Sagene har vekst i barnebefolkningen. Bydelen har stort innslag av lavinntekstsfamilier med barn. Dette medvirker til store sosiale forskjeller blant bydelens befolkning.

Bydelens barne- og ungdomsavdeling har i 2013 jobbet i tråd med bydelens Handlingsplanen 2013-2017 for å forebygge og redusere barne- og familiefattigdom.

Barne- og ungdomsavdelingen skal sørge for et godt tjenestetilbud til bydelens barn og unge. De påfølgende fokusområder for avdelingen for 2012-2014 har i 2013 vært retningsgivende for alle ansatte som jobber i barne- og ungdomsavdelingen.

Ledelse

Barne- og ungdomsavdelingens ledergruppe mener at god ledelse er en viktig suksessfaktor. Utviklingsarbeid prioriteres og avdelingen oppnår resultater gjennom å arbeide i team, gjennom å være organisert i enheter og gjennom tverrfaglig arbeid i avdelingens ledergruppe. Bydelen ser på de ansatte som vår viktigste ressurs og leter etter muligheter i de daglige utfordringene.

Mål: Bydelen har kunnskapsrike og handlingsdyktige ledere, som sammen med de ansatte skaper utvikling, engasjement og kvalitet i tjenestene.

Omdømme

Godt omdømme bygges innenfra. Bydelen skal kontinuerlig jobbe for et godt omdømme som et ledd i å få fornøyde brukere og stolte ansatte. Et godt omdømme gir et positivt bidrag til å rekruttere og beholde ansatte.

Mål: Bydelen har stolte ansatte som er åpne, vennlige og byr på seg selv.

Kompetanseutvikling

De ansatte er vår viktigste ressurs. Ved å satse på kompetanse oppnår bydelen god kvalitet i tjenestene.

Mål: Bydelen sikrer kvalitet i tjenestene gjennom kompetanseutvikling hos alle ansatte

Medvirkning

Bydelen vil at våre ansatte skal se og lytte til barn og unge. Alle ansatte har ansvar for å tilrettelegge og sikre at barn og unge har reell medvirkning. Barn og unges egne erfaringer og synspunkter står sentralt i utvikling og gjennomføring av gode tverrfaglige tiltak og tjenester.

Mål: Barn og unge i Bydel Sagene opplever medvirkning i tjenestene.

Tidlig intervensjon

Det er viktig å komme i kontakt med utsatte barn, unge og deres familier så tidlig som mulig for å forebygge en uheldig utvikling. De som har problemer må sikres nødvendig hjelp slik at varige vansker unngås.

Mål: Bydelen har gode tverrfaglige tiltak for å hjelpe utsatte barn og unge

Evaluering

Ved å evaluere alle tverrfaglige og forebyggende tiltak, sikrer bydelen kunnskap om hvilke satsinger som gir gode resultater og som bør styrkes og videreføres.

Mål: Bydelen evaluerer aktivitetene og tiltak for å sikre god kvalitet i tjenestene.

Tverrfaglige tiltak

Tverrfaglig Assist er et kompetansehevingsprogram som er utviklet internt i barne- og ungdomsavdelingen. Det har som mål at deltakerne har kompetanse til å identifisere risikoutsatte barn og unge, og til å kunne sette inn tiltak for å hjelpe disse barna så tidlig som mulig.

Programmet består av forelesninger med profesjonelle foredragsholdere på ulike fagfelt og refleksjonssamlinger. Fagledere og andre med ansvar for å initiere arbeidet med tiltak for å redusere problemer eller stoppe en negativ utvikling hos utsatte barn og unge i vår bydel er målgruppa. I tillegg til deltakere fra barnehager, barnevern, ungdomstiltak, helsestasjon og søknadskontoret, deltar sosiallærere fra skolene og representanter fra NAV. Programmet startet høst 2013 og avsluttes vår 2014. Programmet vil bli evaluert.

Familiens hus

Tiltaket har vært videreført i 2013. Familiens hus er en arena for tidlig intervensjon. Tiltaket skal være et lett tilgjengelig lavterskeltilbud for utsatte barn, unge og deres familier. Familiens hus er et samarbeid mellom helsestasjon, barnehagesektoren og barnevernet.

3.4 FUNKSJONSOMRÅDE 2 A: BARNEHAGER

3.4.1 Ansvarsområde

Ansvarsområdet omfatter 23 kommunale barnehager fordelt på 5 organisatoriske enheter, i tillegg 7 private barnehager og 2 private familiebarnehager. Bydelens barnehager drives etter lov om barnehager, rammeplan for barnehager, Oslostandarden og forskrift for kommunale barnehager.

Myndighet til å tildele plass i bydelens barnehager, ekstraressurser til barn med spesielle behov etter barnehageloven og opplæringsloven, samt ressurser til tospråklig assistanse er lagt til Søknadskontoret for barn- og ungetjenester.

3.4.2 Hovedmål

Byrådets mål

- Høy kvalitet og likeverdig tilbud i Oslos barnehager
- Alle barn skal kunne norsk før skolestart
- Alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og ha kunnskaper om barns språkutvikling
- Det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til plass

Byrådets forslag til tiltak

- Styrke kvaliteten og barnehagen som læringsarena
- Bidra til kompetanseutvikling av ansatte i barnehagen
- Utvikle verktøy og rutiner for språkvurdering, godt språkmiljø i barnehagen og god oppfølging av barn som trenger språktiltak
- Styrke barnehagens samarbeid med barnevern og skole
- Øke brukerorienteringen gjennom bedre informasjon om barnehage tilbudet og økt medvirkning for foreldre og foresatte
- Tjenestekjøp vil videreføres som hovedregel til drift av nye kommunale barnehagebygg
- Privat drift av nye barnehager

3.4.3 Situasjonsbeskrivelse

Tildeling av barnehageplass

Alle i søkere i Bydel Sagene med lovfestet rett til barnehageplass (barn født før 31.08.2012) som ønsket det og som hadde søkt innen fristen til hovedopptaket, fikk tilbud om barnehageplass i egen bydel. I oktober 2013 ble fagsystemet for barnehageopptaket i Oslo (SATS) oppgradert. Det betyr at søknadsprosessen skjer elektronisk.

Salg/etablering av barnehager av barnehager

Byrådet har bestemt at etablering av nye barnehager skal skje i privat regi. Bydelen ble ikke omfattet av ordningen med salg av barnehager som ble vedtatt i 2013.

Tilsyn

Søknadskontoret for barn- og ungetjenester kom i 2013 tilnærmet i mål med ny godkjenning av bydelens kommunale barnehager etter barnehageloven.

Barnehagedekning

Det er ikke etablert noen kommunale barnehager i 2013. To nye private barnehager er etablert i

2013, Idun og Lillohagen FUS barnehager med tilsammen 119 plasser. Det har vært en samlet økning på 121 plasser i 2013. Totalt pr. 15.12.2013 er dekningsprosenten på 95,6% og bydelen har 2 165 barnehageplasser, herav 1 618 kommunale og 547 private.

Driften ved Bjølsenhellinga barnehage ble midlertidig lagt ned juli 2013 p.g.a. rehabilitering. Barn og ansatte ble midlertidig flyttet til henholdsvis Margarinfabrikken og Torshovgata barnehage. Bjølsenhellinga barnehage forventes å gjenåpne sommeren 2014.

Befolkningstatestikken tilsier at det bor 2 264 1-5 åringer i bydelen. Ved slutten av 2013 var det 346 barn som har bostedsadresse i bydelen som hadde barnehageplass i annen bydel. 584 barn med bostedsadresse i andre bydeler hadde barnehageplass i Bydel Sagene. 299 barn i alderen 1-5 år i bydelen hadde ikke et barnehage tilbud. 13,2 % av bydelens 1-5 åringer er uten barnehage tilbud. De fleste av disse er 1-2 åringer. Per oktober 2013 var det kun 18 barn født i 2008 (førskolebarn) som ikke har et ordinært barnehage tilbud. 19,9 % av barna i bydelens barnehager var pr. 15.12.2013 tospråklige.

Barn med spesielle behov

Bydelen hadde pr 15.12.2013 68 barn med prioritert barnehageplass på grunn av nedsatt funksjonsevne. 48 av disse hadde vedtak etter opplæringsloven § 5-7 og 29 barn hadde vedtak etter barnehageloven § 9. 29 barn hadde vedtak i h.t. Lov om barneverntjenester.

Bydelen har dette barnehageåret hatt en økning av barn med store sammensatte behov som ikke har fått plass i de byomfattende barnehagene. Disse barna krever mye oppfølging og tilrettelegging både fysisk og medisinsk.

I aldersgruppen 0-18 år er det per 20.10.2013 120 habiliteringsbarn, dvs. barn som på grunn av sin funksjonshemming har to eller flere tiltak. Det er 38 barn som mottar individuell og/eller gruppeavlastning og 25 som mottar sommeravlastning. 29 barn i skolealder har støttekontakt og 8 familier mottar omsorgslønn. 9 barn har vedtak om AKS (aktivitetsskole) tilrettelagt for funksjonshemmete etter fylte 12 år. 7 barn har kostnadskrevende tiltak. Disse har avlastnings tilbud, barnebolig eller andre tiltak der de årlige lønnskostnadene overstiger 0,5 mill.

Rekruttering

Per oktober 2013 har bydelen 35 (24,5%) av tilsammen 142 pedagogiske lederstillinger på dispensasjon fra kravet til barnehagelærerutdanning i bydelens kommunale barnehager. 26 (75%) av disse har annen relevant høyskoleutdanning. I tillegg har alle fagledere barnehagelærerutdanning. I tillegg har bydelens barnehager 22 fagpedagogstillinger hvorav alle har relevant høyskoleutdanning. I bydelens private barnehager er 10 (20%) av 52 pedagogiske lederstillinger på dispensasjon. 5 (50%) av disse har annen relevant høyskoleutdanning.

Brukertilfredshet

Det ble gjennomført en brukerundersøkelse i Oslo kommunes barnehager i oktober 2013. Resultatet for Bydel Sagene er over Oslosnittet. På «tilfredshet alt i alt» skårer bydelen 5,18 (på en skala fra 1-6). Gjennomsnittet i Oslo var 5,12. Svarprosenten i bydelen var 69,5. Snittet i Oslo var 68,9%.

Faglig innhold

Byrådets satsing på helhetlig kvalitet i byens barnehager (prosjekt Oslobarnehagen) har hatt følgende satsinger i 2013:

- Delprosjekt Årsplanmal
- Delprosjekt brukerundersøkelse

- Delprosjekt Oslostandarden for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole
- Delprosjekt ny web portal
- Delprosjekt Norskferdigheter
- Delprosjekt Styrke samarbeid mellom barnehager og barnevern

Bydel Sagenes barnehager har i 2013 jobbet målrettet med å implementere denne satsingen.

Kompetansesatsing

Det er i 2013 utarbeidet en egen kompetanseplan for ansatte i bydelen barnehager:

- **Tidlig innsats for utsatte barn**
  - Assist, en kursrekke over 1 år for barnehageansatte (assistenter og pedagogiske ledermed) med tema: «Tidlig innsats for utsatte barn i bydel Sagene», er avholdt i 2013. 60 ansatte hadde fullført denne kursrekken i juni 2013 og 60 nye startet tilsvarende kursrekke august 2013.
  - Det har vært jobbet målrettet med handlingsveilederen «fra bekymring til handling» og implementering av denne i tjenestene. Kursdager i regi av Kompetansesenter rus-sør, Borgestadklinikken har vært avholdt. 30 fagleder fra bydelen barnehager har deltatt og 22 fra bydelen øvrige tjenester (helsestasjon, barnevern, ungdomsenheten, Nav og skole).
  - Bydelens barnehager har i 2013 jobbet sammen med Nav om å følge opp tiltakene i «Handlingsplan for å redusere og forebygge barne- og familiefattigdom i bydel Sagene». Alle fagledere i bydelens barnehager har deltatt på dette.
- **Norskferdigheter (språk og språkmiljø)**
  - Oslostandard for godt språkmiljø og barns norskferdigheter har i 2013 vært fulgt opp i alle bydelens barnehager.
  - Barnehagenes språkmiljø og barns språk har vært kartlagt og tiltak er satt inn ved behov.
- **Arbeid mot mobbing og tidlig mobbeatferd**
  - Personalet i barnehagene har fått opplæring om tidlig mobbeatferd og hvordan identifisere og håndtere dette så tidlig som mulig.
- **Ansattes norskferdigheter**
  - 19 tospråklige ansatte med opplæringsbehov har fått systematisk språkopplæring.
  - Nyansatte har måttet dokumentere at de har norskferdigheter tilsvarende norskprøve 3

Det er i 2013 gjennomført systematisk veiledning av nyutdannede barnehagelærere.

3.4.4 Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter

3.3.4 Hovedoversikt økonomi FO2A netto driftsutgifter Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	271514	Avvik reg.bud/regnskap 2013
201 Førskole	248 280	259 207	267 928	271 513	-3 585
211 Styrket tilbud til førskolebarn	15 680	14 941	16 421	16 300	121
221 Førskolelokaler og skyss	54 187	56 462	56 549	57 360	-811
Sum netto utgifter *)	318 147	330 610	340 898	345 173	-4 275

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurdering:

Funksjonsområdets utgifter ligger nær det budsjetterte.

3.4.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2A - Barnehager	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Foreldreundersøkelse: Foreldres generelle tilfredshet*	-	5,1	5,2	5,2	0

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 2A – Barnehager	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Innhold				
Andel skolestartere som barnehagen sendte informasjonsskjema til skolen om - kommunale barnehager	-	-	-	98,10 %
Andel skolestartere som barnehagen sendte informasjonsskjema til skolen om - ikke-kommunale barnehager	-	-	-	92,59 %
Andel kommunale barnehager som bruker Oslobarnehagens mal for årsplan *	-	-	-	100,00 %
Andel ikke-kommunale barnehager som bruker Oslobarnehagens mal for årsplan *	-	-	-	44,50 %
Andel kommunale barnehager som har evaluert språkmiljøet i tråd med Oslostandard for Godt språkmiljø *	-	-	-	100,00 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har evaluert språkmiljøet i tråd med Oslostandard for Godt språkmiljø *	-	-	-	0,00 %
Andel kommunale barnehager som har tilbudt to foreldresamtaler til alle foreldre i løpet av året *	-	-	-	100,00 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har tilbudt to foreldresamtaler til alle foreldre i løpet av året *	-	-	-	100,00 %
Andel kommunale barnehager som har deltatt i to samarbeidsmøter med barneverntjenesten *	-	-	-	69,60 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har deltatt i to samarbeidsmøter med barneverntjenesten *	-	-	-	44,50 %
Utbygging				
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	78,5%	86,8%	89,0%	95,8%
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	69,9%	84,8%	85,6%	88,0%
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	88,2%	89,0%	92,6%	103,0%
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	799	958	1 007	1 044
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	896	942	1 007	1 121

*Ny rapportering for 2013

3.5 FUNKSJONSOMRÅDE 2 B: OPPVEKST

3.5.1 Ansvarsområde

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten er hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Området omfatter svangerskapsomsorg, helsestasjon 0-5 år, skolehelsetjeneste, Helsestasjon for ungdom (HFU) og fysioterapitjeneste til barn.

Myndighet til å fatte vedtak etter lov om sosiale tjenester § 4-2 (avlastningstiltak, støttekontakter, omsorgslønn og plass i institusjon for barn og unge med nedsatt funksjonsevne for aldersgruppen 0-18 år) er lagt til Søknadskontoret for barn- og ungetjenester.

Barnevernets hovedoppgave er å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige livssituasjoner, og ha en sentral rolle i det lokale samarbeidet om barn og unges oppvekstvilkår. Barneverntjenesten skal kjennetegnes ved faglig godt arbeid, rettsikkerhet for brukerne og god ressursutnyttelse. Barnevernets arbeid er hjemlet i Lov om barneverntjenester.

Ungdomstiltak - det er ingen lover som styrer driften av ungdomstiltak, men ca. 20 % av driften er finansiert av statlige midler hvor det er satt en rekke betingelser for mottak av tilskuddene (eks. fattigdomsmidler).

3.5.2 Hovedmål

Bydelens hovedmål fra strategiske plan:

- Satse på gode og varierte tiltak for barn og unge
- Ha gode og varierte ungdomstilbud med stor grad av brukermedvirkning
- Aktivt støtte opp under de frivillige barne- og ungdomsaktivitetene
- Styrke arbeidet med barn og unges psykiske helse
- Bedre barn og unges oppvekstvilkår i utsatte boligområder gjennom tverrfaglig samarbeid og tiltak
- Utvikle tiltakskjeder i barn og unges nærmiljø i tett samarbeid mellom barnevernet og bydelens øvrige tjenester
- Beholde ansatte og deres kompetanse

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Byrådets mål er å:

- ha en god og lett tilgjengelig helsestasjons- og skolehelsetjeneste til alle barn, unge og deres foresatte
- bidra til at barn, unge og familier med spesielle behov får koordinerte tjenester og hjelp så tidlig som mulig
- forhindre tvangsekteskap og bistå de som har vært utsatt for dette
- forhindre og avdekke overgrep mot barn

Barneverntjenesten

Byrådets mål er å:

- sikre at barn og unge får tiltak som er i tråd med den enkeltes behov
- sikre at barn i barnevernet fullfører skolegang
- gi familier i barnevernet en helhetlig oppfølging

Ungdomstiltak

Byrådet er opptatt av gode oppvekstvilkår for alle byens barn og unge. Gode rammevilkår for

frivillig sektor og satsing på gode kommunale rusfrie og trygge kultur- og fritidstilbud prioriteres i 2013.

Byrådets mål er å:

- gi alle barn og unge i Oslo tilbud om gode og integrerende fritidsaktiviteter hvor de unge selv kan medvirke
- i utformingen av tilbudene
- bidra til at ungdom fullfører videregående opplæring
- redusere bruk av rusmidler blant ungdom

Ungdomstiltakene har tre hovedmålgrupper for det forebyggende barne- og ungdomsarbeidet:

- Det generelle tilbudet til alle barn og unge i bydelen
- Det spesielle tilbudet, rettet mot utsatte barn og unge i bydelen
- Tilbud til ungdom og voksne med funksjonshemninger i og utenfor bydelen

3.5.3 Situasjonsbeskrivelse

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har en sentral rolle i forebyggende og helsefremmende arbeid for barn og unge. Mål for tjenesten er å tilby et helhetlig og samordnet tilbud til gravide, barn og unge i alderen 0-20 år. Tilbudet skal også fange opp familier som har barn med spesielle behov eller som er i risikozonen for en uheldig utvikling.

På bakgrunn av nasjonalt tilsyn med landets helsestasjoner i 2013, er det satt i gang en revisjon av helsestasjonens tjenestetilbud for å vurdere faglig forsvarlighet og sikring av nasjonale føringer for tjenesten.

Svangerskapsomsorg

I løpet av 2013 benyttet 644 gravide tilbudet om svangerskapskontroll ved helsestasjonen. Gravide kan velge om de ønsker å benytte svangerskapskontroll ved helsestasjonen, hos fastlege eller en kombinasjon mellom disse. Tjenesten har i perioder hatt noen ukers ventetid, men har ikke mulighet til å øke kapasiteten med nåværende ressurser.

Helsestasjon 0-5 år

Det har over flere år vært stigende fødselstall og det er i 2013 registrert 914 fødsler i bydelen. Samhandlingsreformen har medført tidlig utskrivning fra sykehus. Dette medfører et økt press på tjenesten. Sagene helsestasjon er en av Oslos største helsestasjoner og det er til sammen registrert ca. 17 000 konsultasjoner/besøk for aldersgruppen 0-5 år i løpet av 2013.

Alle barn i aldersgruppen 0-5 år har fått tilbud om helseundersøkelser og vaksinerings ved helsestasjonen. Det er gitt tilbud om foreldreveiledning og helseopplysning omkring ulike tema som amming, mat og søvn både individuelt og i barselgrupper.

Det tilstrebes at alle førstegangsforeldre tilbys hjemmebesøk og at alle familier tilbys en tett oppfølging i den første perioden. Fødselstoppen har de siste årene kommet i sommermånedene. I 2013 ble det registrert 107 fødsler i juli måned. Det er en utfordring for tjenesten at det sammenfaller med ferieavvikling for ansatte. I perioder er det derfor vanskelig å oppnå tilfredsstillende dekning av hjemmebesøk.

Helsestasjonen tilbyr "åpen helsestasjon" en dag i uka, hvor foreldre kan komme uten timebestilling for å motta enkle tjenester som veiing, restvaksinerings og enkel rådgivning. Dette

for å kunne tilby en bedre overgang mellom barselavdeling og hjem og gi økt tilgjengelighet for foreldre, særlig i nyfødtp perioden. I 2013 er det registrert 2575 besøk på «åpen helsestasjon», de fleste i barnets første leveuke. Flere barn er henvist sykehus grunnet bekymring for barnets vekst. Tiltaket avlastet den øvrige tjenesten.

Det er ønskelig med en tettere oppfølging av utsatte grupper for å avdekke en svak språkutvikling og annen skjevutvikling. Helsestasjonen har fokus på tidlig intervensjon for å fange opp signaler på omsorgssvikt, mistrivsel og utviklingsavvik for videre oppfølging. Det har vært et tett samarbeid med barnevern, barnehagesektoren med satsing på foreldrestøttende arbeid. Helsestasjonen deltar i bydelens felles bekjempelse av barne- og familiefattigdom.

Fedre utgjør en stadig større brukergruppe. Tilbudet «pappagrupper» for fedre i permisjon som ønsker å treffe andre i samme situasjon har i 2013 vært benyttet av 43 fedre. Gruppen treffes en gang på helsestasjonen og møtes deretter på eget initiativ. Det er et nettverkskapende tiltak som er lite ressurskrevende. Tiltaket har fått god mediedekning og brukerne gir gode tilbakemeldinger (brukerundersøkelse våren 2013).

Skolehelsetjeneste

Skolehelsetjenesten har fokus på barns fysisk- og psykiske helse og samarbeider med skole, hjem og hjelpeapparat for å løse helseproblemer knyttet til barns hverdag. "Åpen dør", undervisning, veiledning og helseopplysning har vært sentrale arbeidsmetoder i skolehelsetjenesten ved siden av helseundersøkelser og vaksiner. Ved Sagene og Bjølsen skole har det også vært tilbud om jentegrupper etter metoden Sisterhood.

Tjenesten har fokus på barn og unge som er i risikosonen for å bli utsatt for kjønnslemlestelse og tvangsekteskap. Tema blir tatt opp i 1., 5. og 8. klasse. Skolehelsetjenesten tilbyr samtale og frivillig underlivsundersøkelse av jenter som er i risiko for eller har vært utsatt for kjønnslemlestelse. Det har i liten grad vært avdekket at jenter har vært utsatt for dette og det er ikke registrert oppfølgingssamtaler i 2013.

Forekomsten av overvekt og fedme er økende i Norge. Endrede kostvaner og inaktivitet er en del av årsakene til dette. Overvekt og fedme blant barn er et betydelig helseproblem som kan ha alvorlige konsekvenser for barnets fysiske og psykiske funksjon og for sykdom i voksen alder. Skolehelsetjenesten startet høsten 2013 et gruppetilbud for barn i 1.- 4. trinn som er i faresonen for å bli overvektige eller er inaktive. Alle elever ved Nordpolen skole fikk invitasjon til å delta og 51 barn meldte sin interesse. Tiltaket gjennomføres i løpet av skoleåret 2013-2014. Ansvarlig er fysioterapeut ved helsestasjonen i samarbeid med helsesøster.

Helsestasjon for ungdom

Helsestasjon for ungdom (HFU) er en forskriftsfestet tilbud for ungdom. HFU holder åpent en kveld i uken og bemannet med helsesøster/ psykiatrisk sykepleier og lege. Psykolog fra Homansbyen familiekontor er tilgjengelig 2 timer annen hver uke. Tilbudet er gratis og ungdom kan komme uten timebestilling. Tilbudet er primært beregnet på ungdom bosatt eller som går på skole i bydelen. I 2013 var det 137 nye brukere av tjenesten og det ble gjennomført 288 konsultasjoner. Det har de siste årene vært en nedgang i antall brukere ved HFU. Dette kan henge sammen med at det ikke lenger er en videregående skole i bydelen, og at det er god dekning av helsesøstre ved bydelens skoler.

Internasjonalt arbeid

Helsestasjonen har deltatt i EU-prosjektet "Healthy Children in Healthy Families". Prosjektet er en del av EUs helseprogram og skal styrke samarbeidet mellom bydelen og frivillige organi-

sasjoner. Hensikten er å fremme en sunn livsstil hos familier i utsatte boområder. Frivillige har vært med på å gjennomføre ulike aktiviteter som familiemiddager og barnegrupper i regi av Sagene frivilligsentral, Stiftelsen Betanien, SAIFF og Bydel Sagene. Prosjektet ble avsluttet i 2013.

Kompetanse

Helsestasjonen samarbeider med de øvrige enhetene i Barne- og ungdomsavdelingen om felles kompetanseutvikling. Høstseminaret er et 3 dagers kompetansetiltak. I 2013 var tema «mobbing» og alle helsesøstre i skolehelsetjenesten deltok.

Tverrfaglig ASSIST er en forelesningsrekke med fokus på utsatte barn og gjennomføres høsten 2013 og våren 2014. Tema er blant annet barn i rusfamilier, barns tilknytning, seksuelle overgrep og jus, samt implementering av en lokal handlingsveileder. Fra helsestasjonen er det 8 deltakere. For å styrke kompetansen omkring premature barn har Helsestasjonen i 2013 hatt 4 prematur-kontakter som har deltatt på fagdager i regi av Oslo universitetssykehus.

Barneverntjenesten

Bemanning

Barneverntjenesten ble i 2013 styrket med 2,5 stillinger i den statlige satsingen på barnevernet. Stillingene ble brukt til saksbehandling. Det er da til sammen 36 årsverk i barneverntjenesten.

Aktivitet

For hele året mottok barnevernet samlet 298 meldinger mot fjorårets 281. De som har meldt flest saker til barnevernet er barnevernvakten, politi og skolene. Barnevernet henla 66 meldinger mot 42 i 2012. Henleggelsene omhandler saker om enkelthendelser som håndteres av melder eller familie og barnet blir ivaretatt, hvor familier blir henvist til andre instanser, eller at det fremkommer forhold som faller utenfor barnevernloven. Barnevernet overholdt alle meldingsfrister i henhold til lovens krav.

Det ble opprettet 232 nye undersøkelser. Tallet har holdt seg stabilt over flere år. Det ble overført 64 ikke avsluttede undersøkelser fra år 2012 og dermed fikk 296 barn og unge deres sak undersøkt i løpet av året fordelt på 0-5 år 139 barn, 6-12 år 90 barn og 67 unge i alderen 13 til 17 år. I 52% av alle de undersøkte sakene hadde barna innvandrerbakgrunn.

49% av de avsluttede undersøkelsene gikk videre til hjelpetiltak. De resterende ble henlagt uten tiltak. Det er sjelden barneverntjenesten ikke får familiens samtykke til hjelpetiltak.

Når det gjelder innholdet i meldinger omhandler ca 19% av meldingene vold i nære relasjoner, ca 22% omhandler barn som lever med foreldre med rus- og/eller psykiske lidelser og ca 16% omhandler barn og ungdom med atferdsvansker, skolefravær og rusmisbruk. Dette er de store hovedkategoriene.

Totalt mottok 439 barn og unge tiltak fra barnevernet i løpet av året. Av disse mottok 269 tiltak i foreldrehjemmet, og 170 utenfor hjemmet. 54 ungdommer over 18 år mottok ettervernstiltak ved utgangen av året. 49 av disse bodde fortsatt i fosterhjem, i egen bolig eller bofellesskap. Ved utgangen av året hadde 95 % av barn og ungdom med hjelpetiltak tiltaksplan og 100% av barn og unge under omsorg hadde gyldig omsorgsplan.

Det ble foretatt 29 akutt plasseringer mot 36 året før. I de fleste sakene dreier det seg om barn og unge som er vitne til alvorlig vold, eller selv blir utsatt for vold i nære relasjoner, samt saker som omhandler rus og psykiske lidelser hos foreldrene. Barneverntjenesten overtok omsorgen

for 19 barn og unge i løpet av året, mot 14 omsorgsovertakelser i 2012 og 10 i 2011.

I budsjett 2013 var det en målsetting å redusere utgiftene til ettervern og til hjelpetiltak rettet mot barn og unge som bor hjemme. Ettervernsutgiftene er redusert noe ved at enkelte kostnads-krevende tiltak er redusert eller avvirket. Utgiftene til tiltak i hjemmet er relativt stabile og man har ikke lyktes med å få disse kostnadene ned.

Barn under omsorg

Ved utgangen av året var 71 barn under omsorg av barneverntjenesten mot 63 året før. Av disse bodde 64 i fosterhjem eller familiebase, og 7 i institusjon. Dette er en økning i antall fosterhjems-plasseringer og en reduksjon i antall plasseringer i institusjon. Det er store utfordringer knyttet til rekruttering av fosterhjem noe som medfører at barn etter vedtak i Fylkesnemda blir boende lenger enn ønskelig i midlertidige plasseringstiltak som akuttinstitusjon og beredskapshjem. Mangelen på fosterhjem fører også til at bydelen må kjøpe plasser i familiebaser tilknyttet institusjon fordi det ikke finnes ordinære fosterhjem til disse barna. Barneverntjenesten har i løpet av året hatt fokus på å rekruttere egne fosterhjem og har i *noen grad* lyktes med dette.

Samarbeid/fagdager

Barneverntjenesten har et tett samarbeid med øvrige instanser i bydelen som jobber med barn, ungdom og familier. Dette året har det vært særskilt fokus på samarbeid med NAV og utvikling av samhandlingsrutiner som skal sikre at ungdom og familier får riktig hjelp på riktig nivå til riktig tid. Internt i Barne- og ungdomsavdelingen har det vært fokus på styrking av kompetansen når det gjelder utsatte barn, og et felles kompetansehevingprogram for tjenestenes ledere er igangsatt. Det er avholdt 2 fagdager internt, og 1 sammen med barnehagene og skolene med tema vold i nære relasjoner.

Barneverntjenesten har også dette året etablert et systematisk samarbeid med familievernnet, styrket samarbeidet med psykisk helse voksne, samt implementert nye samarbeidsavtaler med skolene og barnehagene i henhold til ny Oslo-standard.

Fosterhjem

Det har vært mange nye etableringer i fosterhjem dette året, noe som er både tidkrevende og kostnadskrevende. Barnevernet har gjennomført 3,7 av 4,0 mulige oppfølgingsbesøk i alle fosterhjem. Dette er samme resultat som i fjor, men ikke i tråd med oppsatt mål og må sees i sammenheng med fokus på å få rekruttert fosterhjem og plassert de barn og unge som har ventet. Det er også en utfordring å få gjennomført tilstrekkelige antall tilsynsførerbesøk i fosterhjemmene som ligger utenfor bydelen. Det ble gjennomført 3,2 slike tilsynsbesøk av kravet om 4 i 2013. Det er den kommunen hvor fosterhjemmet ligger som har ansvar for å rekruttere tilsynsfører til barn som bor i fosterhjem. Barnevernet har iverksatt rutiner som så langt som mulig skal sikre at tilsynsbesøk blir gjennomført forskriftsmessig.

Det ble gjennomført 3,5 tilsynsbesøk av 4,0 mulige for de barna som er plassert i vår bydel av andre bydeler.

Rekruttering av fosterhjem

Barneverntjenesten har de siste to årene hatt en stor økning i antall omsorgsovertakelser med vedtak fra Fylkesnemnda om plassering i fosterhjem. I Oslo skal Barne- og familieetaten drive rekruttering og opplæring av fosterhjem, men de greier kun å dekke en liten andel av bydelenes behov. Dette betyr at bydelene må rekruttere selv. Vi konkurrerer da med de øvrige bydelene, med Bufetat som rekrutterer familier til de øvrige kommunene, med Barne- og familieetaten og med private og kommunale institusjoner som har familiebaser som en del av sitt tiltaks-apparat.

Mangelen på fosterhjem og konkurransen om de gode familiene gjør at utgiftene øker, og at barn blir boende i midlertidige tiltak mye lenger enn nødvendig. Dette er både en barnevernfaglig og økonomisk utfordring. Det samme gjelder mangelen på tilgang til beredskapshjem ved akutt plasseringer som innebærer at barn kan bli boende over lang tid i akuttinstitusjon.

Første halvår 2013 var det lang ventetid på å få saker behandlet i Fylkesnemnda. Kapasiteten i Fylkesnemnda økte siste halvår etter tilførsel av nye stillinger, og ventetida ble redusert. Utfordringene med rekruttering av fosterhjem gjør det vanskelig å nå målet om å få ned oppholdstiden for barn og unge som plasseres midlertidig utenfor hjemmet. Man har imidlertid lyktes i enkeltsaker.

Barneverntjenesten forsøker å rekruttere nye fosterfamilier gjennom de familiene som allerede er tilknyttet oss. Dette er kun mulig dersom fosterhjemmene er fornøyde med samarbeidet med barneverntjenesten, og med den oppfølgingen, veiledningen og forutsigbarheten de får. Det er således av avgjørende betydning at man innenfor tjenesten kan greie både å følge opp eksisterende fosterhjem, samt rekruttere nye. Dette har vært en utfordring innenfor eksisterende ressurser.

Familiekonsulenter

Barneverntjenesten har to stillinger som familieveileder. Disse skal brukes til veiledning og oppfølging av familier i saker med hjelpetiltak. Den ene stillingen er fast, og den andre har vært et engasjement. Den ansatte i engasjementstillingen har hatt permisjon store deler av året, og dette har hatt konsekvenser for både hvor mange saker det har vært mulig å jobbe i lokalt, samt for kvaliteten på arbeidet.

Erfaringen med å ha egne familieveiledere er imidlertid god og det er besluttet at engasjementstillingen blir en fast stilling og at denne delen av tjenesten styrkes med en stilling tilført ved statlige styrkingsmidler i 2014. Dette er en del av satsingen på arbeidet med systematiske endringsrettede tiltak i familier. Det å kunne ha dette som en del av barnevern-tjenestens egne tiltak, betyr en reduksjon av tjenester kjøpt fra private leverandører og veiledere. Det vil innebære en styrking av kompetansen i tjenesten, og kan gjøre at kunnskap og erfaring ervervet gjennom arbeidet med våre familier blir i bydelen.

Enslige mindreårige flyktninger

Bydelen følger opp til sammen 13 enslig mindreårige flyktninger fordelt på 3 bofelleskap og øvrige boliger med oppfølging. Utviklingssenteret ved NAV og barnevernet samarbeider tett om oppfølgingen av ungdommene.

Kompetanse og fagutvikling

Kravene til kompetanse hos ansatte i barnevernet er høye og i kontinuerlig utvikling. Barnevernet har utdannet egne kursledere som er ansvarlig for opplæring av alle ansatte i Barnesamtalen, og det foregår opplæring kontinuerlig gjennom hele året. Ansatte i barnevernet følger opplæring om Familieråd som er i regi av Barne- og familieetaten i Oslo. Familieråd er nå et etablert tiltak som alle familier som ønsker det får tilbud om. Det brukes også for å forsøke å rekruttere fosterhjem i barnets nettverk. Utvalgte ansatte har fått økt kompetanse innen ulike satsningsområder som barnevernet har besluttet.

Flere ansatte holder på med videreutdanning og mastergradsstudier.

Barneverntjenesten gjennomfører årlig en egen fagdag for fosterforeldre med aktuelle tema, og har gjennomført fagdag for bydelens samarbeidspartnere om vold i nære relasjoner. Det har også blitt

avholdt en åpen dag spesielt rettet mot innvandrerbefolkningen i bydelen. Dette for å informere om tjenesten og styrke samarbeidet med ulike grupper i befolkningen.

Ungdomstiltak

Det generelle tilbudet til alle barn og unge i bydelen

UngMetro har i 2013 hatt klubbdrift alle kvelder i uken, med godt oppmøte både på juniorklubb, ungdomsklubb og fredagsklubb for utviklingshemmete. I tillegg har det blitt arrangert turer i alle skolens ferier. De fleste turene har vært utenbys og har vært sesongbetonte. Sommeren 2013 ble det i tillegg arrangert en sommerklubb i Drøbakgt med stort oppmøte av barn og unge fra de kommunale gårdene rundt Sagene torg.

UngMedia har hatt en økende brukergruppe gjennom året. Ved utgangen av 2013 var det ca 40 faste brukere på huset. Avtalen med Utdanningsetaten om utleie av lokaler, utstyr og personale til Sogn videregående skoles alternative media linje videreføres delvis i 2014. En halv stilling som mediainstruktør er trukket ut av avtalen.

Tiltak for utsatte barn og unge – Tilretteleggertjenesten

Tilretteleggertjenesten har i 2013 organisert ulike lokale tiltak for utsatte barn og ungdom i bydelen. Ett av målene for 2013 var å styrke foreldresamarbeidet og tilby tiltak for foreldre og barn. Det ble også i 2013 invitert til en felles julemiddag for alle barn tilknyttet Tilrettelegger-tjenesten. Tilretteleggertjenesten har videreført fokuset på individuell oppfølging av de mest utsatte ungdommene dette året i tillegg til målrettet arbeid med de ulike aktivitetsgruppene. Ca. 40 barn og unge mottatt tiltak via Tilretteleggertjenesten i 2013 og 5,8 av totalt 19,5 årsverk i ungdomssektoren jobbet med ungdom på oppdrag fra barnevernet. De 5,8 årsverkene fordeler seg på følgende tilbud/oppdrag: Trial, Helegruppe, Aktivitetsgruppe, Ungdomskollektiv, tilsyn, urinprøvekontroll, veiledning. I tillegg benytter mange barn/ungdom med barnevernsvedtak bydelens generelle ungdomstilbud og kontaktperson.

Ungdomstiltakene mottok i 2013 2,8 mill i prosjektmidler gjennom barne-og familiedirektoratet.

Fritidstilbud til utviklingshemmete – Fredagsklubben

Ungdomstiltakene har også i 2013 drevet klubb for ungdom og voksne utviklingshemmete fra hele Oslo. Dette tilbudet er i hovedsak til brukere 16 år +. Målet er å gi et godt fritidstilbud til ungdom og voksne med ulike funksjonshemminger i og utenfor bydelen. Klubben har hatt godt oppmøte dette året, som tidligere år. Bandet "Creatures of the night" holder stand med mange av de samme medlemmene!

Innsats mot mobbing og vold

I nært samarbeid med skolene, bydelspolitiet, barneverntjenesten, skolehelsetjenesten og bydelens Saltokoordinator har Ungdomstiltakene også i 2013 tilbudt en rekke tiltak for å rette en ekstra innsats mot både grupper og enkeltindivider. Det har vært et mål å redusere omfanget av mobbing og vold mellom barn og ungdom i bydel Sagene.

Ungdomstiltakene og Salto har satt inn mentorordning på Bjølsen skole etter en bestilling fra skolen. Mentorordningen har bestått av to miljøarbeidere som har hatt en målrettet innsats på ett av trinnene 15 timer pr uke. I tillegg har utekontaktene bidratt i skolens friminutter og i enkeltepisoder knyttet til elever skolen er bekymret for.

Arbeid mot forebygging av mobbing og vold har høy prioritet i alle tilbudene til barn og unge, og innsatsen skal systematiseres i form av implementering av et kartleggingsverktøy i 2014.

Barnefattigdom

Gjennom tilskudd fra barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet har Ungdomstiltakene hatt muligheten til å tilby turer og arrangementer til utsatte barn og unge også i 2013. Alle turer har en lav egenandel eller er gratis. Sommerklubb i Drøbakgt var et tilbud som varte i hele juli måned, med nærmiljøbaserte aktiviteter. Tilbudet var svært godt besøkt også i år.

Ungdomstiltakene har et gjennomgående fokus på de mest utsatte barna og ungdommene, og tilstreber å gi disse barna tilbud om turer og ferieopplevelser. Ungdomstiltakene har gjennom året hatt et tettere samarbeid med NAV, gjennom planarbeid med bydelens handlingsplan mot barnefattigdom, men også i enkeltsaker. Målet har vært å rekruttere barn og ungdom fra familier berørt av fattigdom til våre tilbud og ferieopplevelser. Dette arbeidet vil ytterligere styrkes i 2014.

Utekontakter

Utekontaktene har i 2013 jobbet med sommerjobbprosjekt, tverrfaglige oppdrag for NAV, barnevern og politi. Utekontaktene har vært en dag i uken på skolene og bidratt i friminutter og inn i skoletimer ved behov. Utekontaktene har drevet oppsøkende arbeid hver tirsdag kveld, og annenhver fredag kveld. Det er også i 2013 meldt om relativt rolige forhold i ungdomsmiljøet i bydelen.

Kriminalitetsforebyggende arbeid SALTO

Ungdomstiltakene samarbeider tett med bydelens SALTO-koordinator, barneverntjenesten, politiet og skolene for å intervenere ved negativ utvikling i barne- og ungdomsmiljøene. Ungdomstiltakene har i flere år hatt fokus på rask intervensjon både ved enkelthendelser og ved tendenser som har utviklet seg over tid. Ved å benytte metoder som Gatemekling, Sisterhood, ICDP og aktiviteten trial, har flere barn og unge og deres foreldre fått muligheten til å endre en negativ utvikling.

Det byomfattende prosjektet "Jenter, vold og kriminalitet", har jobbet aktivt gjennom året, med oppfølging av enkeltungdom både i bydel Sagene og i andre bydeler i Oslo. Prosjektet videreføres i 2014, med gutter og jenter som målgruppe og et større fokus på ofrene for vold, mobbing og seksuelle overgrep.

I februar startet EU prosjektet «Girls using violence – intervention and prevention» opp sitt arbeid. Prosjektet ledes av bydel Sagene, og er i partnerskap med seks europeiske byer. Målet med prosjektet er å lage en guideline for «best practice» når man jobber med jenter som er voldsutøvere. I 2013 har prosjektet laget to rapporter, den ene om forskning på området og den andre om omfang og statistikk. Prosjektet avsluttes i februar 2015.

3.5.4 Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter

3.5.4 Hovedoversikt Økonomi FO2B - netto driftsutgifter Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
231 Aktivitetstilbud for barn og unge	12 373	13 137	13 509	13 317	192
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	15 368	17 091	17 268	17 082	186
244 Barneverntjeneste	23 187	24 024	25 600	27 147	-1 547
251 Barneverntiltak i familien	13 252	11 638	11 597	14 202	-2 605
252 Barneverntiltak utenfor familien	73 035	69 896	69 615	78 638	-9 023
Sum netto utgifter *)	137 215	135 786	137 589	150 386	-12 797

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurdering:

Funksjonsområdets merforbruk skyldes høyere utgifter enn budsjettet ved barnevernets plasseringer i fosterhjem og institusjoner.

3.5.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2B - Barnevern	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	100 %	96,50 %	100 %	80 %	-20 pp
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har tilsynsansvaret	3,1	3,8	4,0	3,4	-0,6
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk pr fosterbarn	4,0	3,8	4,0	3,7	-0,3
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan pr 31.12.	99,47 %	99,57 %	100 %	94,90 %	-5,1 pp

Nøkkeltall for: Nøkkeltall: Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Barn med tiltak i løpet av året	453	418	428	439
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	9,8 %	8,7 %	8,7 %	8,7 %
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	19 722	20 074	22 333	23 244
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	172 436	242 048	267 664	266 471
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	34 208	55 888	62 553	56 343
Brutto driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (f. 251)	47 258	55 098	46 109	52 449
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	459 839	501 236	484 135	459 633

Kilde: SSB/Kostra - barnevern, bydel - nivå 3, bydelene summert

Tvangstiltak	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Saker avsluttet med tvangstiltak inklusiv omsorgsovertakelse	6	15	10	19	+ 9
Antall barn under omsorg	56	61	Ikke satt	71	-

Nyankomne enslige mindreårige flyktninger	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Bosatte enslige mindreårige flyktninger	11	1	3
Barn utsatt for menneskehandel	0	0	0

Familieråd	Resultat 2012	Resultat 2013
Gjennomførte familieråd	7	5

Fylkesnemndssaker	Resultat 2012	Resultat 2013
Antall saker fremmet for fylkesnemnda	20	28
- herav medhold	13	25
- herav trukket fra behandling	4	2
- herav ikke behandlet pr års slutt	3	1
- herav fratakelse av foreldreansvar og adopsjonsbevilling	0	4

Rettsvesenet (Ting – og Lagmannsretten)	Resultat 2012	Resultat 2013
Antall saker fremmet for rettsvesenet	10	15
- herav medhold	9	15
- herav trukket fra behandling	1	0

3.6 FUNKSJONSOMRÅDE 3: PLEIE OG OMSORG

Pleie og omsorg består av følgende resultatenheter:

501 Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete

513 Møllehjulet bosenter

521 Hjemmetjenesten

523 Enhet for tilrettelagte tjenester

580 Eldresentrene og frivillighetsmidler

3.6.1 Ansvarsområde

Pleie og omsorg består av følgende resultatenheter:

501 Søknadskontor for eldre og funksjonshemmete

513 Møllehjulet bosenter

521 Hjemmetjenesten

523 Enhet for tilrettelagte tjenester

580 Eldresentrene og frivillighetsmidler

Tjenestetilbudene omfatter:

- Vedtak om plass i sykehjem og annen boform med heldøgns omsorg og pleie
- Pleie- og omsorg – hjemmesykepleie og fysioterapi
- Praktisk bistand og hjemmehjelp, omsorgslønn, støttekontakt og andre støtteordninger
- Transportordninger – TT – kjøring
- Psykisk helsearbeid
- Boliger og aktivitetssenter for mennesker med psykiske lidelser
- Boliger og dagsenter for utviklingshemmede
- Tilrettelagte boliger og booppfølging
- Dagsentertjenester og bosenter
- Eldresentervirksomhet

Tjenestene er hjemlet i følgende lovverk:

- Lov om helse- og omsorgstjenester i kommunene mv
- Forskrift for transport av funksjonshemmede, Oslo kommune

3.6.2 Hovedmål

Tjenestene til eldre og funksjonshemmede skal tilrettelegges slik at den enkelte i størst mulig grad kan bevare sin selvstendighet og selvhjelpenhet. Det skal finnes et differensiert tjenestetilbud som skal tilpasses den enkelte og der medbestemmelse og valgfrihet står i fokus.

3.6.3 Situasjonsbeskrivelse

Søknadskontoret for eldre og funksjonshemmete

Samhandlingsreformen har preget Søknadskontorets arbeid i 2013 ved at hovedfokus er å få ferdig-behandlede pasienter som har behov for kommunale tjenester ut av sykehus og tilbake til bydel fra den dagen de er meldt utskrivningsklare. Antall utskrivningsklare pasienter har økt betraktelig i 2013. Søknadskontoret opplever at pasientene har store pleie- og omsorgsbehov og det har vært stor pågang av utskrivningsklare pasienter med psykiske lidelser gjennom hele året. Søknadskontoret har et godt samarbeid med sykehusene og tilstrekkelig med tiltak i form av hjemmetjenester, avklaringsplasser, rehabiliteringsplasser og boliger, noe som har medført at

bydelen har lyktes i å holde antall betalingsdøgn på et svært lavt nivå

Yngre funksjonshemmete har flyttet til bydelen i nye og tilrettelagte leiligheter. Dette har medført økte behov for tjenester. Søknadskontoret har gjennomgått kjøp av heldøgns bo og omsorgstilbud til utviklingshemmede med tanke på å tilbakeføre brukere til egen bydel.

Måltallene på sykehjemsplasser for 2013 var en nedgang på 18 plasser. Antall innvilgede sykehjemsplasser per desember viser en reduksjon på kun 7 plasser. Bydelen har fortsatt en høy dekningsgrad på institusjonsplasser.

Det er faste samarbeidsmøter mellom søknadskontoret og hjemmetjenesten. I tillegg er egne møter mellom saksbehandlere og hjemmetjenesten for å gjennomgå revurdering av vedtak for å tilpasse omfang på tjenester.

Innsatsteamet har i hovedsak jobbet for å sikre overgang fra sykehus til hjemmet og fra korttidsplasser til hjemmet. Søknadskontoret opplever ofte at brukere og pårørende er utrygge i forhold til hjemreise fra institusjon. Ved å legge inne ekstra ressurser i form av innsatsteamet oppleves overgangen mindre sårbar. I situasjoner der saksbehandlere er i tvil om bruker vil kunne klare seg hjemme etter lenger opphold i korttidsavdelingene, foretar innsatsteamet hjemmebesøk sammen med bruker for å kartlegge hjemmesituasjonen med tanke på mulig tilrettelegging av bolig.

Nettverk eldre og rusbruk Oslo (NERO)

Bydelen mottok også tilskuddsmidler til «Nettverk eldre og rusbruk Oslo (NERO)» i 2013. Målet med dette prosjektet er å avdekke og intervenere i skadelig bruk av psykoaktive stoffer blant eldre, gjennom forbedring av rutiner og samhandling, og gjennom samtaleintervensjoner. Målgruppen er mottakere av hjemmetjenester over 60 år med skadelig bruk av psykoaktive stoffer

I møte med den økende eldrebefolkningen, økt bruk av legemidler og økt forbruk av alkohol i denne og kommende eldregenerasjoner, er det nødvendig å være forberedt på tilsvarende økning av helseskader knyttet til helseskadelig forbruk.

Gjennom økt fokus og innsats på sykehuset og i bydelene, kan en begrense helsetap og hjelpebehov i eldrebefolkningen betydelig. Dette med forholdsvis liten belastning på budsjetter og personalgrupper.

Prosjektets tilnærminger gjennom opplæring og veiledning av ansatte og ansatte nettverk har gitt gode resultater på individ og systemnivå i bydelen. Innsatsen har resultert i en endring av arbeidskultur hvor helsepersonell ønsker og er i stand til å intervenere ved bekymring rundt helseskadelig rusbruk. Gjennom økt oppmerksomhet og kompetanse har ansatte i større grad identifisert, dokumentert og fulgt opp brukere i målgruppen.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi er brukerrettet teknologi som har til hensikt å understøtte og forsterke brukernes trygghet, sikkerhet, selvhjulpenhet, medbestemmelse og livskvalitet. Velferdsteknologi i omsorgstjenestene innen 2020 skal gjøre det lettere for mange å mestre hverdagen og kunne delta aktivt, til tross for sykdom eller nedsatt funksjonsevne. Teknologien skal bidra til at flere skal bo hjemme lengre. Fokusområdene er fall, kognitiv svikt og ensomhet.

Bydel Sagene, St. Hanshaugen, Grünerløkka og Gamle Oslo har etter felles søknad i 2013 mottatt tilskuddsmidler av Helsedirektoratet til utprøving av velferdsteknologiske løsninger. Prosjektet vil

bli gjennomført som et fellesprosjekt for alle bydelene sammen med Sykehuset Lovisenberg. Det er nedsatt styringsgruppe på tvers av bydelene og lokale arbeidsgrupper.

Overordnet mål for samarbeidsprosjektet mellom de fire bydelene er at hjemmeboende og familie/pårørende skal oppleve økt trygghet og selvstendighet i eget hjem. Bydelene ønsker i tillegg å utvide utprøvingen av teknologiske løsninger med en trygghetspakke bestående av ulike komponenter som trygghetsalarm, bevegelsessensor, fallalarm, røykvarsler, digital kalender med påminnelsesfunksjon og beslutningsstøtte for den som går ut om natten.

Møllehjulet bo- og dagsenter

Bosenteret er en heldøgnsinstitusjon som driver virksomhet hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester. Senteret har heldøgnsstilbud til eldre med ulike behov for tjenester. Totalt er det 30 plasser, hvorav 9 plasser i egen avklaringsavdeling og 1 beredskaps plass. I tillegg yter ansatte hjemmesykepleie og praktisk bistand etter vedtak fra Søknadskontoret til leietakere i omsorgsleiligheter i Vøyensvingen 6-8.

Avklaringsplassene benyttes også til korttidsopphold for eldre brukere som bor hjemme. Plassene disponeres av Søknadskontoret for tjenester til eldre og funksjonshemmede.

Dagsentertilbudet for eldre hjemmeboende har vært i kontinuerlig endring og antall brukere har gått mye ned de siste årene. I forbindelse med reduserte rammer til bydelen, ble dagsenteret i budsjettbehandling for 2014 vedtatt avvirket fra 01.01.2014.

Bosenteret har god legedekning med legetjenester fra Sagene lokalmedisinske senter til fastboende brukere og til brukere på avklaringsplasser.

Møllehjulet har økt sykepleierdekningen for å øke og sikre god faglig kompetanse i avdelingene. Dette er en konsekvens av innføringen av samhandlingsreformen, som forutsetter at bydelen tar ut pasienter fra sykehusene fra første meldte utskrivningsdag.

Hjemmetjenesten

Bydelens befolkning er i stadig endring og antall eldre reduseres år for år. Det betyr at hjemmetjenesten må tilpasses etter endringer i befolkningsstrukturen. Antallet yngre brukere med medisinske og sosiale funksjonshemminger er økende. Tjenesten må tilby omfattende og sammensatte tiltak for denne gruppen.

Fritt brukervalg i hjemmetjenesten forutsetter at tjenesten er konkurransedyktig. Konkurranssevne sikres gjennom kvalitets- og utviklingsarbeid, samt positiv omdømmebygging.

Brukerundersøkelsen 2013 ga hjemmetjenesten et positivt resultat ved at 80 % av brukerne som besvarte undersøkelsen er fornøyd med de tjenester som ytes. Brukerne har stor tillit til at hjemmetjenesten gir gode tjenester, også når de utskrives til hjemmet rett fra sykehus.

Samhandlingsreformen har fokus på helhet, samordning og koordinering av tjenestene til brukerne. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester legger vekt på profesjonsnøytralitet. Hjemmetjenesten opplever at det er stort trykk på utskrivningsklare pasienter fra sykehusene, spesielt før helger. Mange brukerne har stort bistandsbehov, noe som krever høy sykepleierfaglig kompetanse, kompetente helsefagarbeidere og hjemmehjelpere.

Hjemmetjenesten yter tjenester til beboerne i Treschows Hus og det er etablert et godt samarbeid med Sagene Torshov Seniorsenter.

Hjemmetjenesten har etablert frokostgruppe og middagsservering for beboere med vedtak på hjelp til ernæring i Sandakerveien 61. Brukerne får god og næringsrik mat, samtidig som det er et sosialt treffpunkt. Det er etablert samarbeid mellom hjemmetjenesten og Frivillighetssentralen.

Brukere med vedtak på praktisk bistand fikk i 2013 tilbud om kjøp av tilleggstjenester fra hjemmetjenesten, utover ordinære vedtak. Det har vært liten etterspørsel etter slike tilleggstjenester, til tross for at det har vært opplyst om på intranett, samt i eget brev til brukerne.

Det har vært jobbet systematisk med reduksjon av sykefraværet i hjemmetjenesten, og iverksetting av ulike tiltak har gitt positivt resultat. Det er en utfordring å få gode og stabile vikarer tilgjengelig og det blir derfor til tider stort arbeidspress på de som er på jobb.

Enhet for tilrettelagte tjenester

Enhet for tilrettelagte tjenester (ETT) består av 3 boliger for mennesker med psykiske lidelser og aktivitetssenter for samme målgruppe og 5 boliger for personer med utviklingshemming/nedsatt funksjonsevne og dagsenter for samme målgruppe.

Bydelen har 32 utviklingshemmede som mottar tjenester fra personell tilknyttet bydelens samlokaliserte boliger. 8 brukere benytter seg av bydelens eget dagsenter for utviklingshemmede.

I boliger for mennesker med psykiske lidelser bor det i dag 47 personer som mottar tjenester fra fast personalgruppe.

Vøyensvingen aktivitetssenter besøkes i gjennomsnitt av ca 30 brukere daglig. Her arrangeres det forskjellige kurs - blant annet malekurs og datakurs. Vøyensvingen aktivitetssenter bidrar også positivt i forhold til ernæring, da mange i brukergruppen sliter med et dårlig kosthold. Dette skjer ved salg av lunsj og middag laget fra bunnen.

Vilje viser vei – er et sysselsettingsprosjekt for mennesker med psykiske lidelser. Bydelen har 2 stillinger i prosjektet, og disse er organisatorisk underlagt Vøyensvingen aktivitetssenter. Bydelen vil i 2014 omgjøre disse 2 stillingene fra engasjementer til faste stillinger. Disse stillingene fullfinansieres av staten.

Enheten utarbeider hvert år en kompetanseplan og fortsetter å ha fokus på kompetansehevende tiltak. I 2013 har enheten hatt fokus på lovpålagte områder som legemiddelhåndtering og hvordan forebygge bruk av tvang og makt overfor utviklingshemmede. I løpet av 2013 er 7 stillinger omgjort fra assistent til miljøterapeut, som følge av at medarbeidere i enheten har tatt fagbrev i helsefag.

Samhandlingsreformen gjør at enheten må ta imot brukere som er mer labile enn tidligere, noe som igjen påvirker kompetansebehovet. Enheten har hatt samarbeid med bydelens lokalmedisinske senter om internundervisning innenfor temaer blant annet innen psykisk helse. Enheten har også gjennomført kompetansehevende tiltak innen blant annet etikk, brannvern, dokumentasjon og kvalitetsforbedring (Kvalitetslosen).

Rus og psykiatriprosjektet (ROP)

ROP-prosjektet startet opp i bydelen 1. mars 2012. Det ble opprettet 2 prosjektstillinger, som har som oppgave å følge opp brukere med dobbeltdiagnoser - rus og psykiatri. Prosjektet avvikles i nåværende form 31.12.13.

Lillohagen

Utviklingshemmete fra bydelene Vestre Aker og Ullern har kjøpt leiligheter i Bydel Sagene. Det er etablert en egen personalgruppe ved botiltaket, bestående av 4,16 årsverk, fordelt på 8 personer. Innflytting og oppstart av boligen var i april 2013. Boligen er etablert som et privat borettslag og bydelen leier plass for kontor, bad og soverom til hvilende nattevakt. Lillohagen og Kjøpmannsgården bolig har felles leder.

Tilbud til demente i bydelen

Det har i løpet av 2013 vært mye fokus på demens, og det ble i 2013 utarbeidet en demensplan for bydelen. Hukommelsesteam startet opp i januar 2013 og består av to ergoterapeuter fra søknadskontoret og en sykepleier fra hjemmetjenesten. De arbeider en fast dag i uken hvor de samles i egne lokaler i Treschows Hus. Hukommelsesteamet er et lavterskeltilbud der alle kan ta kontakt, både fagpersoner og pårørende. Hukommelsesteamet kartlegger personer med demens og annen kognitiv svikt i bydelen, slik at disse kan få riktig hjelp. Det er et tett samarbeid med Sagene lokallmedisinske senter.

Nydiagnostiserte og yngre mennesker med demens eller mistanke om demenssykdom får nå et dagaktivitetstilbud i Treschows Hus. Bydelen og Sagene Torshov seniorsenter har etablert et samarbeidsprosjekt for denne gruppen. Møllehjulet har lånt ut en stilling fra sitt dagsenter til dette prosjektet.

Eldresentrene

Treschows hus har vært en suksess, både som botilbud og senter for aktiviteter til eldre, og som samarbeidsarena mellom bydelen og Nasjonalforeningen for folkehelsen. Det er etablert et godt samarbeid med hjemmetjenesten rundt brukere og beboere og tilbudet gjør at mange greier seg lenger i egen bolig.

Bydelens ergoterapeuter har vært mye involvert for å tilpasse og tilrettelegge for mange beboere som har hatt behov for tilretteleggingstiltak. Seniorsenteret har fått økt besøk i kafeteriaen som er åpen syv dager pr. uke.

Hukommelsesteamet som er lokalisert i Treschows hus har hatt 8 brukere i 2013. Det er avholdt aktiviteter i samarbeid med bydelens fysioterapeuter, frisklivssentral, og det har vært klassiske konserter som faste kulturtiltak i samarbeid med bydelens kulturkonsulent.

3.6.4 Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter

3.6.4 Hovedoversikt økonomi FO3 - netto driftsutgifter Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/ regnskap 2013
234 Aktivisering og støttetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede	24 032	27 377	27 064	26 460	604
253 Helse- og omsorgstj. i institusjon	171 609	164 490	163 770	177 021	-13 251
254 Helse- og omsorgstj. til hjemmeboende	173 124	170 658	169 608	192 368	-22 760
261 Institusjonslokaler	3 984	4 079	4 079	4 268	-189
733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede	11 243	13 410	13 411	9 504	3 907
Sum netto utgifter *)	383 992	380 014	377 932	409 621	-31 689

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurdering:

Merforbruket skyldes ompostering av administrative utgifter fra kostra 120 samt høyere kostnader ved kjøp av pleie og omsorgstjenester enn budsjettert.

3.6.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 3 - Pleie og omsorg	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Andel av bydelenes årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning	68 %	65,20 %	67 %	67 %	0 pp
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere	85 %	83 %	85 %	*	

* Kommentar: Det har ikke vært gjennomført brukerundersøkelse i 2013, da denne ble stoppet av datatilsynet.

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Andel personer 80+ pr 31.12	2,7	2,7	2,4	2,2
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger 1)	10 118	9 541	9 568	9 037
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester 1)	274 887	269 837	279 362	269 758
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker 1)	153 317	176 750	176 118	179 891
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	41,7	38,4	38,0	37,8
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,3	1,3	1,3	1,1
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	14,0	14,8	15,0	13,9
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	38,7	35,2	35,2	34,6
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	49,8	47,0	45,0	45,5
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	20,3	19,1	20,3	21,0
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	4,0	3,7	3,4	3,0
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	14,2	14,2	13,6	13,9
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	36,9	32,5	38,0	38,0
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold 4)	13,4	13,7	12,4	13,1

1) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, Rapporterer kun kun ved årsslutt pr 31.12

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr.6)

Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, biveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg som er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr. 6, dvs boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

4) Sykehjem, hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene

3.7 FUNKSJONSOMRÅDE 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP

3.7.1 Ansvarsområde

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og Lov om introduksjonsstønad mv.

3.7.2 Hovedmål

Formålet med loven er å

- a) fremme økonomisk og sosial trygghet, å bedre levekårene for vanskeligstilte, å bidra til økt likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer.
- b) bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre.

3.7.3 Situasjonsbeskrivelse

Se beskrivelse under Funksjonsområde 1.

3.7.4 Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter

3.7.4 Hovedoversikt økonomi FO4 - netto driftsutgifter Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funkjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/r egn-skap 2013
276 Kvalifiseringsprogram	30 657	32 116	34 740	34 759	-19
281 Økonomisk sosialhjelp	69 031	69 500	70 000	72 726	-2 726
Sum FO4 *)	99 688	101 616	104 740	107 485	-2 745

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurdering:

Funksjonsområdets forbruk ligger nær det budsjetterte.

3.8 GJENNOMFØRTE OMSTILLINGS- OG EFFEKTIVISERINGSTILTAK, SAMT STØRRE "PROSJEKTER"

Bydelen har etablert hukommelsesteam og dagsenter for tidlig diagnostiserte demente.

Det er etablert en ny tjeneste: Fleksible oppfølgingstjenester "FOT" som skal gi hjembaserte tjenester for vanskeligstilte brukere i bydelen. Det er flyttet stillinger fra øvrige helse- og sosiale tjenester for samlet å kunne gi et helhetlig hjembasert tilbud til personer med bl. annet rus- og psykiske lidelser som er vanskelig tilgjengelig for ordnære helse- og sosiale tjenester.

Holmestrandgata 1 er etablert som et boligtilbud for spesielt vanskeligstilte med behov for særskilt oppfølging i egen bolig. Det planlegges og samle alle tjenester til brukere med psykiske lidelser til denne enheten i løpet av 2014.

Utviklingssenteret fikk på slutten av 2013 tildelt 2mill i prosjektmidler til helseavklaringsprosjekt for ungdom.

4 SÆRSKILT RAPPORTERING

4.1 TILTAK FOR FORBEDRET SERVICE OVERFOR BRUKERNE

Bydelen har i 2013 hatt stort fokus på service og ventetid i publikumsmottaket på NAV Sagene og det ble i 2013 gjennomført brukerundersøkelse på alle NAVs publikumsmottak i Oslo. NAV Sagene ble nr 2 i Oslo i undersøkelsen.

NAV Sagene har også i 2013 fokusert på å sikre bedre tilgjengelighet på telefon for sine brukere. Alle saksbehandlerne i oppfølgingsavdelingene har åpen telefon hele dagen, mobiltelefon og direktetelefonnummer gis ut til brukerne.

Det er videre opprettet en intern vakttelefonordning for forvaltningsklienter for å sikre raskt svar til forvaltningsklienter som henvender seg i publikumsmottaket når forvalter ikke er tilstede.

Bydelen har deltatt i Oslo kommunes brukerundersøkelse for hjembaserte tjenester.

4.2 SAKSBEHANDLINGSTID

Administrasjonen

En gjennomgang i de enkelte avdelinger viser at bydelsadministrasjonen i all hovedsak følger gjeldende saksbehandlingsfrister angitt i Forvaltningslovens § 11a og gjengitt i vedtak i bystyresak 359/94 og 43/02. Bydelen har rutiner for å gi foreløpige svar innen to uker og videre oppfølging. Arkivleder fører jevnlig restansekontroll, og ikke avskrevne restanser som krever svar blir fulgt opp.

Det er til enhver tid oversikt over restanser i administrasjonen. Det er imidlertid vanskelig å finne reelle tall på hvor lang saksbehandlingstiden er i bydelen når det gjelder administrative saker. Administrasjonen behandler mange store saker, og de enkelte sakene skal gjerne behandles i mange ledd. Ofte avskrives ikke dokumentene før hele saken er ferdig, med mindre enkelte dokumenter skal svares på og på denne måten blir avskrevet.

Saker som gjelder hele bydelen

De største avvikene gjelder følgende type dokumenter:

- Søknader på stillinger (5590 søknader i 2013) behandles i rekrutteringsmodulen i HR-systemet, og avskrives først når ansettelsen er foretatt.
- Underskrevet arbeidsavtaler i retur skal ikke besvares, og blir som oftest ikke avskrevet innen tidsfristene. Arkivpersonalet avskriver disse restansene ved kontroll etter tre måneder.

Sosialtjenesten

Sosialtjenesten følger de veiledende fristene i forvaltningsloven når det gjelder saksbehandlingstid og det sendes forvaltningsmelding i saker hvor saksbehandlingstiden er forventet å overstige to uker. Sosialtjenesten behandlet i 2013 79 % av innkomne søknader innen 2 uker. Når det gjelder klagesaker til Fylkesmannen er i de fleste sakene ikke mulig å behandle disse innen 2 uker, da saken skal sendes til klager for uttalelse før den sendes til Fylkesmannen. Klager får en frist på 2 uker til å komme med sine uttaler.

Saksbehandlingstid for søknader om økonomisk sosialhjelp i perioden 01.01. - 31.12.2013

(Bystyrets krav er 2 uker)								
	< 2 uker	2 uker- 2 md.	2-4 md.	4- 6 md.	6-12 md.	> 12 md.	Sum saker	Andel < 2 uker
Antall saker beh. administrativt	9 780	2 414	207	42	11	1	12 455	79 %

Saksbehandlingstiden er å regne tiden fra dato søknad er levert til dato vedtak er fattet.

Behandlingstid for klagesaker til Fylkesmannen i perioden 01.01. - 31.12.2013

	< 2 uker	2 uker-2 md.	2-4 md.	4- 6 md.	6-12 md.	> 12 md.	Sum saker	Andel < 2 uker
Antall saker	23	38	17	9	12	3	102	23 %

Med behandlingstid menes tiden fra klagen sendes fra klienten til bydelen og til bydelen sender klagen videre til Fylkesmannen

Sosialtjenesten har til enhver tid restanselister på ubehandlede søknader. Seksjonslederne i de ulike avdelingene overvåker restanselistene og fordeler saker når det er behov. Det tas ut månedlig oversikt over saksbehandlingstid i de enkelte avdelingene for å opprettholde fokuset på målet om 2 ukers saksbehandlingstid i de fleste saker.

Søknadskontoret for tjenester til eldre og funksjonshemmete

Søknadskontoret for tjenester eldre og funksjonshemmete følger de veiledende fristene i forvaltningsloven.

Det foreligger rutine for å sende foreløpig svar, rutinen følges imidlertid ikke alltid i alle saker. Dette kommer også frem i Kommunerevisjonens rapport om saksbehandling av pleie- og omsorgstjenester.

Søknadskontoret har restanser på revurderinger. Det tas ut revurderingslister hver måned som fordeles til aktuelle saksbehandlere.

Barneverntjenesten

Barneverntjenesten følger de veiledende frister i forvaltningsloven og fristene i Lov om barneverntjenester. Frister som er gjeldene er:

1. meldinger til barneverntjenesten §4-2, - Barneverntjenesten skal snarest, og senest innen en uke, gjennomgå meldinger og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelse etter bestemmelsene i §4-3.
2. reglene §6-9, en undersøkelse etter §4-3 skal gjennomføres snarest og senest innen tre måneder. I særlige tilfelle kan fristen være seks-6-måneder.
3. tiltaket skal iverksettes snarest, men senest innen seks uker fra vedtakstidspunktet, når grunnlaget for tiltaket er forhold som nevnt i §4-12.
4. frister i henhold til §4-25 og §4-6, 2. ledd, hvor vedtaket faller bort hvis ikke barneverntjenesten har fremmet forslag om tiltak innen henholdsvis 2 uker og 6 uker.
5. frister i henhold til midlertidig godkjenning av akuttvedtak som skal foreløpig godkjennes av Fylkesnemnda i Oslo og Akershus innen 48 timer.

Ad. 1: **Ingen** fristbrudd

Ad. 2: Barneverntjenesten har hatt fristbrudd i 24 omhandlende undersøkelse etter §4-3.

Årsak til fristbrudd er følgende:

- To saker der undersøkelsen er avsluttet med at saken er sendt til fylkesnemnda med forslag om omsorgsovertakelse, hvor dato for når fylkesnemnda har mottatt den er etter frist på undersøkelsen.
- Sju saker der det er svikt i interne rutiner hvor vedtak ikke er kommet tidsnok til leder for godkjenning.
- Seks saker der familien har unndratt seg kontakt med barneverntjenesten.

- Åtte saker der det er sykdom eller manglende kapasitet i barneverntjenesten.
- En sak som var så komplisert/sammensatt at man trengte mer tid på å undersøke den uten at det ble besluttet forlengelse av undersøkelsesfristen.

Ad 3: **Ingen** fristbrudd

Ad 4: **Ingen** fristbrudd

Ad 5: **Ingen** fristbrudd

Alle fristoversittelser er meldt fylkesmannen gjennom kvartalrapportering.

4.3 HANDLINGSPLAN FOR MENNESKER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

Områder fra handlingsplanen	Ja/nei
Har virksomheten utarbeidet handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelser?	• Bydelen har en egen plan for personer med funksjonsnedsettelser. Denne vil bli rullert i 2014/2015. • Innarbeidet i Personalpolitisk handlingsplan.
Er det utarbeidet konkrete tiltak på handlingsplanens stasingsområder?	Det er fokus på tilrettelegging for arbeidstakere med funksjonsnedsettelser for at de skal kunne være i arbeid.
Tiltak gjennomført i 2013	
1.	Stillinger sjekkes i forhold til mulige kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne. Ved ansettelser rapporteres det på innstillingskjema om aktuelle søkere innenfor denne kategorien er blitt innkalt til intervju.
2.	Det tilrettelegges for enkelte ansatte for at de skal kunne fortsette å være i arbeid.
3.	Flere personer med utviklingshemming har fått lån til boligetablering og 7 personer har etablert borettslag i Lillohagen.
4.	Det er etablert et fleksibelt oppfølgingsteam for personer med rus, psykiatri og som er vanskelig tilgjengelige for mottak av ordinære tjenester.
5.	Det er etablert et dagtilbud for tidlige demente i Treschows Hus.

4.4 TILTAK/AKTIVITETER I TRÅD MED OSLO KOMMUNES FOLKEHELSEPLAN

Folkehelsetiltak/prosjekter avsluttet pr. 31.12.2013

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeids-partnere	Finansiering	Tidsrom	Avslutt et Ja/Nei	Kontakt-informasjon
Tur og kulturaktiviteter i psykisk helsearbeid	Bydel Sagene	Spesialist-helsetjensten, frivillige organisasjoner	Egenfinansiering. Partnerskapsmidler	2007-2013	Ja	Bydelsoverlege Henning Mørland
Sammen for fysisk aktivitet	Bydel Sagene	Idrettslag, frivillige organisasjoner	Egenfinansiering. Partnerskapsmidler	2009-2013	Ja	Bydelsoverlege Henning Mørland

4.5 LIKESTILLING OG MANGFOLD

Deltid og fravær

	Heltid		Deltid		Midlertidig ansatte		Fravær pga foreldrepermisjon		Personalpolitisk tiltak	
Totalt i virksomheten (N)	635		228		387		1 348,7		12	
Kjønn	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
2013	21 %	79 %	20 %	80 %	30 %	70 %	3 %	97 %	33 %	67 %
2012	22 %	78 %	17 %	83 %	31 %	69 %	5 %	95 %	33 %	67 %

Tilstand lønn og kjønn

Kategori		Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse		
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn (kr)	Kvinner (kr)	Kvinner andel av menn %
Totalt i virksomheten	2013	24	76	1 295	323 672	345 823	107
	2012	25	75	1 274	305 128	344 774	113
Toppleders ledergruppe inkl toppleder	2013	63	38	8	838 647	838 767	100
	2012	63	38	8	817 357	802 707	98
Enhetsledere	2013	7	93	15	663 233	643 834	97
	2012	7	93	15	638 661	626 227	98
Barnevernkonsulenter	2013	18	82	34	426 730	369 731	87
	2012	19	81	26	407 972	407 084	100
Pedagogiske ledere	2013	15	85	134	400 174	404 842	101
	2012	17	83	136	397 503	389 974	98

Rapporter på kategoriene "totalt antall ansatte i virksomheten", "barnevernkonsulenter" og "pedagogiske ledere" er tatt direkte ut av HR-systemet.

Kategoriene "toppleders ledergruppe" og "enhetsledere" er beregnet utenom HR-systemet.

Likestilling og mangfold

Tilstandsanalyse	Ja	Nei	Hvis nei, hvorfor ikke?
Har virksomheten i løpet av 2013 analysert hvilke likestillings- og mangfoldsutfordringer den står overfor?	X		
I tilknytning til opplæring og kompetanseutvikling?	X		
I arbeidet mot trakassering/diskriminering?	X		

Likestillings- og mangfoldstiltak**	Bakgrunn/tilstand	Mål for tiltaket	Tids plan	Status på rapporterings-tidspunktet
Norskopplæring for ansatte med minoritetsbakgrunn i Hjemmetjenesten og norsk og helsefag-utdanning for enkelte ved behov. *	Behov for bedre norskkunnskaper, skriftlig og muntlig.	Hjelpe de ansatte for lettere å kommunisere og hjelpe brukere, samt gi enkelte mulighet til å gjennomføre utdanning som helsefagarbeider	2013	Gjennomført og videreføres
Tiltak for at enkeltansatte med nedsatt funksjonsevne skal kunne stå i jobb.	Behov for tilrettelegging for å kunne stå i jobb	Stå i jobb delvis eller fullt, øke avgangssalderen til uførepensjon	2013	Gjennomført, tiltak videreføres
Rekruttere menn til arbeid i barnehage	Høy andel kvinner i barnehage	Mer likefordeling av kjønnene på arbeidsplassen	2013	Gjennomført, tiltak videreføres

*Se også tabell 4.13 vedrørende norskopplæring barnehageansatte.

** Med likestillings- og mangfoldstiltak menes her tiltak som både gjelder kjønn, etnisitet, religion og nedsatt funksjonsevne, jf aktivitets- og rapporteringsplikten i likestillingsloven, diskrimineringsloven, og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven. Dersom det ikke er iverksatt eller planlagt tiltak skal det redegjøres for det.

Diskriminering

		Ja	Nei
Har virksomheten en overordnet plan for tilrettelegging av tjenestetilbud til en etnisk mangfoldig befolkning?		X	
Hvis ja, beskriv kort hvilke områder eller tjenestesektorer dette gjelder: Barnehagene har utarbeidet en egen plan for språkopplæring.			
Har virksomheten benyttet brukerundersøkelser i arbeidet med å tilrettelegge tjenester?		X	
Har virksomheten konsultert innvandrersorganisasjoner e.l. i arbeidet med å tilrettelegge tjenester			X
Har virksomheten gjennomført tiltak som gir ansatte økt innsikt i eller opplæring om mangfoldsspørsmål?		X	
Har virksomheten tilpasset og tilrettelagt tjenestetilbud for disse gruppene?		X	
Hvis ja, gjelder dette: Informasjonstiltak (oversettelse, tolk, o.l.)		X	
Hvis ja, gjelder dette: Minoritetsrådgivere, linkarbeidere o.l.		X	
Hvis ja, gjelder dette: Samarbeid med frivillige aktører		X	
Hvis ja, gjelder dette: Tilpasninger til brukernes tro og livssyn		X	
Har virksomheten utviklet måter å tilrettelegge tjenester som har vært vellykket (eksempler på best practice)		X	
Beskriv kort: Familiens hus - et lavterskeltilbud for utsatte familier.			

Måloppnåelse for introduksjonsordning

Bydel Sagene har en økning av deltakere i introduksjonsordningen. Det begrunnet med rask bosetting i 2013, kvoten er 27 per 2013, samt at innvilgelse av oppholdstillatelse for familie-gjenforening raskere blir innvilget av UDI enn tidligere.

Dette påvirker antall deltakere i introduksjonsordningen i bydelen. De fleste som fått innvilget opphold i Norge med rett til introduksjonsordningen kommer fra landområder hvor de ikke har tilgang til skole og har derfor liten eller ingen utdanning fra hjemlandet, samt at de fleste ikke har hatt en reelt arbeidsforhold som de kan bruke i Norge.

I 2013 er 21 deltakere utnotert av introduksjonsordningen, hvorav 8 ut i utdanning, 2 ut i jobb, 6 deltakere over på KVP og 1 deltaker flyttet til annen kommune, 3 har nedkomst permisjon og 1 har fått overgangsstønad.

4.6 RAPPORTERING INNEN HR-OMRÅDET OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen "Bedre kommune"	Resultat 2013	Resultat 2012	Kommentar
Gjennomsnittlig medarbeidertilfredshet*	4,6	4,4	
Svarprosent på medarbeiderundersøkelsen	73 %	77 %	
Svarprosent på gjennomførte medarbeidersamtaler	87 %	83,80 %	

HMS

MÅL	Ja	Nei	Kommentarer
Er det fastsatt egne mål på HMS-området?	X		Ikke på produktkontroll
På hvilke lovområder er det fastsatt HMS-mål (arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll og ytre mål)			Alle unntatt produktkontroll
Hvis ikke det er fastsatt på disse områdene; hvorfor?			Produktkontroll ikke ansett som aktuelt
Med utgangspunkt i målformuleringene, er det utarbeidet tiltaksplaner/handlingsplaner?	X		
Er handlingsplaner/tiltaksplaner innpasset i de årlige budsjetter og økonomiplaner?	X		
RISIKOVURDERINGER			
Er det gjennomført risikovurderinger innen HMS?	X		
Er det iverksatt tiltak for å redusere risiko?	X		
REVISJON			
Er det gjennomført internt tilsyn (systemrevisjon, verifikasjoner) i egen virksomhet for å sikre at HMS-systemet fungerer som forutsatt? (Det spørres ikke om det har vært gjort endringer - revisjon i eget HMS-system)	X		
ARBEIDSTID			
Har virksomhetens rutiner og internkontroll som sikrer etterlevelse av arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser og som fanger opp og retter eventuelle avvik?	X		
Er uttatte rapporter tilgjengelige for Arbeidstilsynet og tillitsvalgte, herunder vernetjenesten?	X		Vernombud og ledere samlet omfattende opplæring. Den enkelte arbeidstaker har mottatt opplæring på tjenestestedet

Sykefravær

Sykefravær i % - Gjennomsnitt pr. år	2011	2012	2013	Endring i %-poeng 2012-2013
Menn	8,81	6,79	6,75	-0,04
Kvinner	9,62	10,24	10,41	0,17
Totalt	9,44	9,49	9,61	0,12
Herav barnehager *	X	X	5,6**	X
Menn	X	X	9,02	X
Kvinner	X	X	11,04	X
Totalt barnehager	X	X	10,69	X

* Den delen av tabellen der det spørres etter sykefravær hos barnehagene i bydelen var ikke en del av årsberetningen i 2011 og 2012.

** Herav barnehager er her tolket som hvor stor prosentandel (av det totale sykefraværstallet for bydelen på 9,61) som er sykefravær i barnehager.

Det er tatt utgangspunkt i antall sykefraværsdager totalt i bydelen og antall sykefraværsdager med utplukk på kun barnehager når dette tallet er beregnet.

	Prosent	Antall dager
Totalt sykefravær alle tjenestesteder	9,61 %	20650,73
Sykefravær (utplukk) kun barnehager	10,69 %	10828,67
Sykefravær resten av bydelen (av 9,61 %)	41,66 %	
Sykefravær barnehager (av 9,61 %)	58,33 %	

IA-avtalen

Delmål i IA-avtalen	Ja	Nei	Kommentar
Delmål 1. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner i forhold til sykefravær?	X		
Delmål 2. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner for å ansette personer med nedsatt funksjonsevne?	X		Kvalifiserte søkere med nedsatt funksjonsevne blir vurdert. Egne IA-plasser. Prøveomplussing for enkeltansatte ved funksjonsnedsettelse. Bedriftsintern attføring. Ferdig attførte vurderes i fht. ledige stillinger og vikariater
Delmål 3. Har virksomheten oppdaterte/gjeldende mål og tiltaksplaner for å øke avgangsalder for pensjonering blant ansatte.	X		

4.7 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Prioriterte områder for risikostyring 2013	Risikostyring gjennomført 2013: Ja/Nei (resultat tas i styringsdialogen)	Tiltak/kontrollaktiviteter som er etablert/planlagt 2013 på bakgrunn av risikovurdering (stikkord, detaljer tas i styringsdialogen)
Informasjonssikkerhet	Ja	Omfattende gjennomgang i forbindelse med overgang til Oslo Felles 2.0
Anskaffelser	Ja	Gjennomført i forbindelse med utarbeidelse av ny anskaffelsesstrategi

4.8 FORVALTNING AV KUNSTVERK I OSLO KOMMUNES VIRKSOMHETER

Type	Antall OKK registrerte kunstverk (Ref. liste)	Kunstverk ikke funnet 2013, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk stålet, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk skadet, oppgi OKK.E.nr.	Innkjøp 2012, antall uregistrerte kunstverk
Maleri	1	14413, 14506			
Grafikk	0	463, 14239			
Skulptur	0				
Tekstil	0				
Foto	0				
Diverse	0				
Totalt	1	4			

*) Oslo kommunes kunstsamling, ekstern, registreringsnummeret for kunst

**) Oslo kommunes kunstsamling, registreringsnummeret for kunst

4.9 REKRUTTERING AV LÆRLINGER

I 2013 inngikk Bydel Sagene lærekontrakter med til sammen 8 nye lærlinger, 5 i barne- og ungdomsarbeiderfaget og 3 i helsearbeiderfaget. Bydelen inngikk 7 lærekontrakter i 2012, og har som målsetting å ha til sammen 15 lærlinger i opplæring. Bydelen er i dag godkjent som lærebedrift i barne- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget. Bydelen har ikke søkt om å bli godkjent som lærebedrift i flere fag i 2013.

4.10 GJELDISOFFERASSISTANSE

Bydelens sosialtjeneste har tre økonomi / gjeldsrådgivere som gir økonomisk veiledning og bistår med søknader om gjeldsordning til Namsfogden. Tilbudet er et lavterskel tilbud som gis til alle beboere i bydelen som har behov for tjenesten.

I 2013 har de tre rådgiverne hatt 467 nye saker, det er sendt 46 søknader om gjeldsordning til Namsfogden. 60 % av henvendelsene har kommet fra NAV, mens i 40 % av sakene har brukeren selv tatt direkte kontakt. Tjenesten ser på bakgrunn av dette ut til å være godt kjent i bydelen.

4.11 SPRÅKSTIMULERENDE TILTAK FOR BARN I FØRSKOLEALDER

Bydelen har i 2013 drevet språktilbudet «Bedre skolestart» for 4 og 5 åringer uten barnehagetilbud. Tilbudet har vært drevet 3 dager pr. uke og har omfattet 23 barn. I tillegg har bydelen et tilbud, Mobanosa (mor barn norsk sammen), for yngre barn og deres foresatte. Dette tilbudet omfattet 23 familier i 2013.

4.12 VIKARBRUK I BARNEHAGER

Barnehagene hadde vikarutgifter for tilsammen 9,3mill.

4.13 NORSKOPPLÆRING FOR ANSATTE I BARNEHAGENE

Antall ansatte med mangelfulle norskkunnskaper	Antall ansatte som har deltatt på norskkurs	Finansiering (sentrale eller bydelens midler)
20	19	204 000

5 UTARBEIDELSE AV OSLO KOMMUNES MILJØ- OG KLIMARAPPORT 2013

En kortfattet tekstmøte av miljø og klimaarbeidet .

1. Miljøledelse

Enhet for bærekraft har ansvaret for bydelens arbeid med miljøfyrtårnsertifisering. 90 % av bydelens tjenestesteder er miljøfyrtårnsertifisert.

Resertifiseringer

I 2013 var det behov for 11 resertifiseringer. Innen desember er det gjennomført 9.

Verksted, Opplæring og Inspirasjonsdag

Det var arrangert 3 arbeidsverksteder (3 halve dager) i mars for å fylle ut årsrapporter og konsulentrapporter med til sammen 24 deltagere. Verkstedene ble avholdt på Frisklivssentralen med miljøinformasjon som en del av opplæringsprogrammet. Det ble også orientert om bydelens Grønne Midler og en planlagt konkurranse for barnehager. Inspirasjonsdag ble avholdt i februar med besøk til Oslo Kommunes Renseanlegg på Haraldsrud. 11 Miljøkontakter deltok.

Deltagelse på flere sentrale møter og kurs i regi av Oslo Kommune eller Stiftelsen Miljøfyrtårn

- Grønn Knutepunkt (samling for bydelens miljøkontaktperson) – en representant.
- Miljøkommunikasjon kurs – 3 deltagere.
- Fordypningskurs for sertifisører - en deltager
- Fagdag i Avfallsreduksjon - en deltager
- Miljøfyrtårn og HMS kurs – en deltager
- Sertifisør samling i Oslo Kommunes Rådhus – en deltager
- Oslo kommunes årskonferanse - to deltagere

På tjenstedet er det arbeidet med konkrete handlingsplaner for lokale miljøtiltak i forbindelse med HMS arbeidet.

2. Transport.

Parkeringsplasser til bilkollektiv. Behandlet som sak 13/58 i BU. Barnehager og trafikk . Bu-sak 13/9.

3. Byutvikling og grøntstruktur (Blå Grønne byen)

Etablert ny støtteordning « Grønne midler » på kr. 600 000.

Miljøkonsulent engasjement i 0,5 stilling.

Evaluerer av ordningen i egen sak til Bydelsutvalget –BU sak 13/38.

Urban dyrking. Dyrkingskasser og lokalt nettverk. BU – sak 13/69

Minigjenbruksstasjon og kildesortering i parkene . BU – sak 13/85

Viser også til punkt : 3.2.3 – Parkforvaltning om tiltak knyttet til byutvikling og grøntstruktur i denne meldingen .

4. Klima og energi.

Den 23. januar ble det avholdt temakveld om oljefri bydel på Sagene samfunnshus i samarbeid med ENØK, Bymiljøetaten.

6 OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER

6.1 UTKVITTERING AV BYSTYRETS VERBALVEDTAK OG MERKNADER

Verbalvedtak, flertallsmerknader, takster og avgifter

I det etterfølgende gjengis vedtatte verbalvedtak for 2013 av direkte eller indirekte betydning for bydelene samt de viktigste verbalvedtakene fra tidligere år som fortsatt gjelder. Ansvarlig byrådsavdeling er påført for de verbalvedtak som ikke er en del av ESTs portefølje. Vedtatte takster og avgifter bydelene er ansvarlig for eller som er av betydning for bydelene for øvrig, gjengis i tillegg til flertallsmerknadene fra bystyrets behandling av budsjettet, det vil si merknadene fra komiteene som har flertall i bystyret og som krever utkvittering. Utkvitteringen gjøres i egne byrådsnotater pr mars, april og august og skal følge som vedlegg i årsberetningen for 2013.

VERBALVEDTAK VEDTATT I BUDSJETTET FOR 2013 SOM FORUTSETTES OMTALT I BYDELENES TERTIALRAPPORTERING SAMT ÅRSBERETNINGEN

H7 Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar i mot 450 flyktninger i 2013.

Bydel Sagene: Bydel Sagene bosatte i 2013 sin tildelte kvote på 27 flyktninger.

H15 Dementsteam

Dementsteam i alle bydeler må sikre at de som jobber i hjemmebasert omsorg har god opplæring i hvordan avdekke og rapportere kognitiv svikt.

Bydel Sagene: Bydelen har i 2013 utarbeidet og vedtatt lokal demensplan, etablert hukommelsesteam, samt etablert eget aktivitetstilbud for demente med tidlig diagnose. Dagtilbudet har 6 brukere og åpent to dager pr. uke. Det arbeides med utvidelse av tilbudet.

H19 Informasjon om hjelpemidler

Alle brukere og deres pårørende i hjemmetjenesten skal få informasjon om aktuelle hjelpemidler som kan hjelpe dem i hverdagen.

Bydel Sagene: Bydelen har Innsatsteam og ergo- fysioterapitjeneste som en del av sitt arbeid gir informasjon om aktuelle hjelpemidler som kan være til hjelp i hverdagen for brukere og deres pårørende.

H27 Innføring av garanti i hjemmetjenesten

Byrådet bes så langt det er mulig organisere hjemmetjenesten slik at brukere har mulighet til å velge selv om de kun ønsker bistand fra personer av samme kjønn til intim hjelp som dusjing.

Bydel Sagene: Bydelen søker å etterstrebe valgfrihet for brukerne til intim hjelp og bistand i den grad det lar seg gjennomføre.

H30 Vern for eldre

Byrådet bes sørge for at kontakttelefonen for eldre som er utsatt for vold blir bedre kjent i alle deler av befolkningen.

Bydel Sagene: Det har vært aktivt arbeidet for å informere om vern for eldre i Bydel Sagene ved bydelens seniorsenter og ved frivilligsentralen.

H32 Forebyggende helsearbeid i bydelene

Familieplanlegging skal inngå som en naturlig del av det forebyggende helsearbeidet i bydelene.

Bydel Sagene: Bydelen har i sitt forebyggende helse- og sosialarbeid hatt fokus på familieplanlegging og har mottatt kr. 100.000 i prosjektmidler fra Helse- og omsorgsdepartementet til dette arbeidet.

H45 Bekjempelse av barnefattigdom

Antall fattige barn i Oslo øker. En stor andel er barn i minoritetsfamilier. Byrådet bes gjennomgå de tiltak som er rettet inn mot å bekjempe barnefattigdom, for å se hvordan disse kan bli bedre og mer effektive, samt behovet for nye tiltak som bringer barn ut av fattigdom.

Bydel Sagene: Bydel Sagenes bydelsutvalg har vedtatt en tverrfaglig aktiv satsing for å forebygge og motvirke barne- og familiefattigdom i bydelen, med spesiell fokus på samarbeid og samordning mellom NAV og barn- og unge tjenester.

VERBALVEDTAKENE FRA TIDLIGERE ÅR SOM FORTSATT GJELDER OG SOM FORVENTES OMTALT I BYDELENE TERTIALRAPPORTERING SAMT ÅRSBERETNINGEN

H32/2012

Byrådet bes instruere bydelene om å skjerpe kravene til deltakelse på aktivitetstiltak som vilkår for utbetaling av sosialhjelp.

Bydel Sagene: Vilkår for utbetaling av sosialhjelp benyttes som en naturlig del og i stort omfang for oppfølging av bydelens mottakere av sosialhjelp.

H47/2011 Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten

Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten består av revisjonsbesøk, objektive indikatorer, brukerundersøkelser, pårørendeundersøkelser og medarbeiderundersøkelser.

Brukerundersøkelser foretas årlig i samtlige sykehjem og brukere av hjemmetjenesten.

Objektive indikatorer i sykehjem registreres per tertial og årlig i hjemmetjenesten.

Revisjonsbesøk gjennomføres annet hvert år i bydelens bestillerkontor og hos kommunale og private utførere av hjemmetjenester og annet hvert år i sykehjemmene. Pårørendeundersøkelser gjennomføres årlig i samtlige sykehjem. Kvalitetsrevisjonene skal også omfatte sammenfatning av mottatte avviksmeldinger og eventuelle klager fra beboere/brukere. Analyse av medarbeiderundersøkelser skal presenteres sammen med resultater av kvalitetsmålinger.

Bydel Sagene: Har gjennomført bruker- og medarbeiderundersøkelser.

H24/2008

Byrådet bes i samarbeid med bydelene medvirke til at sosialkontorene også legger vekt på barnas behov for fritidsaktiviteter når de vurderer støtte til barnefamilier.

Bydel Sagene: Bydelens sosialtjeneste har et utstrakt samarbeid med bydelens tjenester til barn- og unge for å sikre at barn i utsatte familier kan delta i fritidsaktiviteter.

F8/2007. Lærlingplasser

Byrådet ber alle kommunens etater og virksomheter igangsette tiltak for å rekruttere flere lærlinger.

Administrativ presisering

Bystyret har i sak 311/11 Økt inntak av lærlinger i Oslo kommunes virksomheter vedtatt at fra og med 2015 skal det tegnes 355 nye lærekontrakter årlig i kommunale virksomheter. Det er forventet at EST-sektor inngår 171 nye lærekontrakter årlig fra 2015. Sykehjemsetaten skal analysere hvilke fagområder (stillingsgrupper) som er aktuelle å rekruttere til gjennom fag- og yrkesopplæringen. Sykehjemsetaten skal på bakgrunn av dette vurdere på hvilke områder det kan

tas inn flere læringer, og hvor mange. Byrådsavdelingen vil i samarbeid med bydelene fastsette måltall for nye lærekontrakter i løpet av første halvår 2013.

Bydel Sagene: Bydelen har målsetting om å ha 15 lærlingeplasser til en hver tid, det vil si at dersom 5 er ferdig tas 5 nye inn.

H5/2007 Opprettelse av seniorveiledertjeneste

Alle bydeler skal tilby en seniorveiledertjeneste som har ansvar for å tilrettelegge systematisk oppsøkende virksomhet og gjennomføre forebyggende hjemmebesøk hos alle over 80 år som ikke er i kontakt med kommunens tjenester. I tillegg skal det vurderes om andre målgrupper er aktuelle for dette.

Bydel Sagene: Sagene Torshov seniorsenter har som en del av sin avtale med bydelen å ivareta seniorveiledertjenesten og oppsøkende virksomhet til beboere over 80 år (75 år for beboere i kommunale boliger). Seniorsenteret har som en del av sitt driftstilskudd motatt tilskudd for å dekke en stilling til dette formålet. For budsjettåret 2013 fikk seniorsenteret et ekstra tilskudd for å øke sosionom/seniorveilederfunksjonene med 50% - Dette grunne et økt press på disse funksjoner etter etablering av Treschowshus/omsorg +.

Flertallsmerknader

Når det foreligger vedtak om flertallsmerknader fra bystyrekomiteenes behandling av byrådets årsberetning for 2012, samt kontrollutvalgets merknader til årsoppgjøret for 2012, som eventuelt krever oppfølging fra bydelenes side forutsette

Flertallsmerknader fra bystyrets behandling av budsjett som krever utkvittering

Samhandlingsreformen – utskrivingsklare

Komiteens flertall, medlemmene fra H, V, F og R, viser til at 2013 blir det første året der vi kan se virkningene av Samhandlingsreformen. Reformen har et folkehelseperspektiv og det blir viktig at byrådet har fokus på å se sammenhenger mellom det forebyggende arbeidet og de tiltakene der ansvaret deles mellom spesialist- og primærhelsetjenesten. Disse medlemmer minner også om den betydning det har for den enkelte og for samfunnet at alle pasienter som skrives ut av sykehusene og overføres til kommunen får et hensiktsmessig oppfølgings- og rehabiliteringstilbud. Det må derfor arbeides systematisk med å bygge opp kompetanse på dette området. Disse medlemmer er bekymret for at reformen er underfinansiert fra Statens side og forutsetter at byrådet orienterer bystyret jevnlig om situasjonen.

Administrativ presisering:

Spørsmål fra byrådsavdelingen knyttet til oppfølging av merknaden må påregnes.

Bydel Sagene: Bydel Sagene har opplevd en stor økning i utskrivningsklare pasienter fra sykehusene i 2013. Bydelen registrer mange utskrivningsklare med sammensatte behov grunnet rusproblematikk og dårlig helse.

HSK-komiteen

Komiteen er glad for at byrådet nå har innført "Sambogarantien" og mener denne gir en trygghet for eldre hjelpetrengende par. Sambogarantien sikrer at ektefelle og samboer/ektefelle, der begge har hjelpebehov, og en av dem har behov for sykehjemsplass, skal få tilbud om å bo sammen på sykehjem.

Administrativ presisering:

Bydelene må påregne å omtale status for "Sambogarantien" i tertial- og årsrapporteringen.

Bydel Sagene: Bydel Sagene har hatt en sak vedr. Bruk av sambogaranti hvor det ble fattet et avslag. Saken ble påklagd og videresendt Fylkesmannen som stadfestet bydelens vedtak.

Særskilt rapportering

Dagaktivitetstilbud for demente

Bydelene bes om å rapportere på tiltak i tertial- og årsrapporteringen.

Bydel Sagene: Bydelen har etablert dagsentertilbud for demente med tidlig diagnose som er lokalisert i Treschowsgate 2, og drives i samarbeid med Sagene Torshov seniorsenter. Tilbudet har hatt 6 brukere og vært åpent 2 dager pr. uke.

Psykisk helsearbeid

Aktivitet innen psykisk helsearbeid skal opprettholdes og rapporteringen videreføres.

Bydel Sagene: Bydelens ROP team ble avviklet som prosjekt i 2013. Bydelen har opprettet et eget fleksibelt oppfølgingsteam for personer med rus og psykiske lidelser og brukere som er lite tilgjengelig for ordinære hjembaserte tjenester.

6.2 MERKNADER FRA KOMMUNEREVISJONEN OG KONTROLLUTVALGET

Kommunerevisjonen har i forbindelse med regnskapsrevisjonen for 2012, tatt opp følgende forhold:

Egenandel Uføre — arbeidsgiveravgift

Revisjonen har påpekt at Bydel Sagene i 2013 har ført egenandel uførepensjon på art 10930 sammen med førtidspensjon, og ikke på art 10931 som angitt i obligatorisk kontoplan for Oslo kommune.

Saker er avsluttet etter at bydelen har bekreftet at egenandelen heretter vil bli ført i samsvar med kontoplanen.

Kontrollutvalget har behandlet endelig innberetning fra kommunerevisjonen om mislighetssak. Saken gjaldt underslag av klientmidler.

6.3 ANDRE SPØRSMÅL FRA BYRÅDET / BYSTYRET

Det var ingen andre spørsmål fra Byrådet / Bystyret.

6.4 UTKVITTERING AV BU-VERBALVEDTAK BUDSJETT 2013

BYDELSUTVALGETS BUDSJETTBEHANDLING 13.12.2012

Verbalforslag

VA1 Forslag fra bydelsdirektør: Avvikling av annonsering i Ditt Oslo

Bydelsdirektør gis fullmakt til å avvikle avtalen om annonsering i Ditt Oslo

Vedtatt enstemmig

Status: Annonsering i Ditt Oslo ble avviklet fra 01.01.2013.

VA3: Forslag fra AP: Renhold

Bydelen har privatisert renholdstjenesten i bydelen. Denne tjeneste utføres i dag av private. Bydelsutvalget ønsker en utredning om hva som skal til for å rekommunalisere denne tjenesten. Bydelsutvalget ber om at utredningen inneholder dagens kostnader og forventede kostnader ved en rekommunalisering.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Saken ble behandlet i bydelsutvalget 21. mars. Følgende ble vedtatt: Bydelsutvalget ønsker at renholdsarbeidere og vedlikeholdsarbeidere som i hovedsak arbeider for bydelen også skal være tilsatt i bydelen, slik at bydelsadministrasjonen har arbeidsgiveransvar for dem. Bydelsutvalget ønsker derfor at bydelen, etter hvert som kontrakter med private utløper, foretar en grundig vurdering for å se om det er mulig å overta dette ansvaret. Bydelsdirektør bes prioritere oppfølging og kontroll av renholdskontraktene for å sikre at det oppnås en kvalitet i tråd med den definerte standard.

VA4: Forslag fra AP: Organisasjonsgjennomgang

Bydelen er en stor arbeidsgiver og organisasjonen er til dels komplisert. Bydelsutvalget ønsker en gjennomgang av organiseringen i bydelen. Bydelsutvalget ønsker at det spesielt ses på ledernivåer og om det er mulig å redusere dette.

Vedtatt enstemmig

VA5: Forslag fra MDG: Status i bruken av Fairtrade-produkter

I 2011 ble Oslo kommune sertifisert som fairtradekommune. Dette innebærer blant annet at det skal drives et kontinuerlig arbeid i kommunen for å øke kunnskapen om etisk handel og for å øke forbruket av Fairtrade merkede produkter. De siste årene har en større bredde av Fairtrade produkter blitt tilgjengelige både for vanlige forbrukere og for større virksomheter. Bydelsutvalget ber om en oppdatering på nåværende bruk av Fairtrade produkter i bydelens egne virksomheter.

Vedtatt enstemmig

Status: BU-sak 13/45, behandlet 13.6.2013. Direktørens redegjørelse ble tatt til etterretning. BU ønsker at administrasjonen skal fortsette arbeidet med økt bruk av Fairtrade-produkter.

VA6: Forslag fra MDG: Vegetarmat i bydelens kantiner og institusjoner

Verdens kjøttproduksjon utgjør en større andel av de samlede globale klimautsklippene enn transportsektoren. Fra et globalt perspektiv er derfor endrede matvaner avgjørende for en reduksjon i utslippene av klimagasser. Samtidig kan et mer vegetarisk kosthold for mange ha positive helseeffekter. Bydelsutvalget ber direktøren utrede hvordan det kan legges til rette for mer vegetarisk kosthold og en reduksjon i kjøttforbruket i bydelens egne kantiner og institusjoner.

Vedtatt med 14 stemmer (AP,H,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: Saken har ikke blitt utredet i 2013 og videreføres til 2014.

VA7: Forslag fra SV: Skatteparadisfri bydel

Bydelsutvalet er opptekne av at Sagene er ein berekraftig bydel både når det gjeld økonomi, miljø og sosiale spørsmål. Mange av dei største selskapa i verda er registrert

i skatteparadis, og unngår på denne måten å betale skatt til fellesskapen. Fleire norske kommunar har allereie gjort vedtak om at dei ønskjer å bli såkalte ”skatteparadisfrie kommunar”. Bydelsutvalet ønskjer at direktøren lagar og gjennomfører ein plan for korleis bydelen kan unngå å kjøpe varar og tenester av selskap som er registrert i skatteparadis.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Saken ble behandlet av bydelsuvalget 21. mars. Følgende ble vedtatt:

1. Bydelsutvalget tar saken til orientering.
2. Sagene bydel tar på generelt grunnlag avstand fra urettferdige og skadelige konsekvenser av skatteparadiser.
3. Bydelsutvalget går ut fra at administrasjonen fortsatt ivaretar en innkjøpspraksis som sikrer at partene opptre i samsvar med god forretningsskikk og høy forretningsetisk standard, slik lov om offentlige anskaffelser forutsetter.
4. Bydelsutvalget vil vurdere behovet for å endre egne retningslinjer når land-til-land-rapportering innføres fra 1. januar 2014.

VA8: Forslag fra SV: Anbud og innkjøp

Bydelsutvalget blei i BU sak 12/08 gjort kjende med at både reinhald og vedlikehald av bygg og parkar er sett ut til private aktørar, i tillegg til ei rekkje tenester innanfor områda helse/sosial og barn/unge. Bydelsutvalet bed direktøren greie ut fordelar og ulemper ved å ta reinhald og vedlikehald tilbake i offentlig regi når kontraktsperiodane går ut, anten åleine eller i samarbeid med andre bydelar/kommunen.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Behandlet sammen med VA 3.

VA9: Forslag fra SV: Arbeidsliv

Bydelsutvalet er opptekne av at Sagene bydel skal vere ein god og profesjonell arbeidsplass med tryggleik for dei tilsette. Bydelsutvalet ønskjer difor at direktøren skal opplyse om bruken av mellombelse tilsettingar og kva planer som finst for å eventuelt redusere dette. Bydelsutvalet ønskjer og at direktøren skal rapportere om effekten av dei tiltaka som blei sett i verk mot ufrivillig deltid, og eventuelt vurdere nye tiltak dersom dette trengst.

Vedtatt enstemmig

Status: Jfr. BU-sak 13/77. Sak tatt til orientering.

VH1: Forslag fra bydelsdirektør: Sosialtjenesten – innleie

Bydelsdirektør gis fullmakt til å inngå avtaler med aktuelle gårdeiere med sikte på bosetting av bydelens egne innbyggere, inklusiv dekning av tomgangsleie inntil eier får utleid boligene til brukere henvist fra bydelens sosialkontor

Vedtatt enstemmig

Status: Tatt til etterretning og fulgt opp av sosialtjenesten.

VH2: Forslag fra bydelsdirektør: Pris for tilleggstenester

Prisen for tilleggstenester fra bydelens Hjemmetjeneste settes til kr. 440 pr. time for 2013. Minstetid for bestilling settes til en halv time.

Vedtatt enstemming

Status: Bydelen har iverksatt salg av tilleggstenester fra bydelens hjemmetjeneste. Dette er i svært liten grad benyttet.

VH3: Forslag fra bydelsdirektør: Avtale med Sagene seniorsenter

Bydelsdirektør gis fullmakt til å forhandle fram en revidert avtale med Sagene seniorsenter om økt åpnings- og tilsynstid i helgene innenfor en ramme på 0,7 mill.

Vedtatt enstemmig

Status: Bydelens seniorsenter fikk 4,7 mill i ordnært driftstilskudd for 2013. Som et engangstilskudd fikk de overført kr. 466 000 til dekning av utgift til 50% demensstilling tilknyttet oppstart av dagtilbud demente, samt 50% sosionomstilling. I tillegg fikk seniorsenteret en overføring på dydene kr. 250 000 fra EST.

VH4: Forslag fra AP: Studentboliger

Et saksfremlegg fra direktøren har vist at bydelen kan sitte med for mange kommunale boliger. Bydelsutvalget er av den oppfatning at disse boligene heller enn å selges skal kunne benyttes til andre formål. Et forslag har vært å benytte disse til studentboliger. Dette vil også kunne gi en mer variert beboermasse i de kommunale gårdene i bydelen. Bydelsutvalget ber derfor om en sak om hvordan noen kommunale boliger kan omdefineres til studentboliger.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Bydelsutvalget behandlet i sak 13/31 – Kommunale boliger i bydel Sagene – status og utfordringer som gjaldt verbalvedtak VH4, VH10, og VH13. Det ble også gjennomført møte mellom bydelens politikere, bydelens ledelse og ledelsen i BBY. Det ble også gjennomført befarung i kvartalet Dannevigsvaien/Arendalsgata.

VH5: Forslag fra AP: Røykeslutt

En artikkel i Oslospeilet kommer det frem at lungekreft er 4 ganger vanligere blant menn i bydel Sagene enn i bydel Ullern. Røyking er en av de store årsakene til lungekreft. Bydelsutvalget ber om en sak om hvordan bydelen kan bidra til å redusere røyking blant bydelens innbyggere. Saken skal også inneholde tiltak for hvordan vi kan hindre at barn og unge starter å røyke. Bydelsutvalget vil også at det utredes hva som skal til for at det skal bli et røykfritt miljø i og rundt bydelens tjenesteteder.

Vedtatt enstemmig

Status: Bydel Sagene har hatt fokus på røykeslutt på flere områder. Bydel Sagene innførte røykfri arbeidstid for ansatte som første bydel i 2013. En av begrunnelsene var at dette er et viktig tiltak for at bydelens ansatte skal være gode rollemodeller for brukerne av bydelens tjenester. Sagene frisklivssentral tilbyr kurs i røykeslutt som en del av kurs- og mestringstilbudet ved frisklivssentralen. Kurset er et åpent tilbud for innbyggere i Bydel Sagene. Barnehagene og helsestasjonen har i sitt forbyggende arbeid i barnefamiliene fokus på røyk som en viktig helseisiko.

VH6: Forslag fra AP: Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten ansatte gjør godt og viktig arbeid i bydelen vår. Arbeidet kan til tider være fysisk og psykisk utfordrende, og systematisk oppfølging av sykefravær-problematikk og arbeidsmiljø er viktig for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet for brukerne. Høyt sykefravær er en trussel mot godt arbeidsmiljø, faglig utvikling og trivsel. Bydelsutvalget ønsker at Sagene bydel skal ha særskilt fokus på IA arbeid og arbeidsmiljø i hjemmetjenesten. Vi ber bydelsdirektøren komme tilbake til bydelsutvalget med

informasjon om hvilke tiltak og rutiner som skal iverksettes for å styrke arbeidet med sykefravær, med fokus på trivsel, kompetanse og medarbeiderskap.

Vedtatt enstemmig

Status: Saken tatt til etterretning.

VH7: Forslag fra R: Boløsning for enslige mindreårige flyktninger i Bydel Sagene

Bydel Sagene tar hvert år imot noen enslige mindreårige flyktninger. Bydelsutvalget ber bydelsdirektører om å legge frem en sak som ser på boligforholdene for denne gruppen. Saken skal inneholde en oversikt over, og en vurdering av egnede boløsninger i bydelen.

Vedtatt enstemmig

Status: Saken tatt til orientering.

VH8: Forslag fra R: Kvalifiseringsprogrammet i Bydel Sagene (endret tekst)

Dagens kvalifiseringsprogram har som mål at deltagerne skal klare å komme seg ut i lønnsnivende arbeid etter endt kvalifisering. Iløpet av kvalifiseringen er det lagt opp til at deltagerne kan få tatt både Norsk prøve 2 og 3. Desverre er det en stor del av deltagerne som sliter med å komme seg til Norsk Prøve 2 nivå og langt flere til Norsk Prøve 3. Videre har Oslo kommune satt som norm at alle som søker jobb i barnehager og sykehjemsetaten må ha avlagt Norsk Prøve 3. Mange av deltagerne i programmet er i praksis ved disse etatene, men vil ikke ha mulighet for en videre ansettelse på grunn av normen. Bydelsutvalget ber derfor bydelsdirektøren komme med en redegjørelse for denne praksisen som ikke samsvarer.

Vedtatt med 12 stemmer (AP,V, SV, MDG, R,FRP) mot 3 stemmer (H)

Status: Saken tatt til orientering.

VH9: Forslag fra R: Forvaltningsordningen i bydel Sagene (endret tekst)

Bydelsdirektøren har informert at antallet brukere som mottar forvaltning av sine penger har økt de siste åra. Som følge av dette har også utgiftene økt i form av flere ansatte. Vi mener dagens forvaltning kan bryte med den nye sosialloven hvor det vektlegges at mennesker skal få hjelp til selvhjelp. Det bør settes inn individuelle hjelpetiltak før det vurderes forvaltning. Det kan være mer hensiktsmessig at noen av disse brukerne kan få hjelp av booppfølgere og boveiledere til å lære seg å forvalte egne penger på en god måte. Når det i dag er 596 brukere på forvaltning er det vanskelig for forvalterne å ha tid til individuell veiledning av alle. Bydelsutvalget ber derfor bydelsdirektøren om å se på muligheten for å flytte deler av denne ordningen til booppfølgere og boveiledere ved å endre noen av dagens forvaltningsstillinger til booppfølgere/boveiledere.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Saken tatt til etterretning.

VH10: Forslag fra R: Kommunale boliger – ombygging av ubrukte loft

Bydelsutvalget ber direktøren om å ta initiativ overfor Boligbygg for å se på muligheten for å gjøre om ubrukte loft til bokollektiv for bydelens ungdommer som er under barnevernets omsorg og eventuelt studenter. Bydelens barnevern kan bruke disse til opprettelse av bokollektiv med tilsyn og eventuell etablering av tiltak for hele familier der det ikke lar seg gjøre å gi tilbud hjemme. I dag står mange loft tomme og blir utsatt for hærverk. Mange loft er også tilholdssteder for kriminelle og bostedløse. Ved en slik ombygging vil ikke dette lenger være et problem.

Vedtatt med 11 stemmer (AP,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Se VH4

VH11: Forslag fra V: Egenandel på "no-shows" i hjemmetjenesten

Praktisk bistand og hjemmesykepleie er viktige tiltak for at eldre kan bli boende hjemme lengre. Dessverre har hjemmetjenesten til dels store utgifter på at endel av brukerne ikke er hjemme på avtalt tid, og det blir derfor bomturter. Bydelsutvalget ønsker at det innføres en egenandel for i så stor grad som mulig dekke opp de ekstraavgiftene dette medfører. Det forutsettes at rutinene for melding av fravær m.v. er så gode og hensiktsmessige at brukere ikke har problemer med å melde fra om endringer.

Vedtatt enstemmig

Bydelsdirektørs merknad: Bydelsdirektør må dersom forslaget blir vedtatt sjekke ut om bydelsutvalget har myndighet til å innføre en slik betalingsordning

Status: Saken tatt til etterretning.

VH12: Forslag fra SV: Bolig

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør komme med en skriftlig eller muntlig redegjørelse for områdesatsingen i de kommunale gårdene rundt Sandaker/Åsen. Det bør også bli vurdert hvordan man samtidig skal holde vedlike det som er oppnådd etter liknende satsing i Drøbaksgt 1 og Arendalsgt. 3.

Vedtatt enstemmig

Status: BU-sak 13/61, behandlet av BU 26.9.2013. BU tok saken til etterretning og ba administrasjonen fortsette arbeidet med å vurdere aktuelle eiendommer for å få på plass et samfunnshus med ungdomsklubb på Sandaker.

VH13: Forslag fra H: Kommunale boliger

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør komme tilbake med en statusrapport der progresjonen i nedsalg og sammenslåing av kommunale boliger oppsummeres. Rapporten bør også omtale eventuelle hindre i prosessen med å få redusert konsentrasjonen av kommunale boliger i bydel Sagene.

Vedtatt enstemmig

Status: Se VH4

VH14: Forslag fra H: EU-prosjekter – omsorgsteknologi

Flere EU-prosjekter som omfatter utprøving av omsorgsteknologi kan vise til gode resultater for brukerne. Anvendelse av brukervennlig kommunikasjonsteknologi har blant annet bidratt til økt trygghetsfølelse og gjort det mulig for pleietrengende brukere å opprettholde et større aktivt kontaktnettverk. Bydelsdirektør bes arbeide for at flere pleietrengende brukere i bydel Sagene får anledning til å delta i forsøksprosjekter innen omsorgsteknologi der dette er mulig og ønsket av den enkelte bruker.

Vedtatt enstemmig

Status: Saken tatt til orientering.

VH15: Forslag fra H: Sykehjem

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør undersøke og rapportere tilbake i hvor stor grad bydelens brukere på sykehjem får anledning til å delta i prosjekter slik som "Gjemt, men ikke glemt" på Ammerudhjemmet. I dette prosjektet blir gamle venner og bekjente av brukerne kontaktet og invitert til å komme på besøk på sykehjemmet.

Vedtatt enstemmig

Status: Saken tatt til orientering.

VB1: Forslag fra AP: Veiling av barn og unge

Overvekt er et sterkt økende problem blant barn og unge i hele Norge. Det er utrolig viktig at bydelen bidrar til behandling av overvekt. Helsesøster er pålagt å veie barn fra 2012. Bydelsutvalget ber derfor direktøren komme tilbake med en sak om hvordan og hvilke tiltak/behandlingstilbud man igangsetter for barn og unge som blir definert som overvektige.

Vedtatt med 14 stemmer (AP H, ,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/16) til etterretning 21.03.2013

VB2: Forslag fra AP: Svømmeopplæringstilbud

Bydelsutvalget ser med stor uro på barne- og ungdomsrådets bekymringsmelding angående svømmeopplæringstilbudet i bydelen, og ber derfor direktøren se på mulige tiltak som kan iverksettes for å forhindre svømmeulykker.

Vedtatt med 14 stemmer (AP H, ,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: Bydelsutvalget vedtok å fjerne bevilgningen til svømmeopplæring (13/20) i revidert budsjett som ble behandlet 21.03.2013.

VB3: Forslag fra AP: Kvalitet og innhold i barnehagene

Bydelsutvalget er opptatt av at våre barn i barnehagene får et godt tilbud både pedagogisk og innen lek. Bydelsutvalgets mener at barnehagehverdagen skal bestå av læring, mestring og ikke minst lek. For å oppnå dette er det viktig at det er høy kvalitet i barnehagene og et godt innhold. Bydelsutvalgets ønsker en utredning om hva som kan gjøres for å høyne kvaliteten enda mer i våre barnehager.

Vedtatt med 14 stemmer (AP H, ,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/44) til etterretning 13.06.2013.

VB4: Forslag fra AP: Handlingsplan

Bydelsutvalget er klar over at en del barn i bydelen vokser opp i inntekstfattige familier. Forskning viser at dette er uheldig for barn og unge. Altfor mange som vokser opp i inntekstfattige familier sliter senere i livet med fysiske og psykiske lidelser, de tar mindre utdanning og havner selv i en lavinntekstssituasjon. Bydelsutvalget vil ha en sak om hvordan bydelen kan bidra til at konsekvensene av å vokse opp i fattige familier kan reduseres.

Vedtatt enstemmig

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/21) til etterretning 21.03.2013

VB5: Forslag fra AP: Aktiv rekruttering til bydelens barnehager

Selv om mange barn i vår bydel går i barnehager vet vi også at ca. 15 % av barna ikke går i barnehager. Det kan være grunn til å anta at barn som har størst behov for å gå i barnehager ikke gjør det. Barnehager skal forberede barna for skolen. Barnehager gir også barn med minoritetsbakgrunn bedre språk og forståelse av norsk kultur. Bydelsutvalget ber derfor om en sak om hvordan bydelen kan bidra til at flere barn går i barnehager. Bydelsutvalget ber spesielt om at tiltak som er satt i gang i Groruddalen vurderes spesielt.

Vedtatt med 11 stemmer (AP ,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/70) til etterretning 24.10.2013.

VB6: Forslag fra MDG: Fremme dyrking i bydelens barnehager

Hagevirksomhet er en pedagogisk ressurs for økologisk, sosial og levende læring. De aller fleste barnehager i bydelen er miljøfyrtårnsertifisert, men i denne sertifiseringsordningen er det foreløpig ingen krav om dyrkingsrelatert aktivitet. Bydelsutvalget ber bydelsdirektøren om å lage en oversikt over barnehager i bydelen som er involvert i dyrkingsrelatert aktivitet, enten på barnehagens område eller på Geitmyra skolehage. Det bes om at det legges fokus på de gode eksempler og hvordan barnehager som enda ikke er involvert i dyrkingsprosjekter, men som kunne tenke seg å sette i gang kan lære fra de med erfaring og få inspirasjon til å sette i gang.

Vedtatt med 14 stemmer (AP H, ,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: BU-sak 13/69, behandlet 24.10.2013. VK6, VB5 og VK7 ble behandlet og utkvittert samlet. Det vises til BU-protokoll for øvrige vedtak i saken. Saken tatt til orientering.

VB7: Forslag fra R: Skolefrokost

Bydelsutvalget støtter forslaget om skolefrokost og anser ordningen som et viktig inkluderings og utjevningstiltak av sosiale forskjeller og mener at frokosten er viktig for hele grunnskoletrinnet. Bydelsdirektøren bes derfor om å evaluere ordningen for å se på muligheten for å utvide tilbudet til ungdomstrinnet.

Vedtatt med 11 stemmer (AP ,V, SV, MDG, R) mot 4 stemmer (H,FRP)

Status: Bydelsutvalget besluttet å opprettholde bevilgningen i revidert budsjett (mars 2013). Ordningen ble igangsatt ultimo 2013. Bydelsutvalget besluttet å gi sin tilslutning til søknad om ekstern bevigning 12.12.2013.

VB8: Forslag fra R: Ressurssituasjonen i barnevernet

Bydelsdirektøren bes legge frem en sak om ressursituasjonen i barnevernet, Saken skal inneholde en kartlegging av hva slags tilbud ansatte får når det gjelder videreutdanning og etterutdanning knyttet til en flerkulturell forståelse, og utrede tiltak som kan hindre at familieproblemer utvikler seg til omfattende barnevernssaker.

Vedtatt med 14 stemmer (AP H, ,V, SV, MDG, R) mot 1 stemme (FRP)

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/54) til etterretning 26.09.2013.

VB9: Forslag fra H: Renhold i barnehagene

Bydelsutvalget er bekymret for at renholdet i enkelte barnehager ikke synes godt nok utført. For å sikre bedre kontroll med kvaliteten på utført renhold, bes bydelsdirektøren om å vurdere hvorvidt renholdet i bydelens barnehager kan organiseres og utføres på en annen måte enn i dag, og komme tilbake med en sak om dette. Det bes også om at

saken inneholder en vurdering av kostnaden ved eventuelt å ha en fast renholder som kan ha ansvaret for renholdet i flere barnehager, avhengig av barnehagenes størrelse.

Vedtatt enstemmig

Status: Saken (13/13) ble utkvittert 21.03.2013. Bydelsutvalget ønsker at kommunal drift blir vurdert før eventuell inngåelse av nye kontrakter med private firmaer blir inngått.

VB11: Forslag fra H: Helsestasjonen

Bydelsutvalget ber bydelsdirektøren komme tilbake med en sak som beskriver situasjonen rundt småbarnskontrollene på helsestasjonen. Saken bør inneholde en oversikt over rutiner for innkalling til kontroll, oppfølging av "no show" (Ikke-møtt) og hjemmebesøktstjenesten for førstegangsfødende.

Vedtatt enstemmig

Status: Bydelsutvalget tok saken (13/54) til orientering 02.05.2013.

VK1: Forslag fra AP: Kulturskole

Bydelsutvalget har tidligere enstemmig vedtatt at Ringnes direktørbolig skal brukes til kultur eller undervisning. Bydelsutvalget ber om en utredning om hvordan dette vedtaket kan følges opp fra bydelens side.

Enstemming vedtatt

Status: BU-sak 13/81, behandlet 21.11.2013. Saken ble tatt til orientering. BU ønsker at direktørboligen leies ut til kultur- eller undervisningsformål, hvis ikke kommunen selv kan benytte bygget.

VK2: Forslag fra AP: Kulturminneplan

Sagene er en bydel full av kulturminner. Mange av disse er ofte ukjente for folk flest og bydelsutvalget anser det som viktig å ha en oversikt over kulturminnene i bydelen slik at de kan tas vare på best mulig måte. Bydelsutvalget ønsker at det utarbeides en oversikt over kulturminnene i bydelen som senere kan brukes til å utarbeide en kulturminneplan.

Enstemming vedtatt

Status: BU-sak 13/37, behandlet 2.5.2013. BU tok saken til orientering.

VK3: Forslag fra AP: Gangsti forbi Bjølsenfossen

Akerselva gir bydelen vår både et grønt og blått preg. Elva er ikke bare viktig for mange av våre innbyggere, men for hele Oslos befolkning og turister. Det er nå etablert gangvei langs nesten hele elva, men et lite stykke gjenstår. Det er strekningen fra Jerusalem bro til Treschows hus. På denne strekningen ligger det høyeste fossefallet i Akerselva, Bjølsenfossen. Bydelsutvalget ber om at det utredes hvordan gangveien kan forlenges forbi Bjølsenfossen.

Enstemming vedtatt

Status: BU-sak 13/15, behandlet 21.3.2013. Saken ble tatt til orientering.

VK4: Forslag fra AP: Universell utforming

Universell utforming er et verktøy for likestilling i samfunnet. Bydelsutvalget ber derfor direktøren ta initiativet til en universellutformingskonferanse for næringslivet og andre i bydelen om hvordan man med enkle grep kan bidra til å skape en mer tilgjengelig bydel.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/85, behandlet 21.11.2013. Saken var en redegjørelse om at konferansen vil bli avholdt i løpet av første halvår 2014. Redegjørelsen ble tatt til orientering.

VK5: Forslag fra AP: Biblioteket

Bydelsutvalget mener at biblioteket skal være et kunnskapssenter i bydelen og samarbeide med skolene, barnehagene, sykehjemmene, seniorsenteret osv. Bydelsutvalget ber direktøren lage en sak om hvordan bydelen kan bidra i et samarbeid til det beste for bydelens befolkning.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/82, behandlet 21.11.2013. Administrasjonens forslag ble tatt til etterretning. BU og relevante fagkomiteer ønsker en befaring av biblioteket i løpet av første halvår 2014.

VK6: Forslag fra MDG: Tilrettelegging for urban dyrking

Interessen for urban dyrking er økende i Oslo. Våren 2012 var det 600 på venteliste for parsell, nesten 60 % flere enn for to år siden. Presset er størst på sentrale parsellhager. Geitmyra har rundt 250 personer på venteliste og da 100 gratis parseller skulle deles ut i Bjørvika våren 2012 meldte 3 790 sin interesse. I tillegg til å verne om og videreutvikle etablerte parsellhager som Geitmyra er det viktig å tilrettelegge for dyrkingsaktivitet på andre måter. Bydelsutvalget ber direktøren komme med en sak som ser på hvilke områder i bydelen hvor det kan tilrettelegges for parseller og hvordan ideelle organisasjoner, frivillige og andre befolkningsgrupper kan utvikle disse i samarbeid med bydelen.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/69, behandlet 24.10.2013. VK6, VB5 og VK7 ble behandlet og utkvittert samlet. Det vises til BU-protokoll for øvrige vedtak i saken.

VK7: Forslag fra MDG: Integrere dyrkingsaktivitet i helhetlig plan for parkforvaltning

Bydelen har et mål om økt aktivitet og bruk av bydelens parker, og vektlegger i dette arbeidet medvirkning, folkehelseperspektivet, samt et sterkt miljøhensyn. Dyrkingsaktivitet har potensial til å spille en viktig rolle i en slik målsetning. Ikke minst med å legge til rette for inkluderende og meningsfylte fritidsaktiviteter for ungdom og i arbeidet for å skape gode bo og nærmiljø i bydelen. Bydelsutvalget ber om at bydelsdirektøren ser på muligheten for å integrere dyrkingsaktivitet i den overordnede strategi for drift, vedlikehold og utvikling av bydelens parker, og at det spesielt ses på hvordan dyrkingsrelatert aktivitet kan få en plass i utviklingen av Bjølsenparken og Harklous Plass.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/69, behandlet 24.10.2013. VK6, VB5 og VK7 ble behandlet og utkvittert samlet. Det vises til BU-protokoll for øvrige vedtak i saken.

VK8: Forslag fra MDG: Parkeringsplasser til bilkollektiv

Bilkollektiv er en form for bilbruk som stadig flere i Oslo benytter. Oslo bilkollektiv forteller om stor etterspørsel etter kollektivets biler som står parkert i Bydel Sagene. Bildeling er en miljøvennlig og plasseffektiv form for bilbruk. Det forutsetter produksjon av færre biler enn om alle skulle eid egen bil. I tillegg fører det til redusert behov for parkeringsplasser i forhold til om alle skulle eid egen bil. Om flere

bilbrukere i Bydel Sagene benytter bilkollektiv framfor å eie egen bil, ville det kunne gi en mer barnevennlig og grønnere bydel. Bydelsutvalget ber bydesldirektør utrede muligheten for å legge til rette for flere parkeringsplasser til bilkollektiv i Bydel Sagene.

Vedtatt enstemmig

Status: BU-sak 13/58, behandlet 26.9.2013. Saken ble tatt til orientering.

VK9: Forslag fra V: Opprusting av Bentsebrugata

I Bentsebrugata finnes det fremdeles gamle trikkeskinner og rester av brostein. Dette skaper unødig slitasje på biler og reduserer framkommeligheten. Det har tidligere blitt lagt ny asfalt i nederste halvdel av denne veien. Bydelsutvalget ber bydelsdirektør, i samarbeid med Bymiljøetaten, om en vurdering av hvordan en opprusting av Bentesbrugata, herunder fjerning av trikkeskinner og brostein, samt legging av ny asfalt kan gjennomføres på best mulig måte.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/29, behandlet 2.5.2013. Saken ble tatt til orientering.

VK10: Forslag fra SV: Samfunnshus

Bydelsutvalget viser til flere tidligere verbalvedtak som har tatt for seg behovet for fritidstilbud til barn og unge i bydelen, for eksempel VB5/2011 og VB4,VB5 og VB9 i 2012 (BU-sak 12/102). Videre viser en til representantforslaget "Saman for Sandaker Samfunnshus" (BU sak 12/63). Bydelsutvalget ber om at bydelsdirektør også i kommende år ser etter muligheter for å etablere et samfunnshus med ungdomsklubb på Sandaker, og at både private og kommunale eiendommer vurderes.

Enstemmig vedtatt

Status: Saken krever ikke egen rapportering, men administrasjonen arbeider fortløpende med intensjonene/føringene i vedtaket.

VK11: Forslag fra H: Basseng – kapasitet

Del 1: Bydelsutvalget er bekymret for situasjonen vedrørende svømmeopplæringen for bydelens barn og unge og det manglende svømmetilbudet for bydelens øvrige befolkning. På sikt ønsker bydelsutvalget et badeanlegg i bydelen. Dette badeanlegget bør ha en størrelse som sikrer mulighet for svømmeopplæring og badetilbud til bydelens befolkning. Bydelsutvalget ber bydelsdirektør legge frem en sak hvor mulige lokaliseringer av nytt badeanlegg vurderes, slik at bydelsutvalget kan ta initiativ overfor bystyret vedrørende en slik etablering.

Del 1 ble enstemmig vedtatt.

Status: BU-sak 13/83, behandlet 21.11.2013. BU tok saken til orientering og ba om at det skal vurderes svømmebasseng på nye skoletomter i bydelen.

VK12: Forslag fra H: Toaletter i parkene

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør om å følge opp bystyresak 364 (byrådssak 225) av 10.11.2009 "Evaluerig og utvidelse av ordningen med reklamefinansierte leskur og toaletter" og fremme en sak om hvorvidt det er behov for og mulig å få satt opp flere permanente toalettinstallasjoner i bydelen, uten at reklametrykket i bydelen øker.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/35, behandlet 2.5.2013. BU tok saken til orientering og ba administrasjonen om å fortsette arbeidet med å få overført de tre nedlagte barneparkene til bydelen. BU ba også administrasjonen om å melde inn ønskelige plasseringer av offentlige toaletter til Bymiljøetaten.

VK13: Forslag fra H: Minigjenbruksstasjoner

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør redegjøre for i en sak hva som er status for dekning av minigjenbruksstasjoner i bydelen og muligheten for å etablere flere og utvidede minigjenbruksstasjoner som har kapasitet til å ta imot minst glass, metall, batterier og lyspærer, for å redusere mengden avfall som kastes som restavfall av bydelens innbyggere.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/84, behandlet 21.11.2013. BU tok saken til orientering og ønsker å bli holdt oppdatert i saken.

VK14: Større søpplekasser

Bydelsutvalget ber bydelsdirektør komme tilbake med en sak om hvordan de små enkeltstående søppelkassene brukt i bydelen, kan byttes ut med større nedgravde varianter som også har flere sorteringsmuligheter, med separate luker for hver avfallstype. Saken bør primært fokusere på områder i bydelen der det er behov for større søppelkapasitet, spesielt i sommermånedene.

Det bes om at forslaget ses i sammenheng med tidligere BU-sak om lys og kildesortering i parkene. Målet bør være å redusere søppelgenerering og (øke?) graden av gjenvinning i bydelen.

Enstemmig vedtatt

Status: BU-sak 13/47, behandlet 13.6.2013. Saken ble tatt til orientering. BU ønsker å bli holdt oppdatert om fremdriften i administrasjonens videre arbeid.